

**UCHWAŁA NR XXXIV/174/21
RADY POWIATU BIERUŃSKO-LĘDZIŃSKIEGO**

z dnia 19 kwietnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie bieruńsko-lędzińskim na lata 2021-2028”

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 920) oraz art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j.: Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 z późn. zm.)

**Rada Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego
uchwala:**

§ 1.

Przyjmuje się „Strategię rozwiązywania problemów społecznych w powiecie bieruńsko-lędzińskim na lata 2021-2028”, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

Anna Kubica

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE
BIERUŃSKO-LĘDZIŃSKIM
NA LATA 2021-2028**

Bieruń 2020

Autorzy opracowania kierują szczególne podziękowania w stronę wszystkich osób i instytucji, które aktywnie włączyły się do prac w trakcie opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego na lata 2021-2028

Copyright © RICHPEX Ryszard Polaszek oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lędzinach

Bieruń, grudzień 2020

RICHPEX Ryszard Polaszek
AL. Wolności 21
34-100 Wadowice
www.strateg24.pl

Spis treści

Wstęp	5
1.1 Podstawy prawne dla konstruowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	6
1.2 Odniesienie do dokumentów strategicznych określonych na szczeblu Unii Europejskiej	7
1.3 Odniesienie do dokumentów strategicznych określonych na szczeblu krajowym	8
1.3.1 Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020	8
1.3.2 Krajowe Plany Działań na rzecz Zatrudnienia	9
1.3.3 Krajowy Program Reform – Europa 2020	10
1.3.4 Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 - Nowy wymiar aktywnej integracji	11
1.3.5 Program Solidarność pokoleń. Działania dla zwiększenia aktywności zawodowej osób w wieku 50+	11
1.4 Odniesienie do dokumentów strategicznych określonych na szczeblu województwa śląskiego	12
1.5 Odniesienie do dokumentów strategicznych określonych na szczeblu powiatu bieruńsko-lędzkiego	14
2. Charakterystyka powiatu bieruńsko-lędzkiego	15
2.1 Pomoc Społeczna	18
2.2 Ochrona Zdrowia	25
2.3 Edukacja	28
2.4 Bezpieczeństwo	30
2.5 Rynek Pracy	31
2.6 Organizacje Pozarządowe	32
3. Diagnoza sytuacji społeczno-ekonomicznej	35
3.1 Struktura ludności w powiecie	35
3.2 Rynek pracy i bezrobocie	44
3.3 Profil społeczny osób korzystających z pomocy społecznej	50
3.3.1 Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	51
3.3.2 Długotrwała lub ciężka choroba	53
3.3.3 Ubóstwo	53
3.3.4 Niepełnosprawność	54
3.3.5 Bezrobocie	57
3.3.6 Potrzeba ochrony macierzyństwa	57
3.3.7 Przemoc w rodzinie	59
3.3.8 Alkoholizm	62

3.4 Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej	64
3.4.1 Struktura systemu pieczy zastępczej	65
3.4.2 Wydatki ponoszone przez powiat bieruńsko-łędziński w ramach systemu pieczy zastępczej	69
3.5 System pomocy społecznej powiatu bieruńsko-łędzińskiego w ujęciu instytucjonalnym	73
4. Prognoza zmian najistotniejszych czynników społeczno-ekonomicznych na lata 2021-2028	76
4.1 Prognozowana zmiana liczby mieszkańców w wieku powyżej 65 roku życia	76
4.2 Prognozowana zmiana liczby osób bezrobotnych w wieku 35-44 lat	77
4.3 Prognozowana zmiana liczby rodzin dotkniętych ubóstwem	79
4.4 Prognozowana zmiana liczby rodzin i osób dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą	80
4.5 Prognoza zmian zachodzących w zakresie problemów związanych z niepełnosprawnością	81
4.6 Prognozowana zmiana liczby rodzin wykazujących potrzebę ochrony macierzyństwa	82
4.7 Prognozowana zmiana liczby rodzin dotkniętych bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	84
4.8 Prognoza zmian zachodzących w zakresie problemów związanych z alkoholizmem	85
4.9 Prognoza zmian zachodzących w zakresie problemów związanych z przemocą w rodzinie	86
4.10 Analiza SWOT	88
5. Cele, kierunki działań i wskaźniki ich realizacji	92
5.1 Misja i wizja	92
5.2 Cele strategiczne, operacyjne, działania i mierniki	93
5.3 Wartości referencyjne mierników	104
6. Sposobu realizacji Strategii oraz jej ramy finansowe	115
7. Monitoring i ewaluacja Strategii	120
Spis tablic	124
Spis schematów	127

Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bieruńsko-Lędzińskim na lata 2021-2028 została wykonana w odpowiedzi na zachodzące zmiany w obszarach: społecznym i ekonomicznym powiatu. Niniejszy dokument powstał przy aktywnym uczestnictwie Zespołu roboczego, w którego skład weszły następujące osoby zatrudnione w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie:

1. Magdalena Sosna – Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lędzinach
2. Monika Mazgaj - Opiekun
3. Alicja Sienicka-Węgierska - Opiekun
4. Dorota Uzarek - Główny Specjalista
5. Agnieszka Gongor - Inspektor
6. Aneta Grabowska – Starszy Inspektor
7. Michalina Ziemczyk - Młodszy Koordynator
8. Anna Telma - Koordynator
9. Monika Bosek-Kaczmarzyk – Psycholog
10. Marek Podleszański - Psycholog
11. Wioletta Rojczyk - Specjalista

oraz

12. Jerzy Mantaj – Etatowy Członek Zarządu Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego

W trakcie prac przeprowadzono pogłębioną diagnozę problemów identyfikowanych w powiecie z uwzględnieniem ich analizy przez pryzmat wszystkich jego gmin. Strategia zawiera również prognozę najistotniejszych czynników, które w najbliższych latach będą wyznaczały podstawowe kierunki działań, w celu rozwiązywania problemów społecznych, dotyczących mieszkańców powiatu. W efekcie prac nad Strategią opracowano, dostosowywany do aktualnych potrzeb, zestaw celów strategicznych, operacyjnych i niezbędnych działań oraz wskaźników monitorujących ich efektywność. Ponadto w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zostały nakreślone ramy finansowe na lata 2021-2028, które będą stanowiły źródło finansowania przyjętych działań. Ramy finansowe prezentowane są w powiązaniu do wdrożonych programów długoterminowych, stanowiących płaszczyznę do realizacji działań nakreślonych w Strategii. W trakcie prac nad dokumentem zostały również opracowane wartości bazowe i referencyjna dla poszczególnych wskaźników, których zadaniem będzie ułatwienie bieżącego monitoringu realizowanego przez cały okres obowiązywania Strategii. Ponadto przyjęta została reguła okresowego przeprowadzania ewaluacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, gdzie w odstępach czteroletnich proces ten będzie dawał podstawy do wnikliwej oceny rezultatów działań. Ewaluacja może również wskazywać obszary, w których rekomendowane będą zmiany przyjętych celów i działań, co stanowi mechanizm zapewniających dostosowanie się do zmieniającego się otoczenia i potrzeb.

Podczas prac został wykorzystany element konsultacji, w trakcie których wyznaczone zostały cele strategiczne na kolejne lata. Spotkania te przyjęły formę warsztatów, w których uczestniczyli: przedstawiciele: Zarządu Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego, pracownicy powiatowych jednostek pomocy społecznej.

W trakcie prac konsultacyjnych, bazując na zidentyfikowanych głównych celach strategicznych, przeprowadzono pogłębioną analizę SWOT. Zadaniem jej było zidentyfikowanie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń, które w trakcie realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będą stanowiły zarówno czynniki wzrostu, jak również czynniki ryzyka zagrażające szansom osiągnięcia zakładanych rezultatów.

W końcowej fazie opracowywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zostały przeprowadzone konsultacje społeczne, w trakcie których projekt dokumentu został udostępniony szerokiemu gronu pomiotów, instytucji i mieszkańców powiatu bieruńsko-lędzkiego.

1.1 Podstawy prawne dla konstruowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Powiat jako jednostka samorządu terytorialnego został zobligowany do okresowego opracowywania strategii rozwiązywania problemów społecznych. Zadanie to jest określone w art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej jako własne, w powiązaniu z art. 16 b cytowanej ustawy. Dokument strategiczny, zgodnie z normą prawa określoną w art. 16 b ust 2 ustawy o pomocy społecznej, powinien zawierać:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej;
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie:
  - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
  - b) kierunków niezbędnych działań,
  - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
  - d) wskaźników realizacji działań.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych powinna również w swoich celach i projektowanych działaniach nawiązywać do dokumentów strategicznych opracowywanych na różnych szczeblach samorządowych. Powinna stanowić element kompleksowego podejścia do rozwiązywania problemów społecznych. W procesie opracowywania strategii należy uwzględniać obowiązujące programy pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i inne, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Ustawa wprowadza również dla powiatów obowiązek przeprowadzenia konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami, co zapewnia odpowiednie dopasowanie stosowanych narzędzi polityki społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Bieruńsko-Lędzkiego na lata 2021-2028 jest zgodna z założeniami polityki społecznej, określonej w krajowych dokumentach strategicznych, jak również z innymi ustawami kompetencyjnymi szczebla administracji rządowej i samorządowej. Działania przyjmowane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynikają z bezpośredniego odniesienia do krajowych aktów prawnych, a w szczególności:

- Ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym;
- Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej;
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego;
- Ustawy dnia z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

1.2 Odniesienie do dokumentów strategicznych określonych na szczeblu Unii Europejskiej

Doświadczenia Unii Europejskiej po kryzysie, który wybuchł na przełomie lat 2007/2008, spowodowały szereg działań mających na celu zabezpieczenie i szukanie właściwych dróg wyjścia z sytuacji kryzysowych w szeroko pojętym obszarze funkcjonowania obywateli i podmiotów życia publicznego. W wyniku prac przyjęto katalog programów i strategii, wyznaczających kierunki, w których powinny podążać poszczególne kraje członkowskie UE.

Jednym z najistotniejszych z punktu widzenia budowania strategii rozwiązywania problemów społecznych jest:

EUROPA 2020 – STRATEGIA NA RZECZ INTELIGENTNEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO WZROSTU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU

Wśród głównych jej celów należy wymienić m.in:

- stopa zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat powinna wzrosnąć z obecnych 69% do co najmniej 75%, między innymi wskutek zwiększenia liczby pracujących kobiet i osób starszych oraz lepszej integracji migrantów na rynku pracy;
- cel związany z edukacją, dotyczący problemu osób przedwcześnie kończących naukę szkolną, obejmuje ograniczenie wskaźnika przerywania nauki do 10% w porównaniu z obecnym poziomem 15% oraz zwiększenie do 2020 r. odsetka osób w wieku 30-34 lat posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%;

- liczbę Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa należy ograniczyć o 25%, co będzie wymagać wydobycia z ubóstwa ponad 20 mln osób¹.

Powyższe cele są ze sobą wzajemnie powiązane. Na przykład lepsze wykształcenie przekłada się na większe szanse na rynku pracy, a zwiększanie stopy zatrudnienia przyczynia się do zmniejszania ubóstwa. Większe możliwości w zakresie działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej we wszystkich sektorach gospodarki oraz efektywniejsze korzystanie z zasobów poprawią konkurencyjność i będą sprzyjać tworzeniu nowych miejsc pracy. Dzięki inwestycjom w czyste i niskoemisyjne technologie poprawi się stan środowiska naturalnego, będziemy mogli skuteczniej przeciwdziałać zmianom klimatu oraz zwiększać potencjał w zakresie przedsiębiorczości i zatrudnienia. Strategia Europa 2020 obejmuje szereg innych celów wzajemnie ze sobą powiązanych jednak z uwagi na zakres niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ograniczono się tylko do jej wymiaru społeczno-gospodarczego, co obrazują powyżej zaprezentowane cele. W chwili obecnej, z uwagi na dobiegający końca okres obowiązywania Strategii Europa 2020 toczą się prace ukierunkowane, aby Strategia na rzecz zrównoważonej Europy 2030 zastąpiła obecnie obowiązującą.

1.3 Odniesienie do dokumentów strategicznych określonych na szczeblu krajowym

1.3.1 Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego została przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą nr 104 z dnia 18 czerwca 2013 r. i opublikowana w Monitorze Polskim z 2013 roku poz. 640. Odnosi się ona do średniookresowej strategii planowania rozwoju kapitału ludzkiego wyznaczonej w dokumencie strategicznym Unii Europejskiej – „Europa 2020” Spośród pięciu głównych celów strategii „Europa 2020” trzy dotyczą kwestii wpisujących się w SRKL. Są to:

- wzrost zatrudnienia (wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20–64 lat na poziomie 75%, a dla Polski na poziomie 71%),
- podniesienie poziomu kompetencji obywateli (odsetek młodzieży niekontynuującej nauki na poziomie poniżej 10% w UE i na poziomie 4,5% w Polsce, odsetek osób z wykształceniem wyższym lub równoważnym wśród grupy wiekowej 30–34 lata na poziomie minimum 40% w UE i 45% w Polsce,
- zmniejszenie poziomu ubóstwa (zmniejszenie w UE liczby osób zagrożonych ubóstwem o 20 mln, a w Polsce o 1,5 mln).

Ponadto cele SRKL są również zgodne z założeniami czterech inicjatyw flagowych, czyli projektów, które będą realizowane przez Komisję Europejską w okresie do 2020 roku. Są to:

- „Mobilna młodzież”, mająca za zadanie wspierać państwa członkowskie w budowaniu systemu płynnego przejścia z edukacji (kształcenia i szkolenia) na rynek pracy,

¹ Za krajową granicę ubóstwa przyjęto próg 60% krajowej mediany rozporządzalnego dochodu w każdym państwie członkowskim.

- „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”, zakładający modernizację europejskich rynków pracy, której celem jest wzrost liczby osób podejmujących zatrudnienie oraz lepsze dopasowywanie popytu i podaży na rynku pracy,
- „Europejska platforma współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym”, zawierająca narzędzia, które mają pozwolić osobom zagrożonym ubóstwem uniknąć ryzyka długotrwałego wykluczenia społecznego przez podjęcie zatrudnienia oraz umożliwić im pełne uczestniczenie w życiu społecznym,
- „Europejska Agenda Cyfrowa”, która ma na celu upowszechnianie technologii cyfrowych wśród obywateli i w środowiskach biznesowych.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego wyznacza wizję gospodarki opartej nie tylko na innowacyjności i zrównoważonym rozwoju. Nowy model gospodarczy powinien opierać się również na wzroście gospodarczym sprzyjającym włączeniu społecznemu. Powinien być on jednak oparty nie tyle na transferach między różnymi grupami społecznymi, ale wzroście dostępności do zatrudnienia, co ma być środkiem do większej spójności społecznej, gospodarczej oraz terytorialnej. Istotna jest również rola ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej oraz społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, jako istotnych czynników sprzyjających ograniczaniu społecznych skutków kryzysu oraz budowaniu wspólnych wartości społeczno-gospodarczych.

W trakcie prac nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego prowadzone są równolegle prace na Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030. Projekt niniejszego dokumentu zakłada przyjęcie czterech głównych celów, które obejmują:

- podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych,
- poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej,
- wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy,
- redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Ostateczny kształt powyżej wskazanych celów i działań do nich przypisanych będzie znany dopiero po przyjęciu dokumentu końcowego SRKL 2030.

1.3.2 Krajowe Plany Działań na rzecz Zatrudnienia

Krajowy Plan Działań na rzecz Zatrudnienia od 2018 roku jest przyjmowany w perspektywie rocznej. Uwzględnia kierunki polityk realizowanych przez Krajowy Program Reform na rzecz realizacji Strategii Europa 2020. Daje podstawy do inicjowania zadań mających na celu m.in. promocję zatrudnienia, ograniczenie negatywnych skutków bezrobocia oraz wspieranie aktywizacji społecznej. Określa on zarazem cele i kierunki działań, zgodnie z priorytetami polityki państwa w dziedzinie rynku pracy, a także zawiera wytyczne, na które orientują się samorządy na szczeblu wojewódzkim przygotowując corocznie regionalne plany działań na rzecz zatrudnienia, w których określone są priorytetowe grupy bezrobotnych i innych osób wymagających objęcia szczególnym wsparciem na regionalnym rynku pracy.

1.3.3 Krajowy Program Reform – Europa 2020

Krajowy Program Reform jest dokumentem opisującym wyzwania i problemy, z jakimi będzie w najbliższych latach zmagać się Polska w aspekcie oddziaływań na system społeczno-gospodarczy. Pozostaje on w korelacji z dokumentami strategicznymi Unii Europejskiej i obejmuje bardzo szerokie spektrum zagadnień. Bieżący kształt Krajowego Programu Reform jest próbą odpowiedzi na dynamicznie zmieniające się warunki społeczno-ekonomiczne, które w ostatnim okresie zostały zdeterminowane negatywnymi skutkami pandemii COVID-19. Biorąc pod uwagę zakres przedmiotowego opracowania skupimy się jedynie na wybranych zagadnieniach, które zostaną omówione poniżej. Odniesiemy się bowiem do dwóch rozdziałów KPR znajdujących bezpośredni związek z tematyką poruszaną w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych są nimi: Sprawiedliwość oraz Rynek pracy.

Głównym dążeniem autorów Krajowego Programu Reform było stworzenie silnego systemu ochrony socjalnej, odpowiadającego na potrzeby wszystkich ludzi niezależnie od wieku i opartego na zasadach solidarności i podziału ryzyka. Jednocześnie zwraca się uwagę, że potrzebne są dalsze działania w kierunku rozwoju systemu ochrony zdrowia i opieki długoterminowej.

„W zakresie opieki zdrowotnej, w celu optymalizacji udzielania świadczeń zdrowotnych kontynuowane są prace na rzecz utworzenia nowego modelu organizacyjnego opieki koordynowanej POZ +. Mając na uwadze słabe wyniki leczenia onkologicznego w Polsce kontynuowane są prace nad zmianą modelu organizacyjnego opieki onkologicznej. Ponadto planowane jest uruchomienie świadczeń opieki zdrowotnej w ramach Dziennych Domów Opieki Medycznej, gdzie przebywać będą osoby wymagające dalszej opieki po przebytej hospitalizacji.”²

Podejmowane są również zadania w kierunku rozwoju sektora ekonomii społecznej, przejawiające się w działaniach ukierunkowanych na wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez wspierania ich zatrudnienia i redukcji skali ubóstwa. Przeciwdziałając nierównościom w zakresie dostępu do mieszkań uruchomiono program „Mieszkanie Plus”, który jest częścią pakietu rozwiązań Narodowego Programu Mieszkaniowego.

„Mając na uwadze trudności z jakimi spotykają się na co dzień osoby starsze i niepełnosprawne uruchomiono program Dostępność Plus 2018-2025, który ma na celu włączenie wszystkich aspektów dostępności do każdej polityki publicznej, przyczyniając się tym samym do wzrostu jakości życia tych osób i reszty obywateli. Dzięki jego realizacji do porządku prawnego wprowadzono ustawę z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (DZ.U. z 2019 poz. 1696), nakładającą na podmioty publiczne obowiązek zapewnienia dostępności w aspekcie architektonicznym, cyfrowym i informacyjno-komunikacyjnym.”³

² cyt. za: Krajowy Program Reform – Europa 2020 (Aktualizacja 2020/2021) Przyjęty przez Radę Ministrów 28 kwietnia 2020 r. s. 62

³ op. cit.

1.3.4 Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 - Nowy wymiar aktywnej integracji

Zagadnienia ubóstwa i wykluczenia społecznego nieustannie poruszane są w dokumentach strategicznych na szczeblu krajowym. Wszystkie wzajemnie powiązane ze sobą oddziaływania mogą zniwelować ich skutki, wymaga to jednak daleko idącej koncentracji i koordynacji, jak również precyzyjnego określania celów strategicznych i operacyjnych. W przypadku Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, jego cel główny został zakreślony już w samym tytule. Opierając się na celu głównym, wyżej opisanym, przyjęto sześć priorytetów obejmujących następujące obszary:

- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży
- Zapewnienie spójności działań edukacyjnych, społecznych i zawodowych na rzecz dzieci i młodzieży
- Aktywna integracja społeczności lokalnej
- Bezpieczeństwo i aktywność osób starszych
- Zapobieganie niepewności mieszkaniowej i przeciwdziałanie bezdomności
- Zarządzanie i zmiany strukturalne systemu integracji społecznej

Realizacja Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 - Nowy wymiar aktywnej integracji, wymaga szeregu działań o wymiarze prawnym, organizacyjnym, finansowym i edukacyjnym, realizowanych przez wielu partnerów w ramach administracji publicznej oraz partnerstwa publiczno-społecznego. Istotnym elementem będzie skorelowanie działań o charakterze krajowym z działaniami realizowanymi w regionach.

1.3.5 Program Solidarność pokoleń. Działania dla zwiększenia aktywności zawodowej osób w wieku 50+

Program „Solidarność pokoleń 50+” obejmuje szerokie spektrum inicjatyw, których celem jest lepsze wykorzystanie zasobów ludzkich osób w wieku 50 i więcej lat. Zakłada, że działania w tym zakresie podejmowane będą na wielu poziomach. Począwszy od działań rządu, przez inicjatywy władz regionalnych i lokalnych oraz pracodawców. Niezbędne są również chęci poszczególnych osób do tego, aby wydłużać swoją aktywność. Jest to szczególnie istotne obecnie, gdy znaczna część środków, a zatem i działań w obszarze polityki rynku pracy, pozostaje w gestii władz regionalnych. Celem Programu „Solidarność pokoleń” jest osiągnięcie w perspektywie do 2020 r. wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 55–64 lata na poziomie 50%.

Głównym beneficjentem i adresatem Programu są osoby powyżej 50 roku życia. Działania kierowane będą jednak również do szerszego grona osób w różnym wieku, zarówno do osób w wieku 60+, jak i do osób, które dopiero za kilkanaście lub kilkadziesiąt lat wchodzić będą w wiek przedemerytalny (szczególnie do grupy 45+). Adresatami Programu są również określone grupy i podmioty, takie jak przedsiębiorcy, związki zawodowe, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, publiczne i niepubliczne instytucje rynku pracy, samorządy terytorialne i instytucje administracji rządowej.

1.4 Odniesienie do dokumentów strategicznych określonych na szczeblu województwa śląskiego

Sejmik Województwa Śląskiego przyjął w dniu 1 lipca 2013 roku Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”. Kluczowymi działaniami, które wykazują zbieżność ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego, przyjętymi w dokumencie strategicznym województwa są:

Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców województwa

W ramach niniejszego celu operacyjnego podejmowane są następujące kierunki działań:

1. Poprawa dostępu do wysokiej jakości usług medycznych, w tym podniesienie jakości infrastruktury ochrony zdrowia oraz efektywności systemu zarządzania, rozszerzenie zakresu usług medycznych i podniesienie jakości obsługi pacjentów.
2. Wykorzystanie nowych technologii, w tym ICT w zakresie obsługi pacjenta i diagnostyki zdrowotnej.
3. Stworzenie systemu profilaktyki zdrowotnej, w tym działania na rzecz ograniczania chorób i uzależnień cywilizacyjnych oraz promocja zdrowego i aktywnego trybu życia, z uwzględnieniem zmian demograficznych.
4. Tworzenie warunków dla aktywnego i zdrowego stylu życia, w tym rozwój infrastruktury sportowo- rekreacyjnej.
5. Promocja, modernizacja, rozwijanie i integracja systemu szlaków i infrastruktury rowerowej.
6. Wsparcie aktywności podmiotów działających w ochronie zdrowia w międzynarodowych sieciach i programach współpracy.
7. Wspieranie „sieciovania” i optymalizacji dostępu do specjalistycznych placówek ochrony zdrowia i leczenia uzdrowiskowego.
8. Wsparcie dla podnoszenia kwalifikacji pracowników związanych z ochroną zdrowia i kształcenie nowych kadr.

Rozwój kompetencji, umiejętności i wzrost poziomu aktywności mieszkańców

Cel operacyjny, tak sformułowany, obejmuje następujące kierunki działań:

1. Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty edukacyjnej na wszystkich poziomach nauczania odpowiadającej potrzebom rynku pracy oraz kształtującej postawy przedsiębiorcze i kreatywne.
2. Wprowadzenie działań z zakresu monitoringu i ewaluacji polityki edukacyjnej w województwie i zapotrzebowania na określone kompetencje.
3. Wzmocnienie kształcenia kluczowych umiejętności i kompetencji uczniów m.in. poprzez organizowanie tematycznych i praktycznych kursów zawodowych we współpracy z pracodawcami.
4. Wsparcie działań i rozwój infrastruktury popularyzujących naukę.
5. Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty kształcenia ustawicznego umożliwiającej stały rozwój zawodowy i utrzymanie się na rynku pracy.

6. Wdrażanie rozwiązań zwiększających dostępność do infrastruktury i podnoszących kompetencje społeczeństwa informacyjnego oraz rozwój usług elektronicznych i mobilnych.
7. Zwiększenie cyfrowych umiejętności/kompetencji administracji samorządowej, w tym umiejętności otwartej komunikacji z obywatelami z wykorzystaniem narzędzi ICT.
8. Stworzenie systemu rozwijania i odkrywania talentów mieszkańców województwa.
9. Realizacja długofalowych programów edukacji kulturalnej adresowanej do różnych grup odbiorców i zwiększających zainteresowanie uczestnictwem w kulturze.
10. Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty kultury, sportu i rekreacji oferujących możliwości rozwoju mieszkańców oraz atrakcyjnego spędzania wolnego czasu.

Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców

W ramach trzeciego celu operacyjnego, podlegającego celowi strategicznemu pn. „Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie”, wchodzi następujące działania:

1. Podnoszenie dostępu do usług wspierających funkcjonowanie rodziny, w tym wspieranie podmiotów oferujących takie usługi.
2. Tworzenie i wdrażanie instrumentów wspierających rodziny w zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych.
3. Wdrożenie działań poprawiających warunki startu życiowego i zawodowego osób młodych.
4. Wyposażanie przestrzeni publicznych w infrastrukturę umożliwiającą wspólne spędzanie czasu przez mieszkańców oraz integrację społeczności lokalnych.
5. Rewitalizacja społeczna obszarów o niskiej aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców oraz nagromadzonych problemach społecznych.
6. Poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych dla wszystkich, w szczególności dla osób o obniżonej mobilności.
7. Rozwój publicznych i rynkowych usług wspierających funkcjonowanie osób starszych.
8. Wdrażanie instrumentów wspierających udział mieszkańców w procesach decyzyjnych na szczeblu lokalnym i regionalnym oraz rozwój idei governance.
9. Wspieranie rozwiązań w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego, w tym realizacja działań w obszarze zarządzania kryzysowego.
10. Zwiększenie udziału mieszkańców w działaniach związanych z zachowaniem i eksponowaniem unikalności dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego województwa oraz jego charakterystycznych obszarów.

Powyższe działania realizowane są w ramach obszaru priorytetowego: (B) SZANSE ROZWOJOWE MIESZKAŃCÓW, przyjętego w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”. Należy zaznaczyć, że dokument ten, w chwili opracowywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bieruń, objęty jest procesem aktualizacji.

Ponadto na szczeblu województwa śląskiego została przyjęta Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020, która również w chwili opracowywania Strategii

Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bieruń, objęta jest procesem aktualizacji. Głównymi celami strategicznymi przyjętymi w dotychczas obowiązującym kształcie są:

1. Tworzenie warunków do powstawania i właściwego funkcjonowania rodziny, zapewniającej prawidłowy rozwój i opiekę wszystkim jej członkom, zwłaszcza osobom zależnym. Wzmocnienie polityki prorodzinnej.
2. Tworzenie warunków do pełnego uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym, w tym zawodowym.
3. Wzmacnianie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym oraz zawodowym.
4. Poprawa warunków i jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i społecznie wykluczonych.
5. Integracja i rozwój regionalnego systemu kształcenia ustawicznego i doskonalenia zawodowego kadr pomocy i integracji społecznej o charakterze wielosektorowej struktury współpracy, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności rozwoju pracy socjalnej (w tym nowych zawodów i specjalności).
6. Wspieranie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
7. Wzmacnianie bezpieczeństwa publicznego.

1.5 Odniesienie do dokumentów strategicznych określonych na szczeblu powiatu bieruńsko-lędzińskiego

Strategia Rozwoju Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego na lata 2014-2020 jest dokumentem, który przyjmuje w ramach pola strategicznego „Społeczności lokalne i usługi społeczne” priorytet strategiczny nr 1 „Inwestowanie w usługi społeczne i instytucje o randze powiatowej”.

W obszarze tym zostały przyjęte następujące cele strategiczne:

- 1.1 Elastyczna oferta edukacyjna dostosowana do zmieniającej się struktury gospodarki powiatu.
- 1.2 Dostępne dla mieszkańców usługi zdrowotne i opiekuńcze.
- 1.3 Nowoczesna infrastruktura instytucjonalna powiatu.

W tej części dokumentu zostały przyjęte ponadto propozycje projektów strategicznych, których nazwy brzmią następująco:

1. Oferta edukacyjna obejmująca specjalistyczne kształcenie techniczne, kształcenie integracyjne i w zakresie dwujęzycznym oraz ustawiczne, w tym podnoszenie kompetencji pracowników służb społecznych.
2. Dostosowanie szkolnictwa zawodowego i kształcenia ustawicznego do lokalnego rynku pracy, w tym budowa, przebudowa, remont i wyposażenie pracowni zawodowych w szkołach ponadgimnazjalnych.

3. Rewitalizacja terenów i obiektów przemysłowych (m.in. maszyna wyciągowa) na cele społeczne.
4. Stworzenie Powiatowych Bibliotek.
5. Budowa mediateki powiatowej wraz zapleczem szkoleniowo-konferencyjnym przy LO w Bieruniu.
6. Budowa Centrum Usług Społecznych pełniącego funkcję placówki opiekuńczo-wychowawczej i mieszkań chronionych.
7. Budowa Domu Pomocy Społecznej (dziennego i całodobowego).
8. Stworzenie Zakładu Aktywności Zawodowej.
9. Powiatowe Centrum Leczenia Zamkniętego i Ambulatoryjnego.

Powyższe działania, częściowo zrealizowane wpisują się w potrzeby i obszary, w których Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych określa zwarty katalog celów i działań koniecznych do wyrównywania diagnozowanych nierówności i zaburzeń funkcjonowania na gruncie społeczno-ekonomicznym na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego. W chwili opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego na lata 2021-2028 prowadzone są równoległe prace nad nową Strategią Rozwoju Powiatu.

2. Charakterystyka powiatu bieruńsko-lędzińskiego

Powiat bieruńsko-lędziński zajmuje powierzchnię 158 km² i jest położony we wschodniej części województwa śląskiego. Od wschodu graniczy z Jaworzniem - miastem na prawach powiatu oraz powiatem oświęcimskim. Na odcinku granicy pomiędzy powiatami bieruńsko-lędzińskim i oświęcimskim przebiega również granica województw śląskiego i małopolskiego. Natomiast od strony południowej i południowo-zachodniej powiat bieruńsko-lędziński graniczy z powiatem pszczyńskim. Zachodnią i północną granicą powiat bieruńsko-lędziński przylega do miast na prawach powiatu: Tychów, Katowic oraz Mysłowic.

Geograficznie powiat bieruńsko-lędziński usytuowany jest pomiędzy Równiną Pszczyńską, Pagórami Jaworznickimi oraz Doliną Górnej Wisły, w odległości kilkudziesięciu kilometrów na północ od Beskidu Małego.

„Położenie powiatu w sąsiedztwie miasta wojewódzkiego i rozbudowana sieć komunikacyjna (przez obszar powiatu przebiegają drogi o znaczeniu krajowym i międzynarodowym oraz ważne linie kolejowe) determinują strukturę funkcjonalną powiatu. Znajduje się on w najbardziej uprzemysłowionym i zurbanizowanym regionie w Polsce. [...] Jest najmniejszym pod względem powierzchni i ludności powiatem ziemskim w województwie śląskim.”⁴

⁴ cyt. za. Raport o Stanie Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego za 2019 rok, s. 6

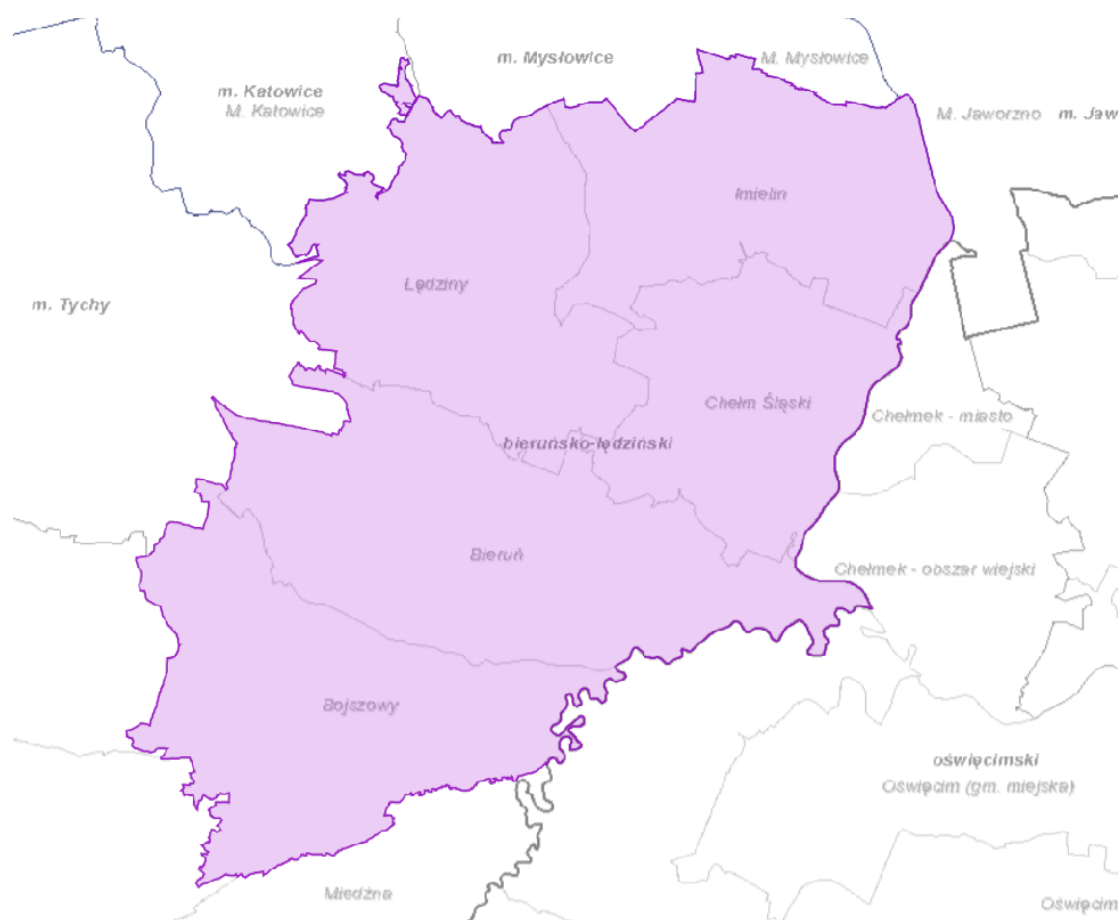
Schemat nr 1 - Usytuowanie powiatu bieruńsko-lędzińskiego względem powiatów sąsiadujących

Źródło: Portal geostatystyczny GUS <https://geo.stat.gov.pl/imap/> wg stanu na 15 listopada 2020 roku

Powiat swoim zasięgiem obejmuje obszar 5 gmin. W jego skład wchodzi gminy miejskie: Bieruń, Lędziny, Imielin oraz gminy wiejskie: Bojszowy i Chełm Śląski. Powiat bieruńsko-lędziński zamieszkiwany był przez 59 776 osób według stanu na koniec 2019 roku.

Schemat nr 2 - Gminy znajdujące się na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego

Źródło: Portal geostatystyczny GUS <https://geo.stat.gov.pl/imap/> wg stanu na 15 listopada 2020 roku

Na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego według stanu na 30 czerwca 2020 roku widniało w rejestrze REGON łącznie 5.174 podmiotów gospodarki narodowej (bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne). Najlicniejszą grupę stanowiły firmy zatrudniające do 9 pracowników – 4.962 podmioty. W sektorze prywatnym firm zarejestrowanych było 5.001, z czego 3.946 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Struktura podmiotów gospodarczych na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego z uwzględnieniem klasyfikacji działalności PKD wskazuje, że dominującym sektorem jest handel hurtowy i detaliczny. Kolejną pod względem ilości zarejestrowanych podmiotów gospodarczych jest działalność w obszarze budownictwa. Trzecią z kolei grupę stanowią podmioty działające w sektorze przetwórstwa przemysłowego.

2.1 Pomoc Społeczna

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lędzinach

PCPR jest jednostką organizacyjną powiatu realizującą zadania wynikające w szczególności z ustaw: o pomocy społecznej, wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, jak również ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie skupia się w kilku najważniejszych obszarach działalności tj.:

1. sprawowanie nadzoru nad działalnością domów pomocy społecznej i ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
2. prowadzenie punktu interwencji kryzysowej,
3. świadczenie specjalistycznego poradnictwa,
4. prowadzenie mieszkania chronionego dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej,
5. wykonywanie zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie,
6. przyznawanie świadczeń i dodatków na rzecz rodzin zastępczych,
7. pomoc usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej,
8. przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
9. przyznawanie dofinansowań dla osób z niepełnosprawnościami w ramach środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
10. realizacja programów finansowanych ze środków PFRON.

W ramach swojej działalności PCPR dokonuje zmiany decyzji ustalających mieszkańcom skierowanym do domów przed dniem 1 stycznia 2004r. opłaty za pobyt w DPS – w przypadku każdorazowej zmiany wysokości ich dochodu mającej wpływ na przedmiotowe opłaty.

Wpisując się w katalog zadań związanych ze świadczeniem specjalistycznego poradnictwa oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego funkcjonuje Punkt Interwencji Kryzysowej. Działa on w ramach struktury organizacyjnej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Głównym zadaniami PIK są:

- pomoc psychologiczna osobom i rodzinom znajdującym się w nagłym lub przewlekłym kryzysie psychicznym,
- interwencja w nagłych zdarzeniach,
- poradnictwo i konsultacje psychologiczne,
- pomoc prawna,
- konsultacje i poradnictwo socjalne.

Ponadto PIK realizuje program korekcyjno-edukacyjny w formie grupowej oraz psychologiczno-terapeutyczny w formie indywidualnej.

Na szczególną uwagę zasługuje realizacja przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zadań w ramach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jako organizatora

rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego. Wymienić tu należy m.in. tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych, w tym organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i prowadzenia rodzinnego domu dziecka, organizowanie wsparcia dla istniejących rodzin zastępczych poprzez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia, organizowanie pomocy wolontariuszy, prowadzenie poradnictwa i terapii, zapewnianie pomocy prawnej, a także przyznawanie świadczeń pieniężnych, dotyczących dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej oraz pomocy osobom usamodzielnianym opuszczającym pieczę zastępczą.

Wsparcie osób z niepełnosprawnością stanowi jeden z głównych obszarów działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Mieszkańcy mogą np. korzystać z dofinansowań do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. Na szczególną uwagę zasługuje aktywność w realizacji przez PCPR programów finansowanych ze środków PFRON do których należą m.in. programy: Aktywny Samorząd oraz Wyrównywanie Różnic Między Regionami.

Centrum Usług Społecznych

W wyniku inicjatywy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie dnia 28 lutego 2020 roku otwarto Centrum Usług Społecznych powiatu bieruńsko-lędzińskiego w dawnym budynku maszyn wyciągowych w Lędzinach. Zrewitalizowany obiekt górniczy ma służyć m.in. seniorom, osobom niepełnosprawnym, pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej w procesie usamodzielniania oraz ofiarom przemocy rodzinie.

Realizowany projekt pn: „Centrum Usług Społecznych – profesjonalne wsparcie seniora w powiecie bieruńsko-lędzińskim, etap I i etap II” otrzymał dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.

CUS oferuje 88 nowych miejsc, gdzie jest świadczony szeroki wachlarz usług społecznych dla mieszkańców powiatu bieruńsko-lędzińskiego. Składają się na niego atrakcyjne formy aktywizacji: warsztaty, kursy, wystawy, niwelowanie wykluczenia cyfrowego, telefon zaufania seniora. Realizacja projektu ma na celu przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego seniorów poprzez ich aktywizację społeczną, kulturalną, wspieranie integracji grupowej, budowanie poczucia przynależności do wspólnoty, niwelowanie problemu wykluczenia społecznego.

Uczestnikom projektu oferowane jest:

- 30 nowych miejsc w Dziennym Domu Pomocy, w tym m.in.: usługi opiekuńcze, zajęcia usprawniające ruchowo, terapię zajęciową, zajęcia arte-terapii, aktywizację intelektualną, aktywizację społeczną i kulturalną, rozwijanie kompetencji cywilizacyjnych (umiejętność korzystania z telef. komórkowych, Internetu, tv VOD, urządzeń elektrycznych), warsztaty z zakresu zdrowego stylu życia, poradnictwo specjalistyczne oraz 3 posiłki dziennie (śniadanie, obiad, podwieczorek);
- 58 nowych miejsc w Klubie Seniora, w tym m.in.: treningi pamięci, muzykoterapię, kurs - podstawy obsługi komputera i Internetu, kurs rysunku/malarstwa, kurs tańca,

kurs fotografii, warsztaty aktorskie, warsztaty kuchni śródziemnomorskiej, warsztaty kuchni wegetariańskiej, warsztaty uprawy róż, kurs języków obcych.

Mieszkańców powiatu kierowani są do projektu przez pracowników socjalnych ośrodków pomocy społecznej funkcjonujących na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego. Do Dziennego Domu Pomocy i Klubu Seniora predystynowani są następujący uczestnicy:

- osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, doświadczające wielokrotnego wykluczenia społecznego, rozumianego jako wykluczenie z powodu więcej niż jednej z przesłanek podanej przy definicji osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem,
- osoby o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, z niepełnosprawnością sprzężoną oraz osoby z zaburzeniami psychicznymi, w tym osoby z niepełnosprawnością intelektualną i osoby z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi,
- osoby lub rodziny korzystające z PO PŻ, pod warunkiem, że zakres wsparcia dla tych osób lub rodzin nie będzie powielał działań, które dana osoba lub rodzina otrzymała lub otrzymuje z PO PŻ w ramach działań towarzyszących, o których mowa w PO PŻ,
- kolejnym warunkiem jest zamieszkanie na terenie rewitalizowanym.

Zasady odpłatności za korzystanie w Dziennym Domu Pomocy oraz Klubie Seniora reguluje Uchwała nr XIX/108/20 Rady Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego z dnia 27 stycznia 2020 roku w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w powiatowych ośrodkach wsparcia.

W styczniu 2020 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie złożyło kolejny wniosek w trybie konkursowym – nr WND-RPSL.09.02.05-24-0154/20-04 o dofinansowanie realizacji projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (Europejski Fundusz Społeczny) dla osi priorytetowej: IX. Włączenie społeczne, dla działania: 9.2. Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne, dla poddziałania: 9.2.5. Rozwój usług społecznych - konkurs.

Projekt pn: „Ku samodzielności – powiatowy program rozwoju usług mieszkalnictwa wspomaganego” jest dedykowany osobom niepełnosprawnym oraz pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej. Opracowując formy wsparcia w mieszkaniach treningowych PCPR zamierza zapewnić każdemu uczestnikowi umożliwić nabycie umiejętności, kształtując ich postawy i nawyki dające satysfakcję z prowadzenia samodzielnego życia.

Głównym celem projektu jest uruchomienie i utrzymanie nowych usług mieszkalnictwa wspomaganego w 7 mieszkaniach treningowych dla 29 mieszkańców powiatu (5 wychowanków pieczy zastępczej i 24 osób niepełnosprawnych). Zaplanowano następujące działania dla uczestników: praca socjalna z wychowankami, poradnictwo psychologiczne oraz indywidualne metodą coachingu, kursy rozwijające pasje i zainteresowania, trening gospodarowania budżetem, trening kulinarny oraz porządku/czystości. Czas realizacji projektu wynosi 24 miesiące. W chwili obecnej projekt jest na weryfikacji przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego.

Ośrodki Pomocy Społecznej

Realizują zadania z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, realizacji programów profilaktycznych oraz projektów systemowych.

Działają jako jednostki organizacyjne gmin. Pomoc społeczna zapewniona na poziomie ośrodków pomocy społecznej wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Ponadto zapobiega trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Świadczenia z pomocy społecznej realizowane są w formie pieniężnej i niepieniężnej. Świadczenia pieniężne to: zasiłek stały - przyznawany dla osób całkowicie niezdolnych do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, zasiłek okresowy – przyznawany ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, ewentualnie możliwość otrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego, zasiłek celowy – świadczenie przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opatu, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Zasiłek celowy można również otrzymać na pokrycie wydatków związanych ze zdarzeniami losowymi, specjalny zasiłek celowy – świadczenie przyznawane w szczególnie uzasadnionych przypadkach, osobie albo rodzinie, przekraczającym kryterium dochodowym.

Ośrodki pomocy społecznej udzielają wsparcia w ramach usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych realizowanych w miejscu zamieszkania podopiecznego. Usługi opiekuńcze to niepieniężne świadczenie z pomocy społecznej obejmujące pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem osobie, która wymaga pomocy osób trzecich. Usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania mają na celu zapewnienie możliwości dalszego (jak najdłuższego) funkcjonowania w swoim dotychczasowym środowisku, pomimo ograniczeń w samodzielnym zaspokajaniu podstawowych i niezbędnych potrzeb oraz barier w integracji ze środowiskiem. Dzięki zapewnieniu odpowiedniego wsparcia, powyższe ograniczenia oraz bariery powinny być niwelowane. Usługi opiekuńcze świadczone są adekwatnie do rozpoznanych potrzeb i zakładają partycypację w kosztach przez osoby objęte opieką. W trakcie realizacji usług opiekuńczych przyjmuje się założenie ścisłej współpracy z rodziną i najbliższym otoczeniem wnioskodawcy.

Efektami usług opiekuńczych są:

- a) poprawa sprawności fizycznej osoby korzystającej z usług lub utrzymanie jej na dotychczasowym poziomie, poprawa kondycji psychicznej oraz integracja ze społecznością adekwatnie do indywidualnych możliwości i potrzeb;
- b) utrzymanie stabilnego stanu zdrowia;
- c) uniknięcie powikłań związanych z hospitalizacją, długotrwałą lub przewlekłą chorobą;

- d) kompensowanie ograniczonej zdolności do samodzielnego poruszania się przy pomocy opiekuna;
- e) poprawa samopoczucia;
- f) podtrzymanie lub zwiększenie samodzielności i aktywności;
- g) zmniejszenie izolacji społecznej.

Przyznanie usług opiekuńczych następuje na podstawie decyzji administracyjnej, po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, podczas którego ustala się szczegółowy zakres i wymiar udzielanej pomocy. Przyznając usługi opiekuńcze ustala się indywidualny zakres usług ze wskazaniem konkretnych czynności, biorąc pod uwagę w szczególności:

- a) konieczność zaspokojenia niezbędnych potrzeb oraz inne uzasadnione potrzeby świadczeniobiorcy, odpowiadające celom i mieszczące się w możliwościach OPS,
- b) sytuację socjalno-bytową (w tym warunki mieszkaniowe) i rodzinną świadczeniobiorcy
- c) rodzaj schorzenia i sprawność fizyczną świadczeniobiorcy,
- d) możliwości wykorzystania uprawnień i zasobów świadczeniobiorcy i jej otoczenia (np. pomoc sąsiedzka, wolontariat).

Usługi opiekuńcze są odpłatne, ich wysokość uzależniona jest od dochodu klienta. Rada gminy określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania.

Poza usługami opiekuńczymi klientom przysługuje instytucjonalna pomoc w formie pobytu w domach pomocy społecznej. Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Ze względu na stan zdrowia osoby kierowane są do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, wśród których należy wymienić domy dla:

- 1) osób w podeszłym wieku;
- 2) osób przewlekle somatycznie chorych;
- 3) osób przewlekle psychicznie chorych;
- 4) dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie;
- 5) dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie;
- 6) osób niepełnosprawnych fizycznie;
- 7) osób uzależnionych od alkoholu.

Ponadto ośrodki pomocy społecznej wspierają rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji

opiekuńczo-wychowawczych zapewniona jest pomoc w formie wsparcia asystenta rodziny, który ma za zadanie zmienić stosunek osób w rodzinie do własnej sprawczości, zwiększyć ich poczucie wpływu na własne życie, oraz podnieść samoocenę. Indywidualna pomoc asystenta rodziny ma służyć rozwojowi kompetencji poszczególnych członków rodziny, osiąganiu wyznaczonych przez nich celów, wzbudzaniu w nich wiary we własne możliwości oraz motywowaniu do podejmowania działań, do tej pory uznawanych za niemożliwe. Działania asystenta i rodziny zmierzają do jej usamodzielnienia i pozostawienia dzieci w rodzinie, w środowisku zapewniającym im poczucie bezpieczeństwa i prawidłowy rozwój. Asystent wspiera rodziny w których występują problemy rodzinne a także te, które potrzebują pomocy w odzyskiwaniu zdolności prawidłowego funkcjonowania. Wsparcie rodziny w takiej formie wynika z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Wsparcie to realizowane jest także przy uczestnictwie i pomocy przedstawicieli innych instytucji zaangażowanych w pracę na rzecz rodziny. Wsparcie asystenta rodziny zakłada opracowanie z rodziną planu pracy, na podstawie którego realizowane są poszczególne działania, mające doprowadzić do usamodzielnienia się rodziny, nabyciu przez nią umiejętności samodzielnego rozwiązywania sytuacji konfliktowych, trudnych; nabycia umiejętności racjonalnego gospodarowania budżetem rodziny; właściwego pełnienia funkcji rodzicielskich.

Ważnym elementem pracy ośrodków pomocy społecznej jest świadczenie pracy socjalnej prowadzonej przez pracowników socjalnych. Metodyka działania pracownika socjalnego zakłada m.in. poprzedzenie analizy sytuacji rodziny w oparciu o zasoby oraz jej ograniczenia, opracowaniem z rodziną/osobą celu dalszej pracy socjalnej oraz jej realizacji. Analizę sytuacji rodziny przeprowadza się za pomocą narzędzi takich jak kwestionariusz wywiadu środowiskowego lub innej specjalistycznej dokumentacji, służącej precyzyjnemu opracowaniu diagnozy rodziny. Świadczenie pracy socjalnej może odbywać się m.in. poprzez monitorowanie sytuacji osoby/rodziny, edukowanie, poradnictwo specjalistyczne, pomoc w przygotowaniu do pełnienia określonej roli społecznej. Istotą pracy socjalnej jest także podejmowanie różnego rodzaju interwencji np. odebranie dziecka wobec bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia lub wobec osób starszych pozostawionych bez należytej opieki albo doświadczających przemocy domowej. Działaniem w ramach pracy socjalnej jest także występowanie na rzecz osoby/rodziny do innych instytucji, celem objęcia pomocą według ich kompetencji. Natomiast praca socjalna z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, polega głównie na monitorowaniu ich sytuacji życiowej, edukowaniu w zakresie nabywania właściwych kompetencji wychowawczych, ocenianiu oraz opiniowaniu dla organizatorów pieczy zastępczej ich gotowości i motywacji do ponownego przejęcia opieki nad dzieckiem.

Na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego działania w obszarze pomocy społecznej na szczeblu gminnym realizowane są przez poniżej wskazane ośrodki.

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bojszowach;
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bieruniu;
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Imielinie;
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lędzinach;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chełmie Śląskim.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Łędzinach

Prowadzony przez Caritas Archidiecezji Katowickiej - Ośrodek Błogosławiona Karolina w Łędzinach „[...] jest ośrodkiem wsparcia dla osób, które z powodu przewlekłej choroby psychicznej, lub głębszej niepełnosprawności intelektualnej, nie radzą sobie z trudnościami życia codziennego. Podstawowym zadaniem Domu jest podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności osób uczestniczących w zajęciach niezbędnych im do możliwie jak najbardziej samodzielnego życia.

ŚDS w Łędzinach jest elementem realizowanej w powiecie bieruńsko-łędzińskim strategii zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi oparcia społecznego pozwalającego im na zaspokojenie ich podstawowych potrzeb życiowych, usamodzielnienie i integrację społeczną, rozumianą, jako przywrócenie możliwości pełnienia ról społecznych.”⁵

Warsztaty Terapii Zajęciowej Błogosławiona Karolina w Łędzinach

Powstały w 2002 roku i są prowadzone dla 40 osób z niepełnosprawnością intelektualną. Podobnie jak w przypadku ŚDS organem prowadzącym jest Caritas Archidiecezji Katowickiej. Warsztaty realizują „[...] zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej zmierzające do poprawy ogólnego rozwoju i poprawy sprawności każdego uczestnika. Celem działalności jest usprawnianie i rozwój umiejętności wykonywania czynności życia codziennego, przystosowanie do funkcjonowania w społeczeństwie, do życia w grupie, akceptacja samego siebie, rozwijanie sprawności psychofizycznych niezbędnych w pracy oraz przygotowanie do podjęcia pracy. Praca z osobami niepełnosprawnymi w Warsztatach Terapii Zajęciowej polega na nauce poszczególnych umiejętności wynikających z profilu pracowni oraz na wypracowaniu u Uczestników cech potrzebnych w pracy tj. cierpliwość, umiejętność współpracy w grupie, odpowiedzialność za powierzone zadanie, słuchanie poleceń.”⁶

Oprócz powyżej opisanych form Caritas Archidiecezji Katowickiej prowadzi Dzienną Terapeutyczną Świetlicę w Łędzinach (DTŚ), która powstała w 2014 r. Zajęcia oferowane przez DTŚ adresowane są do 10 dorosłych osób niepełnosprawnych z terenu powiatu bieruńsko-łędzińskiego. Działalność wszystkich ośrodków tj. ŚDS, WTZ i DTŚ dofinansowywana jest przez powiat bieruńsko-łędziński.

⁵ cyt. za: <http://ledziny.caritas.pl/sds/> wg stanu na 14 listopada 2020 r.

⁶ op. cit.

2.2 Ochrona Zdrowia

Na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego znajduje się bardzo bogata sieć poradni: podstawowej opieki zdrowotnej oraz specjalistycznych. Ponadto funkcjonują oddziały szpitalne oferujące głównie zabiegi krótkoterminowe tzw. jednego dnia. Szczegółowe zestawienie wszystkich podmiotów medycznych działających w miastach na terenie powiatu zostało zawarte w poniższej tabeli.

Tablica nr 1 – Podmioty wykonujące działalność leczniczą na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego

Miasto	Nazwa	ZAKRES DZIAŁALNOŚCI
BIERUŃ	Barbara Malordy-Kryczek „ESCU LAP”	Poradnia: chorób wewnętrznych, neurologiczna, gastrologiczna (konsultacyjna), chirurgii ogólnej (konsultacyjna), zdrowia psychicznego, medycyny pracy, psychologiczna, lekarza rodzinnego, chorób sutka. Gabinet: pielęgniarki środowiskowo -rodzinnej, położnej środowiskowo -rodzinnej, diagnostyczno-zabiegowy.
	GALEN - ORTOPEDIA Spółka z o.o.	Poradnia: chirurgii urazowo – ortopedycznej, medycyny sportowej, chirurgii urazowo-ortopedycznej dla dzieci. Oddział: leczenia jednego dnia, opiekuńczo – leczniczy. Blok operacyjny. Dział farmacji szpitalnej.
	Janusz Fijoł, Barbara Węgrzyn "MEDYK" LEKARZE SPÓŁKA PARTNERSKA	Poradnia: neurologiczna, medycyny pracy. Gabinet: położnej środowiskowo – rodzinnej, pielęgniarki środowiskowo – rodzinnej, diagnostyczno-zabiegowy Punkt: szczepień, pobrań materiałów do badań.
	MULTIMED Sp. z o.o.	Poradnia: ogólna dla dzieci i dorosłych , chirurgii ogólnej, chirurgii urazowo-ortopedycznej, dermatologiczna, ginekologiczno-położnicza, neurologiczna, okulistyczna, otolaryngologiczna, rehabilitacyjna, reumatologiczna, kardiologiczna, onkologiczna, stomatologiczna, alergologiczna, diabetologiczna, logopedyczna, zdrowia psychicznego, ortodontyczna, chirurgii stomatologicznej, ogólna dla dorosłych, ogólna dziecięca , okulistyczna, reumatologiczna, medycyny pracy, diabetologiczna, chirurgii naczyniowej, endokrynologiczna, urologiczna, gastrologiczna. Gabinet: higieny szkolnej, chemioterapii, pielęgniarki środowiskowo – rodzinnej, położnej środowiskowo – rodzinnej, diagnostyczno-zabiegowy pediatryczny, poradni chirurgii urazowo-ortopedycznej, poradni laryngologicznej, poradni okulistycznej, poradni ginekologicznej, poradni endokrynologicznej, poradni reumatologicznej oraz poradni chirurgii naczyniowej. Laboratorium analityczne. Zakład rehabilitacji leczniczej, radiologii. Pracownia: audiometryczna, cytologiczna, elektrokardiograficzna, endoskopowa, spirometryczna, ultrasonograficzna. Ośrodek: rehabilitacji dla dzieci niepełnosprawnych, chirurgii krótkoterminowej w zakresie chirurgii ogólnej i

Miasto	Nazwa	ZAKRES DZIAŁALNOŚCI
		urazowo-ortopedycznej. Ambulatorium: ogólne, pediatryczne, chirurgiczne.
	NZOZ BIODENT S.c. Monika Czenczek-Kołodziej, Krzysztof Kołodziej	Poradnia stomatologiczna.
	NZOZ Przychodnia Rejonowa "FAMILIA-MED" Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Poradnia: medycyny rodzinnej, medycyny pracy, kardiologiczna, diabetologiczna, dermatologiczna, neurologiczna, psychoterapii, okulistyka, reumatologiczna, zdrowia psychicznego. Gabinet: masażu leczniczego, pielęgniarki środowiskowej - rodzinnej, położnej środowiskowej – rodzinnej, diagnostyczno-zabiegowy.
	SPÓŁKA CYWILNA "MEDICOR" Adam Zug, Teresa Zug-Kubeczko	Poradnia: lekarza rodzinnego, dla kobiet, stomatologiczna, laryngologiczna, okulistyka, neurologiczna, medycyny pracy, zdrowia psychicznego, rehabilitacyjna, diabetologiczna, gastrologiczna, kardiologiczna, onkologiczna, endokrynologiczna, chirurgiczna, urologiczna, chirurgii stomatologicznej. Gabinet: pielęgniarki środowiskowej, położnej środowiskowej, diagnostyczno-zabiegowy: poradni dla kobiet, poradni laryngologicznej, poradni okulistyki, poradni chirurgicznej, poradni lekarza rodzinnego, poradni urologicznej. Punkt: podawania cytostatyków, pielęgniarski. Laboratorium analityczne. Pracownia: EKG, USG, audiometrii, endoskopowa, rehabilitacji leczniczej.
	Urologia Galen Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Poradnia urologiczna. Blok operacyjny. Chirurgia krótkoterminowa w zakresie urologii.
	Wojciech Kaniuk „ALERGOMED”	Poradnia: alergologiczna i laryngologiczna.
BOJSZOWY	Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Bojszowach	Poradnia: Ogólna, dla dzieci, specjalistyczna dla kobiet - ginekologiczna, stomatologiczna, lekarza rodzinnego, rehabilitacyjna, reumatologiczna, diabetologiczna, medycyny pracy Gabinet: Medycyny Szkolnej, pielęgniarki środowiskowej, położnej środowiskowej, diagnostyczno-zabiegowy. Punkt konsultacyjny ds. uzależnień. Pracownia: diagnostyczna EKG, USG, rehabilitacji i fizykoterapii.
CHEŁM ŚLĄSKI	Prywatna Przychodnia Lekarska Barbara Frysz-Domańska i Henryk Domański Spółka Jawna	Poradnia: Lekarza Rodzinnego, Internistyczna, Kardiologiczna, Endokrynologiczna, Diabetologiczna, Reumatologiczna, Nefrologiczna, Naczyniowa, Neurologiczna, Chirurgii Ogólnej, Ginekologiczno-Położnicza, Dermatologiczna, Medycyny Pracy, Rehabilitacji Lekarskiej. Gabinet: pielęgniarki środowiskowej, Położnej Środowiskowej, Zabiegowy, Fizykoterapii, Masażu Leczniczego, Zabiegowo-Diagnostyczny. Punkt: Szczepień, Pobran Materiału do Badań Analitycznych. Zakład Fizjoterapii.

Miasto	Nazwa	ZAKRES DZIAŁALNOŚCI
		Pracownia: Elektrokardiografii i Ergometrii, Ultrasonografii i Echokardiografii, Diagnostyczna. Ośrodek Kardiologicznej Rehabilitacji Diennej. Szkoła Rodzenia.
	Zakład Opieki Zdrowotnej	Poradnia: medycyny rodzinnej, dla dzieci, stomatologiczna, ginekologiczna, medycyny pracy, otolaryngologiczna, okulistyka, leczenia bólu. Gabinet: medycyny szkolnej, pielęgniarstwa środowiskowo-rodzinnej, zabiegowo- diagnostyczny, położnej środowiskowo-rodzinnej. Punkt szczepień. Laboratorium analityczne. Pracownia: USG i EKG.
IMIELIN	Agata Widepuhl	Poradnia stomatologiczna.
	Michał Pudełko „IMED”	Poradnia: alergologiczna, pediatryczna, internistyczna, psychiatryczna, psychologiczna, lekarza POZ, okulistyka, laryngologiczna, reumatologiczna, neurologiczna, gastroenterologiczna konsultacyjna, endokrynologiczna, chorób tarczycy, chorób naczyń.
	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej W Imielinie	Poradnia: lekarza POZ, dla dzieci, cukrzycowa, ginekologiczno- położnicza, stomatologiczna, reumatologiczna, otolaryngologiczna, neurologiczna, okulistyka, medycyny pracy, lekarza rodzinnego, kardiologiczna, proktologiczna (konsultacyjna). Gabinet: higieny szkolnej, pielęgniarstwa środowiskowo-rodzinnej, położnej środowiskowo-rodzinnej, zabiegowo-diagnostyczny. Punkt: szczepień, pobrań materiałów do badań. Laboratorium analityczne. Pracownia: USG, EKG, spirometrii. Szkoła rodzenia.
LĘDZINY	"MEDIX" Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Poradnia (gabinet): lekarza Podstawowej Opieki Zdrowotnej. Poradnia: medycyny pracy, okulistyka, laryngologiczna, neurologiczna, pielęgniarstwa środowiskowo-rodzinnej, położnej środowiskowo-rodzinnej, Rehabilitacyjna, okulistyka, endokrynologiczna, chirurgii ogólnej. Gabinet: rehabilitacyjny, diagnostyczno-zabiegowy.
	Aleksandra Peteja – Ćwik ANGIODENS	Poradnia: stomatologiczna, chorób naczyń, kardiologiczna, ortopedyczna, medycyny estetycznej. Pracownia: USG Kolor Doppler.
	Karina Czornik-Rogosińska „Stom Mix”	Poradnia stomatologiczna.
	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Medyczne S.C.	Poradnia: lekarza POZ, kardiologiczna, ginekologiczno- położnicza, okulistyka, gastrologiczna, urologiczna, położnej środowiskowo-rodzinnej, pielęgniarstwa środowiskowo-rodzinnej, medycyny pracy, neurologiczna, zdrowia psychicznego, alergologiczna. Gabinet diagnostyczno-zabiegowy. Pracownia: USG, EKG.
	Miejski Zespół Opieki Zdrowotnej w Lędzinach	Poradnia: lekarza rodzinnego, dla dzieci, stomatologiczna, leczenia uzależnień, ginekologiczna, cukrzycowa, alergologiczna, chirurgiczna, chirurgii szczękowej, dermatologiczna, kardiologiczna, leczenia wad postawy u dzieci, neurologiczna, medycyny pracy, okulistyka, otolaryngo-

Miasto	Nazwa	ZAKRES DZIAŁALNOŚCI
		<p>logiczna, rehabilitacyjna, onkologiczna, urologiczna, proktologiczna, schorzeń sutka, ortopedyczna, nefrologiczna.</p> <p>Gabinet: pielęgniarki środowiskowej, diagnostyczno-zabiegowy POZ, medycyny szkolnej, diagnostyczno-zabiegowy, położnej środowiskowej. Punkt: szczepień. Laboratorium: analityczne. Pracownia: EKG, RTG, USG. Izba: porodów rodzinnych, opatrunkowa przy KWK "Ziemiowit". Szkoła rodzenia.</p> <p>Oddział szpitalny rehabilitacji narządu ruchu. Chirurgia krótkoterminowa w zakresie chirurgii ogólnej. Zespół pracowni rehabilitacyjnych, pielęgniarskiej opieki długoterminowej.</p>

Źródło: <https://www.powiatbl.pl/dla-mieszkanca/osrodki-zdrowia>

W ramach opisu stanu ochrony zdrowia poddano analizie liczbę aptek ogólnodostępnych na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego. Wskaźnik liczby ludności przypadającej na aptekę wskazuje na dobrą ich dostępność na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego. Według danych GUS w 2019 roku na terenie powiatu w przeliczeniu na jedną aptekę ogólnodostępną przypadało 2 989 mieszkańców, dla porównania w kraju wartość tego wskaźnika wyniosła 3 124, a w woj. śląskiego 3 181.

2.3 Edukacja

W obszarze działalności edukacyjnej na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego funkcjonuje sieć placówek oświatowych wypełniających swoje zadania w zakresie kształcenia na poziomie szkolnictwa średniego dla młodzieży oraz poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego.

W zakresie szkół średnich na terenie powiatu funkcjonują:

1. Liceum Ogólnokształcące im. Powstańców Śląskich w Bieruniu
2. Powiatowy Zespół Szkół w Bieruniu
3. Powiatowy Zespół Szkół w Lędzinach

Łącznie w powyżej wskazanych szkołach w 2019 roku pobierało naukę 1.691 uczniów. Kształcenie na poziomie liceum ogólnokształcącego realizowane było w tym okresie przez Liceum Ogólnokształcące im. Powstańców Śląskich w Bieruniu oraz Powiatowy Zespół Szkół w Bieruniu, w których uczyło się 476 uczniów, w tym 41 w liceum dla dorosłych.

W technikach w 2019 roku pobierało naukę łącznie 933 uczniów w Zespołach Szkół w Bieruniu i Lędzinach. Jednocześnie obydwie placówki kształciły 238 uczniów w szkołach branżowych I stopnia. Ponadto na terenie Zespołu Szkół w Lędzinach prowadzona była szkoła policealna, w której kształconych było 44 uczniów. Średnia zdawalność matur we wszystkich szkołach średnich na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego wyniosła 89,9% w 2019 roku.

W szkołach na terenie powiatu w 2019 roku uczyło się 42 uczniów posiadających orzeczenie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego. Prawie jedną trzecią z nich stanowiła młodzież ze zdiagnozowanym autyzmem, a co piąty uczeń posiadał niepełnosprawność ruchową.

Wszystkie szkoły na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w ramach swojej działalności realizują znaczącą liczbę projektów, których zadaniem jest poszerzanie kompetencji ich absolwentów. Są to m.in. programy współpracy z uczelniami wyższymi, podmiotami gospodarczymi oraz międzynarodowa współpraca pomiędzy szkołami partnerskimi.

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna

W obszarze diagnozowania dzieci i młodzieży na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego funkcjonuje Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Bieruniu wraz z Filią w Lędzinach.

Do głównych zadań Poradni należą:

1. wczesne wspomaganie ze względu na niedosłuch, niedowidzenie, niepełnosprawność intelektualną, niepełnosprawność ruchową, niepełnosprawność sprzężoną, a także autyzm,
2. diagnoza i terapia dziecka,
3. zapewnienie specjalistycznej pomocy psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej w formie doradztwa, działań profilaktycznych w środowisku dziecka oraz wsparcia kierowanego do rodziców i nauczycieli,
4. doradztwo zawodowe,
5. diagnoza logopedyczna małych dzieci z opóźnionym lub zaburzonym rozwojem mowy, diagnoza logopedyczna dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym z wadami wymowy oraz zaburzeniami mowy, indywidualną terapię logopedyczną dla dzieci,
6. wspomaganie przedszkoli, szkół i innych placówek oświatowych.

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Bieruniu jest inicjatorem spotkań grupy dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera rozwijające umiejętności społeczne. Powstała ponadto grupa wsparcia dla logopedów oraz dużym zainteresowaniem cieszą się zajęcia pn. „Szkoła dla rodziców” realizowane przez Poradnię.

2.4 Bezpieczeństwo

Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Tychach

Teren powiatu bieruńsko-lędzińskiego zabezpieczany jest w zakresie bezpieczeństwa pożarowego przez Komendę Miejską Państwowej Straży pożarnej w Tychach. Głównym obszarem działania jest walka z pożarami, klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami. Komenda Miejska PSP w Tychach prowadzi aktywną współpracę ze strukturami OSP, polegającą na zabezpieczeniu gotowości operacyjnej jednostek OSP. Wśród najważniejszych należy wymienić: wyposażanie w sprzęt ratowniczo-gaśniczy, analizowanie potrzeb operacyjnych w celu włączenia jednostek OSP do KSRG, jak również wyposażanie w specjalistyczny sprzęt ratownictwa komunikacyjnego. Ponadto organizowane są szkolenia dla strażaków OSP. Na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego funkcjonuje 10 ochotniczych straży pożarnych, których zestawienie zostało zawarte w poniższej tabeli.

Tablica nr 2 – Ochotnicza straż pożarna na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego

Lp.	Nazwa OSP
1.	Ochotnicza Straż Pożarna w Świerczyńcu
2.	Ochotnicza Straż Pożarna w Międzyrzeczu
3.	Ochotnicza Straż Pożarna w Lędzinach
4.	Ochotnicza Straż Pożarna w Imielinie
5.	Ochotnicza Straż Pożarna w Chełmie Śląskim
6.	Ochotnicza Straż Pożarna w Czarnuchowicach
7.	Ochotnicza Straż Pożarna w Bojszowach Nowych
8.	Ochotnicza Straż Pożarna w Bojszowach
9.	Ochotnicza Straż Pożarna w Bieruniu Starym
10.	Ochotnicza Straż Pożarna w Bieruniu Nowym

Źródło: <https://www.powiatbl.pl/dla-mieszkanca/organizacje-pozarządowe>, wg stanu na 14 listopada 2020 roku.

Komenda Powiatowa Policji w Bieruniu

Podejmuje działania w obszarze ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymywanie bezpieczeństwa i porządku publicznego w miejscach publicznych oraz w środkach publicznego transportu i komunikacji, w ruchu drogowym i na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania. Ponadto prowadzona jest kontrola przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych związanych z działalnością publiczną lub obowiązujących w miejscach publicznych.

Godnym zwrócenia uwagi jest podejmowanie działań w ramach tworzenia i realizacji, we współdziałaniu z organami samorządu terytorialnego oraz organizacjami i instytucjami pozarządowymi programów prewencyjnych ukierunkowanych na:

- a) zapewnienie osobom zamieszkałym na obszarze powiatu bezpieczeństwa i porządku w miejscach publicznych,
- b) zwalczanie przestępczości,
- c) ujawnianie, zapobieganie i zwalczanie zjawisk patologii społecznej, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży.

Prowadzona jest również edukacja mieszkańców w zakresie uwarunkowań dotyczących utrzymywania porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz aktywnego udziału w przedsięwzięciach profilaktycznych podejmowanych na obszarze powiatu.

Edukacja mieszkańców obejmuje również, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży szkolnej - zagadnienia bezpiecznego korzystania z dróg i przeciwdziałania zagrożeniom w ruchu drogowym. Opracowywane i wdrażane są programy propagujące zasady bezpieczeństwa ruchu drogowego. Podejmowana jest stała współpraca z placówkami oświatowymi, samorządowymi i przedstawicielami lokalnej prasy, w tym organizowanie konkursów i zawodów w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego dla uczniów placówek oświatowych na terenie powiatu.

Komenda Powiatowa Policji podejmuje ponadto aktywne działania ukierunkowane na zwalczanie przestępczości oraz ograniczenie zjawisk kryminogennych poprzez ich rozpoznanie, zapobieganie, wykrywanie i ściganie. Prowadzona jest stała analiza stanu zagrożenia zjawiskami przestępczości i patologii społecznej w celu wypracowania modelowych rozwiązań i propagowanie sposobów ograniczania i skutecznego zapobiegania przestępczości, ze szczególnym uwzględnieniem zjawisk patologicznych dotyczących dzieci i młodzieży.

2.5 Rynek Pracy

Powiatowy Urząd Pracy w Tychach

Powiat bieruńsko-lędziński jest objęty działaniami Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach. Głównym obszarem jego działania jest realizacja zadań określonych w: ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, innych właściwych przepisach prawa, w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Celem, do którego dąży PUP w ramach realizowanych działań jest osiągnięcie:

- 1) pełnego i produktywnego zatrudnienia,
- 2) rozwoju zasobów ludzkich,
- 3) osiągnięcie wysokiej jakości pracy,
- 4) wzmacniania integracji oraz solidarności społecznej,
- 5) zwiększania mobilności na rynku pracy.

Zgodnie z przepisami ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy Powiatowy Urząd Pracy opracowuje Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji

Lokalnego Rynku Pracy dla Obszaru Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego, w którym przyjmowane są cele i kierunki działań poprawiające warunki funkcjonowania lokalnego rynku pracy.

2.6 Organizacje Pozarządowe

Obszar powiatu bieruńsko-lędzińskiego charakteryzuje się bardzo dużym wskaźnikiem zaangażowania trzeciego sektora. Na terenie powiatu funkcjonuje 115 organizacji pozarządowych, które aktywnie działają w różnych dziedzinach na rzecz społeczności lokalnych. Należy zaznaczyć, że liczba ta zawiera 10 ochotniczych straży pożarnych, które zostały zaprezentowane powyżej. Szczegółową informację o fundacjach i stowarzyszeniach działających na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego zawiera poniższa tabela.

Tablica nr 3 – Organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego

Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej
1.	BIERUŃSKO-LĘDZIŃSKIE STOWARZYSZENIE KULTURA DĘTA POWIATU
2.	Polskie Towarzystwo Usprawnienia Motorycznego
3.	Polskie Towarzystwo "Przyjaciół Książek"
4.	Stowarzyszenie TROUT AREA LEAGUE POLAND
5.	Śląskie Stowarzyszenie Pszczelarzy Pszczół Buckfast
6.	KLIMEK FOUNDATION
7.	"ZWIERZ" OGÓLNOPOLSKA FUNDACJA NA RZECZ OCHRONY ZWIERZĄT
8.	Towarzystwo Taneczno-Sportowe z siedzibą w Bieruniu
9.	Fundacja "Wyzwanie Nadziei"
10.	Fundacja Rozwoju Sportu Modern Sport
11.	Fundacja "Przyjazna Dłoń"
12.	Fundacja Rozwoju Sportu, Kultury Fizycznej i Turystyki
13.	Bieruńska Fundacja Rozwoju
14.	Fundacja Fastryga
15.	Klub strzelectwa sportowego "PIAST" Bieruń
16.	Stowarzyszenie Instytut Przedsiębiorczości Akademickiej
17.	Uczniowski Klub Sportowy "GROM Świerczyniec"
18.	Uczniowski Klub Sportowy "Akademia Sportu KSB Lędziny"
19.	Uczniowski Klub Sportowy "ENERGIA" Imielin
20.	Stowarzyszenie Klub Kajman
21.	Stowarzyszenie "Opera St. Clementi"
22.	Polski Klub Alpejski
23.	Związek Górnośląski Koło Imielin
24.	Związek Górnośląski Koło Chełm Śląski
25.	Zarząd Miejskiego Koła LOK z siedzibą w Bieruniu
26.	Yacht Club "OPTY"
27.	Uczniowski Klub Sportowy UNIA Bieruń
28.	Uczniowski Kolarski Klub Sportowy Imielin Team

Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej
29.	Uczniowski Klub Sportowy "Silesia-Opty"
30.	Uczniowski Klub Sportowy "ORKA" Łędziny
31.	Uczniowski Klub Sportowy "MARATON-Korzeniowski pl"
32.	Uczniowski Klub Sportowy "Grappler" Bieruń
33.	Uczniowski Klub Sportowy "GOL" Bieruń
34.	Towarzystwo Turystyki Aktywnej
35.	Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców Koło Łędziny
36.	Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców Koło Chełm Śląski
37.	Towarzystwo Kulturalne im. Anielina Fabery
38.	Stowarzyszenie Zastępczego Rodzicielstwa Oddział Śląski Łędziny
39.	Stowarzyszenie Współpracy Zagranicznej WSPÓLNA EUROPA
40.	Stowarzyszenie Rozwoju Zawodowego Śląska i Małopolski
41.	Stowarzyszenie Rodu Pinocy
42.	Stowarzyszenie Aktywni Obywatele
43.	Stowarzyszenie RAZEM DLA BIERUNIA
44.	Stowarzyszenie Mieszkańców Miasta Łędziny "Pod Klimontem"
45.	Stowarzyszenie "Nasz Bieruń"
46.	Stowarzyszenie "GRANICE NATURY"
47.	Stowarzyszenie Klub Sportów Walki BUSHIDO
48.	Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Rodzin Górniczych GWAREK
49.	Stowarzyszenie Na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Ziemi Pszczyńskiej "Międzyrzecze"
50.	Orkiestra Dęta KWK "Piast"
51.	Stowarzyszenie Przyjaciół Zespołu Pieśni i Tańca "Ziemia Bieruńska"
52.	Stowarzyszenie "Nauka i postęp w przemyśle"
53.	Młodzieżowy Klub Pływacki "MKP Bieruń"
54.	Klub Sportowy RONIN Bieruń
55.	Stowarzyszenie Przedsiębiorców Imielina
56.	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym w Imielinie
57.	Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Pracowników KWK "Ziemowit"
58.	Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Pracowników KWK "Piast"
59.	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Sportu
60.	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Rehabilitacji "REHA-VITA"
61.	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin w Chełmie Śląskim
62.	Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "Radość życia"
63.	Stowarzyszenie MŁODZI DLA MŁODYCH
64.	Miejski Klub Sportowy Imielin
65.	Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Bieruńskiej "Porąbek"
66.	Stowarzyszenie Miłośników 600-letniego Bierunia
67.	Stowarzyszenie Mieszkańców Bierunia
68.	Stowarzyszenie Mieszkańców Bierunia Starego
69.	Stowarzyszenie Mieszkańców Bierunia i miejscowości zagrożonych powodzią położonych na obszarze zlewni Górnej Wisły "ATLANTYDA"
70.	Stowarzyszenie Kulturalno-Społeczne im. Albina Siekierskiego w Imielinie
71.	Stowarzyszenie Kulturalne "Sokół"

Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej
72.	Stowarzyszenie Gospodarczo-Ekologiczne "Nasz Region"
73.	Stowarzyszenie Chorych na Toczeń
74.	Stowarzyszenie "Przedsiębiorcy dla Przyszłości"
75.	Stowarzyszenie "Młodzi Aktywni"
76.	Regionalne Forum Obywatelskie-Twórcy jutra
77.	Przedsiębiorcy dla Przyszłości
78.	Powiatowy Komitet Obywatelski
79.	Polski Związek Wędkarski Koło Łęczyny
80.	Polski Związek Katolicko-Społeczny Oddział Łęczyny
81.	Polski Związek Katolicko-Społeczny Oddział Chełm Śląski
82.	Polska Unia Walki Wręcz
83.	Młodzieżowo-Uczniowski Klub Siatkarski - Bieruń
84.	Miejski Klub Sportowy "Łęczyny"
85.	Klub Sportowy "Flying.Pigs"
86.	Klub Sportowy ERG Bieruń Folie
87.	Ludowy Klub Sportowy "Pogoń" Imielin
88.	Ludowy Klub Jeździecki "SOLEC" w Bieruniu
89.	Liga Obrony Kraju koło w Powiecie Bieruńsko-Lędzińskim
90.	Łędzińskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin
91.	Łędzińska Federacja Przedsiębiorczych
92.	Klub Tenisa Stołowego "Łęczyny"
93.	Klub Szachowy "Górnik" Łęczyny
94.	Klub Sportowy "UNIA" Bieruń Stary
95.	AUTOMOBILKLUB RALLYMANIA
96.	Klub Sportowy "Polonia"
97.	Klub Sportowy "Piast" w Bieruniu
98.	Klub Seniora przy Miejskim Klubie Sportowym w Łęczynach
99.	Klub Plastyka "Kontrast" w Łęczynach
100.	Gminne Towarzystwo Sportowe Bojszowy
101.	Towarzystwo Sportowe Stal Chełm Śląski
102.	BIG BUDO POLSKA
103.	Bieruńskie Stowarzyszenie Trzeźwości Klub "DROMADER"
104.	Bieruńska Fundacja Inicjatyw Gospodarczych
105.	Stowarzyszenie "Inicjatywa Młodych"

Źródło: <https://www.powiatbl.pl/dla-mieszkanca/organizacje-pozarzadowe>, wg stanu na 14 listopada 2020 roku.

3. Diagnoza sytuacji społeczno-ekonomicznej

Rozdział poświęcony diagnozie sytuacji społeczno-ekonomicznej powiatu bieruńsko-lędzkiego w swojej głównej strukturze obejmuje obszary z zakresu demografii, rynku pracy oraz zagadnień będących przedmiotem oddziaływania systemu pomocy społecznej.

3.1 Struktura ludności w powiecie

Powiat bieruńsko-lędzki plasuje się na 17 miejscu, pośród powiatów ziemskich, pod względem ogólnej liczby mieszkańców Województwa Śląskiego. Według stanu na koniec 2019 roku liczba mieszkańców powiatu wyniosła 59 776 osób, co stanowi 1,3% ogółu populacji Województwa Śląskiego. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tablica nr 4 - Rozkład ludności Województwa Śląskiego wg stanu na koniec 2019 roku

Wyszczególnienie	Ludność ogółem	Udział ludności powiatów w ogólnej liczbie mieszkańców Województwa Śląskiego
ŚLĄSKIE	4 517 635	100%
Powiaty	1 998 961	44,2%
Powiat będziński	148 089	3,3%
Powiat bielski	165 960	3,7%
Powiat cieszyński	178 191	3,9%
Powiat częstochowski	134 555	3,0%
Powiat gliwicki	115 528	2,6%
Powiat kłobucki	84 591	1,9%
Powiat lubliniecki	76 451	1,7%
Powiat mikołowski	98 990	2,2%
Powiat myszkowski	70 880	1,6%
Powiat pszczyński	111 539	2,5%
Powiat raciborski	108 211	2,4%
Powiat rybnicki	78 213	1,7%
Powiat tarnogórski	140 519	3,1%
Powiat bieruńsko-lędzki	59 776	1,3%
Powiat wodzisławski	157 088	3,5%
Powiat zawierciański	117 624	2,6%
Powiat żywiecki	152 756	3,4%
miasta na prawach powiatów	2 518 674	55,8%
Powiat m. Bielsko-Biała	170 663	3,8%

Wyszczególnienie	Ludność ogółem	Udział ludności powiatów w ogólnej liczbie mieszkańców Województwa Śląskiego
Powiat m. Bytom	165 263	3,7%
Powiat m. Chorzów	107 807	2,4%
Powiat m. Częstochowa	220 433	4,9%
Powiat m. Dąbrowa Górnicza	119 373	2,6%
Powiat m. Gliwice	178 603	4,0%
Powiat m. Jastrzębie-Zdrój	88 743	2,0%
Powiat m. Jaworzno	91 115	2,0%
Powiat m. Katowice	292 774	6,5%
Powiat m. Mysłowice	74 618	1,7%
Powiat m. Piekary Śląskie	55 030	1,2%
Powiat m. Ruda Śląska	137 360	3,0%
Powiat m. Rybnik	138 098	3,1%
Powiat m. Siemianowice Śląskie	66 841	1,5%
Powiat m. Sosnowiec	199 974	4,4%
Powiat m. Świętochłowice	49 557	1,1%
Powiat m. Tychy	127 590	2,8%
Powiat m. Zabrze	172 360	3,8%
Powiat m. Żory	62 472	1,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Struktura ludności powiatu bieruńsko-lędzińskiego na przestrzeni ostatnich 5 lat, biorąc pod uwagę udział kobiet i mężczyzn, wykazuje się stabilnością, niedostrzegalne są znaczące odchylenia w rozkładzie tych grup populacji. Średnia wielkość udziału kobiet w populacji mieszkańców powiatu w badanym okresie wyniosła 50,7%, a mężczyzn 49,3%. Szczegółowe dane zawarto w poniższej tabeli.

Tablica nr 5 - Stan ludności wg miejsca zamieszkania i płci (stan na koniec roku)

Wyszczególnienie	Powiat bieruńsko-lędziński									
	Rok									
	2015		2016		2017		2018		2019	
	liczba	udział	liczba	udział	liczba	udział	liczba	udział	liczba	udział
ogółem	58 973	100,0%	59 154	100,0%	59 550	100,0%	59 760	100,0%	59 776	100,0%
mężczyźni	29 092	49,3%	29 174	49,3%	29 332	49,3%	29 459	49,3%	29 438	49,2%
kobiety	29 881	50,7%	29 980	50,7%	30 218	50,7%	30 301	50,7%	30 338	50,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując strukturę mieszkańców powiatu bieruńsko-lędzińskiego na przestrzeni lat 2017-2019 należy stwierdzić, że nie zachodzą znaczące zmiany w zakresie ogólnej liczby mieszkańców. Badając rozmieszczenie mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu należy stwierdzić, że udział poszczególnych gmin pod względem liczby ich mieszkańców wykazuje się również dużą stabilnością, w badanym okresie nie zachodziły istotne zmiany liczby

mieszkańców, które miałyby dynamiczny charakter. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tablica nr 6 – Liczba mieszkańców powiatu bieruńsko-lędzkiego wg miejsca zamieszkania w podziale na gminy w latach 2017-2019 (stan na koniec roku)

powiat/gmina	2017		2018		2019	
	liczba	udział	liczba	udział	liczba	udział
Powiat bieruńsko-lędzki	59 550	100,0%	59 760	100,0%	59 776	100,0%
Bieruń	19 639	33,0%	19 605	32,8%	19 507	32,6%
Imielin	9 052	15,2%	9 153	15,3%	9 189	15,4%
Lędziny	16 819	28,2%	16 822	28,1%	16 798	28,1%
Bojszowy	7 795	13,1%	7 860	13,2%	7 924	13,3%
Chełm Śląski	6 245	10,5%	6 320	10,6%	6 358	10,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując dynamikę zmian liczby mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu bieruńsko-lędzkiego należałoby stwierdzić, że na wyróżnienie zasługują pod tym względem gminy: Imielin, Bojszowy i Chełm Śląski. W latach 2017-2019 wymienione gminy wykazały się dodatnią dynamiką przyrostu liczby mieszkańców, oscylującą wokół 1,7%. Wyraźnie przekraczając tempo przyrostu mieszkańców liczone dla całego powiatu, które w analizowanym okresie przyjęło wielkość 0,4%. Jednocześnie dla gmin: Bieruń i Lędziny odnotowana została ujemna dynamika przyrostu liczby mieszkańców, na co szczególnie należy zwrócić uwagę w przypadku gminy Bieruń, gdzie spadek ten jest siedmiokrotnie większy niż w gminie Lędziny. Taki układ zmian w liczbie mieszkańców może sugerować migrację z terenów miejskich do obszarów wiejskich. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tablica nr 7 – Dynamika zmian liczby mieszkańców w poszczególnych gminach za lata 2017-2019 (stan na koniec roku)

powiat/gmina	2017	2018		2019	
	liczba ogółem	liczba ogółem	zmian [%] [2017 = 100]	liczba ogółem	zmian [%] [2017 = 100]
Powiat bieruńsko-lędzki	59 550	59 760	0,4%	59 776	0,4%
Bieruń	19 639	19 605	-0,2%	19 507	-0,7%
Imielin	9 052	9 153	1,1%	9 189	1,5%
Lędziny	16 819	16 822	0,0%	16 798	-0,1%
Bojszowy	7 795	7 860	0,8%	7 924	1,7%
Chełm Śląski	6 245	6 320	1,2%	6 358	1,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Istotną z punktu widzenia problemów społecznych jest struktura wiekowa mieszkańców powiatu. Skupiając się na grupie wiekowej powyżej 65 roku życia, która stanowi jeden

z podstawowych obszarów oddziaływania jednostek pomocy społecznej, należy stwierdzić, że grupa ta z upływem lat ma coraz większy udział w populacji mieszkańców powiatu. We wszystkich gminach występuje jednoznacznie widoczny trend wzrostowy, co pokazują dane z lat 2017 – 2019, zaprezentowane w poniższej tabeli. Zwrócić należy uwagę na fakt, że udział mieszkańców w wieku powyżej 65 roku życia w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu wyniósł 15%, według stanu na koniec 2019 roku. Na terenie dwóch gmin tj. Imielin i Chełm Śląski powyższy wskaźnik wyraźnie przekroczył poziomy, które możemy zaobserwować na obszarze całego powiatu. Dodatkowym czynnikiem, który należy wziąć pod uwagę jest spadająca liczba mieszkańców gminy Bieruń, przy jednocześnie rosnącej liczbie mieszkańców w wieku powyżej 65 roku życia. **Uwzględniając stałe tempo przyrostu liczby mieszkańców w wieku powyżej 65 roku życia oraz ponadprzeciętny udział tej grupy wiekowej w ogóle populacji na terenie powyżej wskazanych gmin, należy w okresie obowiązywania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych podjąć szereg działań, kierowanych do tej właśnie grupy społecznej.**

Tablica nr 8 – Liczba mieszkańców powiatu bieruńsko-lędzińskiego, z podziałem na gminy, w wieku 65 lat i więcej w latach 2017 - 2019

powiat / gmina	Funkcjonalne grupy wieku	2017		2018		2019	
		liczba	udział	liczba	udział	liczba	udział
Powiat bieruńsko-lędziński	ogółem	59 550	100%	59 760	100%	59 776	100%
	65 i więcej	8 245	14%	8 541	14%	8 873	15%
Bieruń	ogółem	19 639	100%	19 605	100%	19 507	100%
	65 i więcej	2 580	13%	2 711	14%	2 849	15%
Imielin	ogółem	9 052	100%	9 153	100%	9 189	100%
	65 i więcej	1 366	15%	1 412	15%	1 462	16%
Lędziny	ogółem	16 819	100%	16 822	100%	16 798	100%
	65 i więcej	2 254	13%	2 326	14%	2 396	14%
Bojszowy	ogółem	7 795	100%	7 860	100%	7 924	100%
	65 i więcej	1 022	13%	1 031	13%	1 060	13%
Chełm Śląski	ogółem	6 245	100%	6 320	100%	6 358	100%
	65 i więcej	1 023	16%	1 061	17%	1 106	17%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Badając strukturę wiekową grupy mieszkańców w wieku powyżej 65 lat, przeprowadzono analizę dynamiki jej przyrostu. Jako bazowy przyjęto 2017 rok i w odniesieniu do niego zaprezentowano tempo wzrostu liczby mieszkańców w wieku powyżej 65 lat. Analiza zaprezentowana w poniższej tabeli pokazuje, że wraz z upływem czasu, wzrasta również w zdecydowanie większym tempie liczba mieszkańców w wieku powyżej 65 roku życia. Wzrost ten na przestrzeni trzech lat 2017-2019 wyniósł 8% w skali całego powiatu. Odnosząc tą zmianę do przyrostu mieszkańców ogółem, który w latach 2017-2019 osiągnął wartość 0,4% - patrz tabela nr 7, należy stwierdzić, że przyrost tej grupy mieszkańców powiatu bieruńsko-lędzińskiego, charakteryzuje się tym, że skala zmiany jest kilkaset razy większa w porównaniu do przyrostu liczby mieszkańców ogółem.

W najbliższej przyszłości będzie to miało ogromne znaczenie dla obciążenia powiatu oraz gmin w zakresie świadczeń socjalnych dla grupy seniorów. Jednakże wyżej opisywane zjawisko nie jest jednorodne dla wszystkich gmin powiatu. Szczególną uwagę należy zwrócić na gminę

Bieruń. Charakteryzuje się ona bowiem tym, że dynamika przyrostu liczby mieszkańców w wieku powyżej 65 roku życia jest znacznie większa w porównaniu do obszaru całego powiatu. W pozostałych gminach tempo przyrostu liczby mieszkańców analizowanej grupy wiekowej oscyluje w przedziale 4 – 8 %. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Odnosząc powyższe wielkości do nikłego przyrostu liczby mieszkańców ogółem, należy uznać, że sytuacja demograficzna powiatu bieruńsko-lędzińskiego jednoznacznie wskazuje na rosnące wyzwania dla systemu pomocy społecznej w zakresie oddziaływań na rzecz seniorów.

Tablica nr 9 – Dynamika przyrostu mieszkańców w wieku 65 lat i więcej w ujęciu terytorialnym powiatu bieruńsko-lędzińskiego

powiat / gmina	Funkcjonalne grupy wieku	2017	2018		2019	
		liczba	liczba	zmiana [2017 = 100]	liczba	zmiana [2017 = 100]
Powiat bieruńsko-lędziński	65 i więcej	8 245	8 541	4%	8 873	8%
Bieruń		2 580	2 711	5%	2 849	10%
Imielin		1 366	1 412	3%	1 462	7%
Lędziny		2 254	2 326	3%	2 396	6%
Bojszowy		1 022	1 031	1%	1 060	4%
Chełm Śląski		1 023	1 061	4%	1 106	8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Problem postępującego starzenia się społeczeństwa powiatu bieruńsko-lędzińskiego dostrzegalny jest również w aspekcie podziału mieszkańców na grupy w wieku: przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym. Dodatkowo dla potrzeb prowadzonej analizy zostało wprowadzone rozróżnienie na kategorie wieku produkcyjnego mobilnego i niemobilnego. Kluczową kategorią obrazującą potencjał populacji jest udział w niej osób w wieku produkcyjnym, czyli ludność wykonującą pracę, która przynosi dochód lub bezrobotnych. Przedziały wiekowe opisujące wiek produkcyjny, przyjęte w statystyce dla potrzeb ekonomii klasyfikują:

- mężczyźni pomiędzy 18 - 64 rokiem życia,
- kobiety pomiędzy 18 - 59 rokiem życia.

Jak już wcześniej wspomniano kategoria wieku produkcyjnego została dodatkowo opisana podkategoriami:

- wieku produkcyjnego mobilnego – 18–44 lata mężczyźni i kobiety,
- wieku produkcyjnego niemobilnego – 45–64 lata mężczyźni i 45–59 lat kobiety.

Zaprezentowane w poniższej tabeli dane pokazują bardzo wyraźną tendencję, utrzymującą się na przestrzeni lat 2017-2019, charakteryzującą się stałym spadkiem udziału mieszkańców powiatu w wieku produkcyjnym. Jednocześnie w przyjętym przedziale

czasowym odnotowywany jest stale rosnący udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, co potwierdza wcześniej wysnute wnioski na temat postępującego starzenia się populacji mieszkańców powiatu bieruńsko-lędzińskiego. Zauważalny również jest niewielki przyrost udziału mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym co oznacza, że powstaje luka demograficzna pomiędzy osobami opuszczającymi rynek pracy i nowo wchodzącymi na niego.

Tablica nr 10 – Ludność powiatu bieruńsko-lędzińskiego w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny w latach 2017-2019

Ludność w podziale na wiek	Powiat bieruńsko-lędziński					
	2017		2018		2019	
	liczba	udział	liczba	udział	liczba	udział
ogółem	59 550	100,0%	59 760	100,0%	59 776	100,0%
w wieku przedprodukcyjnym	11 582	19,4%	11 688	19,6%	11 711	19,6%
w wieku produkcyjnym	37 816	63,5%	37 535	62,8%	37 115	62,1%
w wieku produkcyjnym mobilnym	23 072	38,7%	22 867	38,3%	22 525	37,7%
w wieku produkcyjnym niemobilnym	14 744	24,8%	14 668	24,5%	14 590	24,4%
w wieku poprodukcyjnym	10 152	17,0%	10 537	17,6%	10 950	18,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Powyższe rozważania potwierdzają dane płynące z analizy wskaźnika obciążenia demograficznego. Liczba mieszkańców powiatu bieruńsko-lędzińskiego w wieku poprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym wykazuje tendencję rosnącą od 2014 roku. Wartość tego wskaźnika na koniec 2019 roku osiągnęła poziom 29,5. Oznacza to, że na każdą osobę w wieku powyżej 65 roku życia w przypadku mężczyzn i 60 w przypadku kobiet, przypadało niespełna trzy osoby w wieku produkcyjnym. Należy jednak stwierdzić, że sytuacja demograficzna na terenie powiatu, analizowana przez pryzmat niniejszego wskaźnika, prezentuje się najbardziej korzystnie w stosunku do pozostałych jednostek terytorialnych.

Niepokojąco kształtuje się liczba mieszkańców powiatu w wieku poprodukcyjnym przypadająca na sto osób w wieku przedprodukcyjnym. Odwołując się do poniższych danych można stwierdzić, że w 2019 roku na każdych 100 osób w wieku przedprodukcyjnym przypadały ponad 93 osób w wieku poprodukcyjnym. Jeszcze do końca 2019 roku nominalny odczyt niniejszego wskaźnika był stosunkowo korzystny, ponieważ grupa osób w wieku przedprodukcyjnym była większa od grupy osób w wieku poprodukcyjnym. Jednak patrząc na kształt danych z obszarów kraju i województwa należy się spodziewać, że sytuacja ta ulegnie zmianie i proporcje odwrócą się w perspektywie nadchodzących lat. Przy utrzymaniu się dotychczasowego tempa zachodzących zmian demograficznych na terenie powiatu, odwrócenie opisywanych proporcji może nastąpić już po 2022 roku.

Niepokojący jest również rosnący udział mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym, czyli osób w wieku 0-17 lat lub tych, którzy już wyszli z rynku pracy; w stosunku do osób w wieku produkcyjnym. W powiecie bieruńsko-lędzińskim na koniec 2019 roku na jedną osobę

w wieku nieprodukcyjnym przypadało niespełna 2 osoby w wieku produkcyjnym. Wielkość ta stale maleje od 2014 roku, jednak dynamika tych zmian nie jest wysoka.

Korzystnym zjawiskiem charakterystycznym dla powiatu bieruńsko-lędzińskiego jest to, że w porównaniu do obszarów: kraju i województwa, wskaźniki obciążenia demograficznego dla powiatu przyjmują, w wartościach nominalnych, lepsze odczyty. **Jednak ich poziomy i tempo zmian wskazują na konieczność podejmowania zintensyfikowanych działań w kierunku budowania sieci wsparcia dla seniorów. Potwierdzają to dane zobrazowane w postaci wskaźników: obciążenia demograficznego osobami starszymi oraz starości społeczeństwa.** Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tablica nr 11 - Wskaźniki obciążenia demograficznego w latach 2014-2019

Jednostka terytorialna	Rok					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym						
POLSKA	58,8	60,1	61,7	63,4	65,1	66,7
ŚLĄSKIE	58,2	59,9	61,8	63,8	65,8	67,7
Powiat bieruńsko-lędziński	53,1	54,6	55,7	57,5	59,2	61,1
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym						
POLSKA	105,2	109,1	112,7	115,5	118,3	121,0
ŚLĄSKIE	118,9	123,1	126,9	129,8	132,9	136,0
Powiat bieruńsko-lędziński	81,4	83,9	86,5	87,7	90,2	93,5
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym						
POLSKA	30,2	31,4	32,7	34,0	35,3	36,5
ŚLĄSKIE	31,6	33,0	34,5	36,0	37,5	39,0
Powiat bieruńsko-lędziński	23,8	24,9	25,9	26,8	28,1	29,5
współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi						
POLSKA	21,9	22,8	23,9	25,0	26,1	27,2
ŚLĄSKIE	23,0	24,1	25,3	26,5	27,7	29,0
Powiat bieruńsko-lędziński	17,5	18,3	19,1	19,9	20,7	21,7
odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem						
POLSKA	15,3	15,8	16,4	17,0	17,5	18,1
ŚLĄSKIE	16,1	16,7	17,3	18,0	18,6	19,2
Powiat bieruńsko-lędziński	12,5	12,9	13,4	13,8	14,3	14,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując strukturę ludności powiatu bieruńsko-lędzińskiego przez pryzmat przyrostu naturalnego należy stwierdzić, że charakterystyka w tym zakresie do końca 2019 wykazywała dobre odczyty. Saldo przyrostu naturalnego w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w latach 2015-2019 dla powiatu miało wartość dodatnią i zamykało się w przedziale od 0,6 do 3,8 dla wartości ogółem. Należy jednak zwrócić uwagę, że maksymalny odczyt niniejszego wskaźnika odnotowany został w 2017 roku, po czym dynamicznie wkroczył na ścieżkę spadkową. Porównując tą wielkość z danymi opisującymi obszar województwa śląskiego zauważamy,

że odczyt ten jest korzystniejszy, bowiem na terenie województwa w badanym okresie zarejestrowany został ujemny przyrost naturalny. Podobna sytuacja miała również miejsce na terenie kraju. Dostrzegalne jest również zjawisko występowania większego przyrostu naturalnego na terenach wiejskich w stosunku do miejskich, co jest charakterystyczne dla wszystkich analizowanych obszarów. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

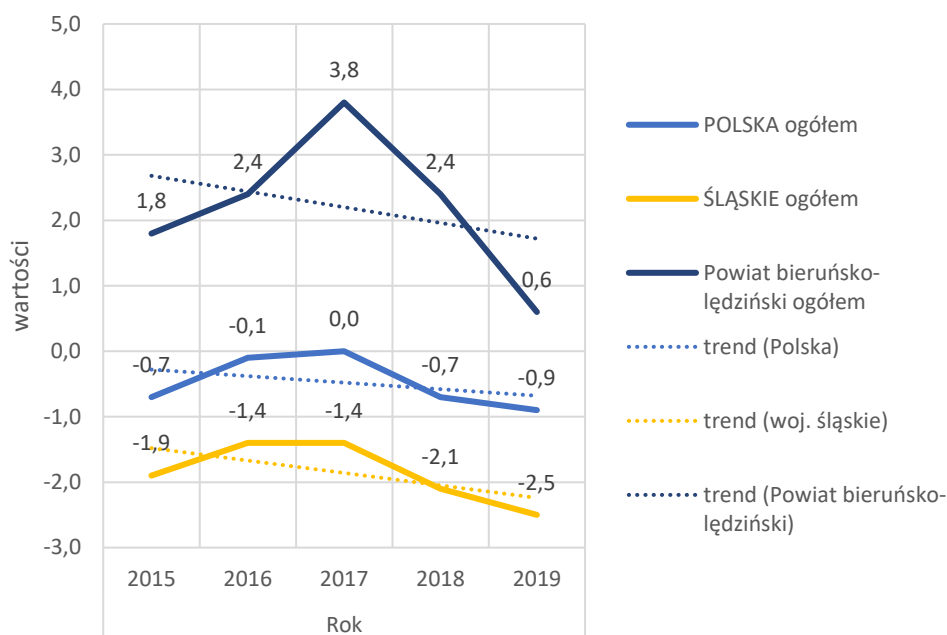
Tablica nr 12 - Przyrost naturalny na 1000 ludności wg miejsca zamieszkania w latach 2015 - 2019

Region	Lokalizacja	Rok				
		2015	2016	2017	2018	2019
POLSKA	ogółem	-0,7	-0,1	0,0	-0,7	-0,9
	w miastach	-1,1	-0,5	-0,5	-1,2	-1,4
	na wsi	-0,1	0,3	0,7	0,0	-0,1
ŚLĄSKIE	ogółem	-1,9	-1,4	-1,4	-2,1	-2,5
	w miastach	-2,4	-1,7	-1,8	-2,5	-3,1
	na wsi	-0,4	-0,1	0,0	-0,7	-0,6
Powiat bieruńsko-lędziński	ogółem	1,8	2,4	3,8	2,4	0,6
	w miastach	2,0	2,3	3,4	2,7	0,1
	na wsi	1,1	2,5	5,0	1,4	2,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W celu graficznego zobrazowania tendencji występujących w zakresie kształtowania się przyrostu naturalnego posłużymy się poniższym schematem, na którym pokazane zostały trendy występujące w wartościach ogółem dla poszczególnych obszarów. Charakterystycznym jest to, że na terenie wszystkich obszarów, w analizowanym okresie, zarysowywał się wyraźny trend spadkowy przyrostu naturalnego. Jednocześnie należy zauważyć, że tylko na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego przyjmuje on wartości dodatnie. Na terenach kraju i województwa wartości te były zerowe bądź ujemne, co jest bardzo niekorzystne z punktu widzenia demograficznego.

Schemat nr 3 - Przyrost naturalny na 1000 ludności wg miejsca zamieszkania w latach 2015 - 2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Kolejnym czynnikiem wpływającym na sytuację demograficzną terenu powiatu bieruńsko-lędzkiego jest zjawisko migracji wewnętrznych. Analiza salda migracji w latach 2016-2019 pokazuje, że z roku na rok coraz mniej osób decyduje się na osiedlenie w powiecie. Tendencja ta ma wyraźnie charakter spadkowy. Szczególnie widoczne jest ujemne saldo migracji w gminach: Bieruń i Lędziny. Odwołując się do wcześniejszych analiz można stwierdzić, że na terenie powiatu zauważalny jest przepływ ludności z terenów miejskich do wiejskich. Przykładem tego jest saldo migracji na terenach gmin: Bojszowy i Chełm Śląski. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tablica nr 13 – Migracja wewnętrzna ludności powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2016-2019

Jednostka terytorialna	saldo migracji wewnętrznych			
	rok			
	2016	2017	2018	2019
ŚLĄSKIE	-3428	-3260	-4231	-4275
Powiat bieruńsko-lędzki	66	137	109	38
Bieruń	-43	-25	-76	-98
Imielin	73	98	95	76
Lędziny	-23	-13	-52	-46
Bojszowy	29	58	71	61
Chełm Śląski	30	19	71	45

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Badając zjawisko migracji należy odnieść się również do migracji zagranicznej, która dla obszaru powiatu bieruńsko-lędzkiego nie ma szczególnie znaczącego wpływu na sytuację demograficzną. Należy zauważyć, że odczyty salda migracji zagranicznej w poszczególnych gminach przyjmują wartości jednostkowe. Porównując je do ogólnej liczby mieszkańców, należy uznać, że nie są one istotne z demograficznego punktu widzenia. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tablica nr 14 - Migracja zagraniczna mieszkańców powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2016-2019

Jednostka terytorialna	saldo migracji zagranicznych			
	rok			
	2016	2017	2018	2019
ŚLĄSKIE	-1128	-986	-797	-442
Powiat bieruńsko-lędzki	-21	-9	-17	-1
Bieruń	-22	-15	-20	-4
Imielin	0	1	0	2
Lędziny	1	1	0	0
Bojszowy	0	2	2	-2
Chełm Śląski	0	2	1	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.2 Rynek pracy i bezrobocie

Rynek pracy na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego daje zatrudnienie w przeważającej większości w sektorach gospodarki związanych z przemysłem i budownictwem. Właśnie w tym sektorze, w latach 2014-2018, zatrudnionych było średnio sześć na dziesięć osób pracujących. Drugą pod względem liczebności stanowiła grupa osób zatrudnionych w sektorze usług pozostałych, średnio w badanym okresie było to 15% pozostających w zatrudnieniu. Natomiast na trzecim miejscu wyróżnić należy osoby pracujące w sektorach związanych z handlem, naprawą pojazdów samochodowych, transportem i gospodarką magazynową, zakwaterowaniem i gastronomią oraz informacją i komunikacją, które w badanym okresie średnio stanowiły 14% ogółu zatrudnionych. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tablica nr 15 – Liczba pracujących w poszczególnych sektorach gospodarki w latach 2014-2018

sektory gospodarki	Powiat bieruńsko-lędzkiński				
	liczba pracujących w poszczególnych latach				
	2014	2015	2016	2017	2018
ogółem	20 232	19 171	18 025	18 703	20 665
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	948	946	945	966	965
przemysł i budownictwo	13 972	12 762	11 425	11 920	13 558
handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	2 323	2 457	2 683	2 794	3 128
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości	128	130	130	158	117
pozostałe usługi	2 861	2 876	2 842	2 865	2 897

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analiza struktury bezrobocia w powiecie bieruńsko-lędzkińskim wykazuje jedną podstawową cechę, która jest właściwa dla większości obszaru Polski, to jest dodatnia korelacja stopy bezrobocia w powiecie ze stopą krajową i wojewódzką. Oznacza to, że wzrost i spadek bezrobocia przebiegają w tych samych kierunkach w analizowanej jednostce czasu dla wszystkich obszarów. Charakterystycznym jest to, że poziom bezrobocia rejestrowanego na terenie powiatu bieruńsko-lędzkińskiego, w całym analizowanym okresie, jest o połowę niższe w porównaniu do odczytów dla obszaru województwa. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tablica nr 16 - Stopa bezrobocia rejestrowanego wg stanu na koniec roku w latach 2013-2019

obszar	stopa bezrobocia rejestrowanego [%]						
	Rok						
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
POLSKA	13,4	11,4	9,7	8,2	6,6	5,8	5,2
ŚLĄSKIE	11,3	9,6	8,2	6,6	5,1	4,3	3,6
Powiat bieruńsko-lędzkiński	6,2	4,8	4,0	3,7	2,8	2,2	1,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Reprezentacja bezrobotnych powiatu bieruńsko-lędzkińskiego w ujęciu według płci w latach 2015-2019 została zaprezentowana w poniższej tabeli. Z danych w niej zawartych wynika, że na przestrzeni badanych lat średni udział kobiet w tej grupie wyniósł 59 %, a mężczyzn 41 %. Zauważalna była również tendencja trwale powiększającej się grupy bezrobotnych kobiet w porównaniu do grupy mężczyzn.

Tablica nr 17 - Bezrobotni zarejestrowani wg płci w latach 2015-2019

bezrobotni	Powiat bieruńsko-lędzkiński									
	2015		2016		2017		2018		2019	
	liczba	udział	liczba	udział	liczba	udział	liczba	udział	liczba	udział
ogółem	967	100,0%	850	100,0%	663	100,0%	559	100,0%	448	100,0%
mężczyźni	431	44,6%	341	40,1%	268	40,4%	229	41,0%	180	40,2%
kobiety	536	55,4%	509	59,9%	395	59,6%	330	59,0%	268	59,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując populację bezrobotnych powiatu bieruńsko-lędzkińskiego pod względem grup wiekowych dostrzegamy, że najliczniejszą reprezentację stanowią osoby w wieku 25 – 34 lat, niespełna co trzeci bezrobotny na przestrzeni 2016-2020 roku mieścił się właśnie w tej grupie wiekowej. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela. Pozytywnym zjawiskiem jest spadający udział liczby osób bezrobotnych w wieku powyżej 55 roku życia, od 2016 roku proces ten przebiega w stałym tempie w kierunku malejącym.

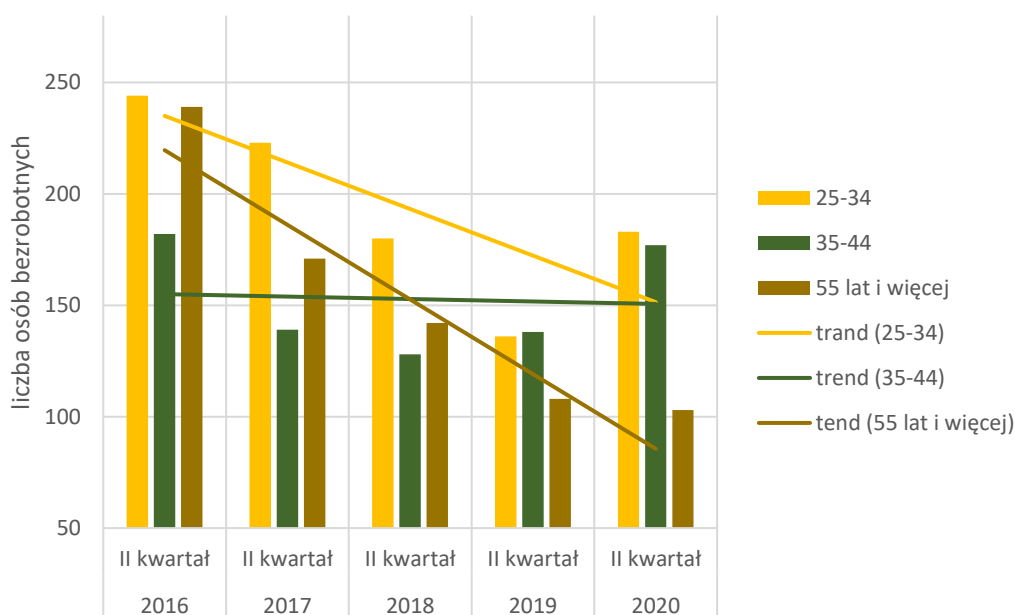
Tablica nr 18 - Bezrobotni zarejestrowani wg wieku w latach 2015-2019 (według stanu na koniec drugiego kwartału)

bezrobotni w wieku	Powiat bieruńsko-lędzkiński									
	2016		2017		2018		2019		2020	
	II kwartał									
	liczba	udział	liczba	udział	liczba	udział	liczba	udział	liczba	udział
ogółem	951	100,0%	744	100,0%	648	100,0%	515	100,0%	678	100,0%
18-24	116	12,2%	96	12,9%	83	12,8%	49	9,5%	104	15,3%
25-34	244	25,7%	223	30,0%	180	27,8%	136	26,4%	183	27,0%
35-44	182	19,1%	139	18,7%	128	19,8%	138	26,8%	177	26,1%
45-54	170	17,9%	115	15,5%	115	17,7%	84	16,3%	111	16,4%
55 lat i więcej	239	25,1%	171	23,0%	142	21,9%	108	21,0%	103	15,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Kolejną charakterystyczną cechą rynku pracy na terenie powiatu bieruńsko-lędzkińskiego jest fakt, że bezrobocie w grupie wiekowej 35-44 lat wykazywało trend horyzontalny, co oznacza, że na przestrzeni badanego okresu nie zmieniał się średni udział bezrobotnych w tej grupie wiekowej, pomimo spadającej stopy bezrobocia. Patrząc natomiast na kolejne dwie grupy wiekowe bezrobotnych, których udział zaliczany jest do najliczniejszych, tj. 25-34 i powyżej 55 roku życia, należy stwierdzić, że charakteryzują się one wyraźną tendencją spadkową. Tempo spadku bezrobocia w tych grupach wiekowych nie jest aż tak intensywne, jak miało to miejsce w przypadku ogólnej stopy bezrobocia, jednak w porównaniu do grupy wiekowej 35-44 lat, można uznać za zadowalające. Sytuacja taka występowała przy stałe poprawiającej się koniunkturze na rynku pracy. W chwili obecnej należy wziąć pod uwagę czynniki wpływające na pogarszanie się koniunktury, spowodowane wybuchem kryzysu wywołanego pandemią wirusa COVID-19. Charakterystyka wyżej opisywanych grup wiekowych została zaprezentowana na poniższym schemacie.

Schemat nr 4 – Udział bezrobotnych zarejestrowanych na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego wg grup wiekowych w latach 2016-2020 (stan na koniec drugiego kwartału)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Struktura bezrobotnych powiatu bieruńsko-lędzkiego, analizowana pod kątem poziomu ich wykształcenia na przestrzeni lat 2016-2020, wskazuje na rosnący udział grupy osób z wyższym wykształceniem. W badanym okresie statystycznie jedna na sześć osób bezrobotnych legitymowała się właśnie takim wykształceniem. Spadł natomiast udział bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym o 12% w porównaniu do końca drugiego kwartału 2016 roku, jednak udział tej grupy bezrobotnych był największy w ogólnej liczbie osób bezrobotnych.

Kolejną grupę stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. Pod względem liczebności plasowały się na drugim miejscu. Niespełna co czwarta osoba bezrobotna posiadała właśnie takie wykształcenie.

Niemalą grupę bezrobotnych, bowiem jedna na pięć osób, stanowili bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i podstawowym. Spadek udziału tej grupy bezrobotnych na przestrzeni lat 2016-2020 szacuje się tylko na 1%. Najbardziej prawdopodobną przyczyną takiego stanu były niskie kwalifikacje zawodowe. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tablica nr 19 - Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia w latach 2016-2020 (stan na koniec drugiego kwartału)

wykształcenie	Powiat bieruńsko-lędziński				
	2016	2017	2018	2019	2020
	II kwartał				
ogółem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
wyższe	16,3%	16,8%	14,0%	15,3%	19,6%
policealne oraz średnie zawodowe	26,1%	23,5%	25,5%	23,1%	25,4%
średnie ogólnokształcące	9,9%	10,1%	10,2%	8,9%	10,9%
zasadnicze (zawodowe)	28,8%	28,8%	29,6%	32,8%	25,4%
gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	18,9%	20,8%	20,7%	19,8%	18,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Osoby długotrwale bezrobotne na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego w badanym okresie stanowiły znaczącą grupę, bowiem średnio co trzecia osoba przebywała na bezrobociu powyżej jednego roku. Proporcje te w rozbięciu na płeć wskazują się zbliżonymi charakterystykami.

Szczególnie znamienym jest, że w grupie bezrobotnych w wieku 55-64 lat w okresie 2015-2019 roku, średnio 44% stanowiły osoby długotrwale bezrobotne. Pomimo spadającego ich udziału w ogólnej liczbie osób bezrobotnych, grupa ta wymaga szczególnego zainteresowania ze strony służb rynku pracy, konieczne są działania ukierunkowane na ich aktywizację zawodową. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tablica nr 20 - Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok w latach 2015-2019

Udział bezrobotnych, pozostających bez pracy dłużej niż rok, w grupach:	Powiat bieruńsko-lędziński				
	udział w [%]				
	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem w % bezrobotnych ogółem	32,1	34,4	32,9	29,9	22,1
mężczyźni w % bezrobotnych mężczyzn	32,3	37,5	32,1	27,9	22,2
kobiety w % bezrobotnych kobiet	31,9	32,2	33,4	31,2	22,0
w % ludności aktywnej zawodowo	1,3	1,3	0,9	0,6	0,4
bezrobotni w wieku 55-64 lat pozostający bez pracy przez okres dłuższy niż 1 rok w bezrobotnych w wieku 55-64 lat ogółem	47,0	47,7	51,5	42,4	32,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Struktura osób bezrobotnych na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego w latach 2015-2019 analizowana z perspektywy niepełnosprawności pokazuje, że udział tej grupy w ogóle bezrobotnych sukcesywnie spada. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tablica nr 21 - Niepełnosprawni zarejestrowani w urzędzie pracy wg płci w latach 2015-2019

wyszczególnienie	Powiat bieruńsko-lędziński				
	2015	2016	2017	2018	2019
osoby bezrobotne niepełnosprawne					
ogółem	82	72	45	39	36
mężczyźni	41	31	24	21	17
kobiety	41	41	21	18	19
w tym z prawem do zasiłku					
ogółem	10	12	2	4	7
mężczyźni	3	2	1	1	2
kobiety	7	10	1	3	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując strukturę bezrobocia w powiecie bieruńsko-lędzińskim pod względem stażu pracy osób bezrobotnych, wnioskować należy, że najliczniejszą grupę stanowili bezrobotni ze stażem pracy 1-5 lat. W badanym okresie przeszło co piąta osoba bezrobotna legitymowała się takim właśnie stażem pracy. Należy jednak zwrócić uwagę, że udział tej grupy osób systematycznie rośnie.

Drugą grupę pod względem wielkości udziału w ogóle bezrobotnych tworzyły osoby posiadające staż pracy do 1 roku oraz osoby ze stażem 5-20 lat, statystycznie jedna sześć osób zarejestrowanych jako bezrobotne mieściła się w tym przedziale posiadanego stażu pracy.

Natomiast na trzecim miejscu wskazać należy trzy grupy osób tj. bezrobotni bez stażu pracy; 20-30 lat oraz powyżej 30 lat. Średni ich udział mieścił się w przedziale 6-12% na przestrzeni badanego okresu. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tablica nr 22 - Bezrobotni zarejestrowani wg stażu pracy w okresie 2016-2020 (według stanu na koniec drugiego półrocza)

wyszczególnienie	Powiat bieruńsko-lędziński				
	2016	2017	2018	2019	2020
	II kwartał				
udział w ogóle bezrobotnych					
ogółem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
bez stażu pracy	7,5%	8,2%	8,3%	4,9%	5,3%
do 1 roku	15,8%	17,9%	17,7%	18,3%	18,0%
1-5	17,0%	20,4%	19,9%	20,0%	24,3%
5-10	16,4%	16,9%	16,7%	18,8%	17,8%
10-20	15,9%	15,6%	16,8%	19,6%	19,2%
20-30	13,0%	12,9%	11,6%	12,2%	12,1%
powyżej 30 lat	14,4%	8,1%	9,0%	6,2%	3,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.3 Profil społeczny osób korzystających z pomocy społecznej

Diagnoza sytuacji osób korzystających z pomocy społecznej w powiecie bieruńsko-lędzimskim została przeprowadzona w oparciu o kryterium powodów jej przyznania. Szczegółowe zestawienie wszystkich zidentyfikowanych powodów na terenie gmin należących do powiatu za okres trzech pełnych lat tj. 2017–2019 oraz połowy 2020 roku, zawiera poniższa tabela.

W większości, wskazanych w poniższej tabeli, kategorii problemów społecznych na terenie powiatu bieruńsko-lędzimskiego występuje tendencja spadkowa, zarówno w zakresie liczby rodzin jaki i osób je zamieszkujących. Wyjątek stanowi zjawisko przemocy w rodzinie, które na przestrzeni analizowanego okresu coraz bardziej przybiera na mocy. Analizując te kategorie przez pryzmat liczby osób w rodzinach, zostało wyszczególnionych łącznie osiem problemów, które wymagają szerszego omówienia. Wśród nich należy wymienić: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie, potrzeba ochrony macierzyństwa, przemoc w rodzinie, alkoholizm. W dalszej części niniejszej diagnozy zostaną omówione wszystkie te problemy z uwzględnieniem skali, w jakiej pojawiają się w poszczególnych gminach należących do powiatu.

Tablica nr 23 – Powody przyznania pomocy w latach 2017-2020 na terenie gmin powiatu bieruńsko-lędzimskiego

Powód trudnej sytuacji życiowej	powiat bieruńsko-lędzimski							
	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinach			
	ROK							
	2017	2018	2019	2020 I Półrocze	2017	2018	2019	2020 I Półrocze
UBÓSTWO	368	303	262	215	693	561	444	351
BEZDOMNOŚĆ	63	57	51	37	64	61	53	39
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	90	104	74	35	406	475	328	188
w tym								
POTRZEBA OCHRONY WIELODZIETNOŚCI	-	-	-	20	-	-	-	115
WIELODZIETNOŚĆ	45	40	32	-	249	229	179	-
BEZROBOCIE	255	212	159	112	560	455	318	207
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	331	301	288	213	560	521	467	325
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	364	340	330	221	618	572	516	321
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM								
	275	254	246	185	729	691	589	460
w tym								
RODZINY NIEPEŁNE	91	54	50	35	276	171	148	107
RODZINY WIELODZIETNE	34	29	25	19	191	170	132	101

Powód trudnej sytuacji życiowej	powiat bieruńsko-lędzkiński							
	Liczba rodzin				Liczba osób w rodzinach			
	ROK							
	2017	2018	2019	2020 I Półrocze	2017	2018	2019	2020 I Półrocze
PRZEMOC W RODZINIE	27	16	35	29	94	80	134	107
ALKOHOLIZM	49	51	40	33	74	73	56	48
NARKOMANIA	-	-	1	1	-	-	2	2
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	9	20	8	8	14	24	16	10
ZDARZENIE LOSOWE	9	4	7	1	30	14	17	4
SYTUACJA KRYZYSOWA	6	4	4	1	20	10	8	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

3.3.1 Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego na przestrzeni lat 2017-2019, biorąc pod uwagę liczbę rodzin, generalnie wykazuje tendencję spadkową, z wyjątkiem gminy Imielin. Jednakże należy wziąć pod uwagę, że w analizowanym okresie był to najczęstszy powód trudnej sytuacji życiowej, rejestrowany na terenie powiatu. Gmina Imielin w latach 2017-2019 odnotowała 34% wzrost liczby rodzin doświadczających bezradności w sprawach opiekuńczych i wychowawczych. Statystycznie co trzecia rodzina była niepełną, a jedna na siedem rodzin była wielodzietną.

W pozostałych gminach zaobserwować można było spadek liczby rodzin doświadczających bezradności, który w analizowanym okresie mieścił się w przedziale od (-3%) do (-16%). Natomiast największe efekty w redukcji zjawiska bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych można było zaobserwować na terenie gminy Bieruń, gdzie na przestrzeni lat 2017-2019 liczba rodzin cierpiących z tego powodu zmniejszyła się o 58%. Szczegółowe dane w tym zakresie zostały zawarte w poniższej tabeli.

Według danych z końca 2019 roku na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego statystycznie co piąta rodzina, doświadczająca bezradności opiekuńczo-wychowawczej, była rodziną niepełną. Natomiast analizując udział rodzin wielodzietnych wśród rodzin doświadczających bezradności należy stwierdzić, że w 2019 roku na terenie powiatu jedna na dziesięć rodzin była wielodzietną.

Biorąc pod uwagę czynnik wielodzietności w większym stopniu, niż ma to miejsce na terenie pozostałej części powiatu, jego wpływ może być przyczyną bezradności opiekuńczo-wychowawczej na terenach gmin: Bojszowy, Imielin i Lędziny. We wszystkich wymienionych gminach wskaźnik udziału rodzin wielodzietnych wśród rodzin

doświadczających bezradności jest większy od średniej liczonej dla całego powiatu bieruńsko-lędzkiego.

Tablica nr 24 - Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w poszczególnych gminach powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2017-2019

gmina	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		
		2017	2018	2019
Bieruń	BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	43	23	18
	w tym: RODZINY NIEPEŁNE	25	9	11
	RODZINY WIELODZIECNE	7	6	2
Bojszowy	BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	35	35	34
	w tym: RODZINY NIEPEŁNE	6	3	3
	RODZINY WIELODZIECNE	5	3	6
Chełm Śląski	BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	26	22	22
	w tym: RODZINY NIEPEŁNE	13	5	7
	RODZINY WIELODZIECNE	5	4	3
Imielin	BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	56	72	75
	w tym: RODZINY NIEPEŁNE	23	20	16
	RODZINY WIELODZIECNE	13	10	8
Lędziny	BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	115	102	97
	w tym: RODZINY NIEPEŁNE	24	17	13
	RODZINY WIELODZIECNE	4	6	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

3.3.2 Długotrwała lub ciężka choroba

Drugim pod względem wielkości obszarem, w którym zaangażowane są zasoby służb pomocy społecznej, jest problem występowania długotrwałej lub ciężkiej choroby. W analizowanym okresie na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego średnio rocznie dotkniętych tym problem było 345 rodzin. Najczęściej zjawisko to występowało w gminie Lędziny. Drugą pod względem liczby występowania problemu długotrwałej lub ciężkiej choroby jest gmina Bieruń. Największą liczbę osób w rodzinach z problemem długotrwałej lub ciężkiej choroby w stosunku do liczby mieszkańców odnotowano w gminach: Bojszowy, Imielin i Lędziny, w latach 2017-2019 roku średnio ponad jeden na stu mieszkańców tychże gmin doświadczył problemu długotrwałej lub ciężkiej choroby w swojej rodzinie. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Pomimo spadku ogólnej liczby osób w rodzinach dotkniętych problemem długotrwałej choroby na terenie całego powiatu bieruńsko-lędzkiego, patrząc przez pryzmat tego zagadnienia sytuacja jest dość poważna. Szczególnie należą zwrócić uwagę na gminy: Bojszowy i Imielin, gdzie zanotowano wzrost odpowiednio 7% i 9% liczby osób w rodzinach doświadczających długotrwałej choroby, na przestrzeni analizowanego okresu.

Tablica nr 25 – Problem długotrwałej lub ciężkiej choroby na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2017-2019

gmina	DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA		
	Liczba rodzin		
	2017	2018	2019
Bieruń	83	79	63
Bojszowy	41	33	44
Chełm Śląski	32	29	26
Imielin	68	70	74
Lędziny	140	129	123
Suma końcowa	364	340	330

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

3.3.3 Ubóstwo

Trzecim obszarem, który ma największy udział spośród powodów przyznawania pomocy, jest ubóstwo. W skali całego powiatu średnio 311 rodzin rocznie korzystało z tej formy wsparcia w latach 2017-2019. Biorąc pod uwagę liczbę osób w rodzinach objętych pomocą, możemy mówić o średniej liczbie 566 osób rocznie, w analizowanym okresie. Charakterystycznym jednak jest to, że problem ubóstwa systematycznie malał na przestrzeni tego okresu. Od 2017 roku liczba osób w rodzinach dotkniętych problemem ubóstwa zmniejszała się średnio o 15% każdego roku.

Tendencja ta jest z pewnością efektem wdrożenia Programu Rodzina 500 plus. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Średni udział ubóstwa wśród mieszkańców powiatu bieruńsko-lędzkiego w 2019 roku kształtował się na poziomie 0,8% i wokół tej wielkości oscylował w większości gmin powiatu, z wyjątkiem gminy Imielin, gdzie udział osób dotkniętych ubóstwem przekroczył 1%. Natomiast najmniejsza skala ubóstwa występowała w gminie Lędziny, gdzie w 2019 roku oszacowano jego wysokość na 0,6% ogólnej liczby mieszkańców.

Tablica nr 26 – Problem ubóstwa na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2017-2019

gmina	UBÓSTWO		
	Liczba rodzin		
	2017	2018	2019
Bieruń	132	119	98
Bojszowy	43	36	29
Chełm Śląski	38	21	19
Imielin	62	59	51
Lędziny	93	68	65
Suma końcowa	368	303	262

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

3.3.4 Niepełnosprawność

Problem niepełnosprawności w powiecie bieruńsko-lędzkim jest jednym z kilku obszarów, które znacząco absorbują zasoby struktur pomocy społecznej. W skali całego powiatu, w okresie 2017-2019 roku, średniorocznie 307 rodzin było objętych działaniami, jednocześnie w analizowanym okresie liczba osób w rodzinach dotkniętych problemem niepełnosprawności wyniosła średnio 516 rocznie.

Diagnostując zjawisko niepełnosprawności w poszczególnych gminach powiatu w latach 2017-2019, zauważamy, że we wszystkich występował lekki trend spadkowy w zakresie liczby osób w rodzinach doświadczających niepełnosprawności. Podobna tendencja widoczna była w zakresie liczby rodzin. Wyjątek stanowiła jedynie gmina Imielin, gdzie liczba rodzin objętych tą formą wsparcia rosła od 2017 roku. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela w połączeniu z danymi wskazanymi w rozdziale 3.3 niniejszego opracowania.

Tablica nr 27 – Liczba osób w rodzinach, które otrzymały wsparcie gmin z tytułu niepełnosprawności na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2017-2019

gmina	NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ Liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019
Bieruń	152	152	129
Bojszowy	83	55	70
Chełm Śląski	46	35	34
Imielin	116	126	101
Lędziny	163	153	133
Suma końcowa	560	521	467

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Zaprezentowaną powyżej analizę poszerzymy o badania liczby osób niepełnosprawnych, które w poszczególnych latach otrzymały orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydawane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tychach. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tablica nr 28 – Liczba osób niepełnosprawnych w wieku powyżej 16 roku życia na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego otrzymujących orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w latach 2015-2019.

Płeć osób niepełnosprawnych	Rok				
	2015	2016	2017	2018	2019
Kobiety	298	239	245	252	290
Mężczyźni	262	237	212	239	267
Suma końcowa	560	476	457	491	557

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PZON

Jak wynika z powyższych danych potwierdza się spadającą liczbą osób otrzymujących orzeczenie o stopniu niepełnosprawności na przestrzeni ostatnich sześciu lat. W badanej grupie osób, średnio 52% byli to mężczyźni, natomiast kobiety stanowiły 48% otrzymujących orzeczenia. Należy zwrócić uwagę, że łączna liczba osób w wieku powyżej 16 roku życia w tabeli wskazanej powyżej różni się od danych wskazanych poniżej. Jak wyjaśnia Powiatowy Zespół Orzekania o Niepełnosprawności w Tychach, który jest właściwym dla obszaru powiatu bieruńsko-lędzkiego, „[...] Wynika to z faktu, że ministerialny system EKSMOoN (obsługujący proces wydawania orzeczeń) pozwala na wyodrębnienie płci osób, które otrzymały orzeczenie, jedynie w przypadku orzeczenia o zaliczeniu do jednego z trzech stopni niepełnosprawności. Tymczasem osoba [...] może także uzyskać orzeczenie o niezaliczeniu do stopnia niepełnosprawności lub orzeczenie o odmowie wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności (w przypadku, gdy posiada już orzeczenie wydane wcześniej, a zwraca się o wydanie orzeczenia w związku ze zmianą stanu zdrowia [...] w tych dwóch kategoriach system nie daje możliwości wskazania płci tych osób. Stąd wynika wskazana w (poniższej

przyp. aut.) tabeli [...] większa liczba osób, które otrzymały orzeczenie o stopniu niepełnosprawności [...]”.

Tablica nr 29 – Łączna liczba osób niepełnosprawnych na terenie powiatu bieruńsko-łędzińskiego otrzymujących orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w latach 2015-2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności - osoby powyżej 16 roku życia	600	514	483	520	584
Liczba orzeczeń o niepełnosprawności - osoby do 16 roku życia	120	126	118	134	114
RAZEM	720	640	601	654	698

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PZON

łącznie na terenie powiatu bieruńsko-łędzińskiego w latach 2015–2019 liczba osób, które otrzymywały orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, wahała się w przedziale 601-720. Statystycznie co szósta osoba niepełnosprawna była w wieku do 16 roku życia. Szczegółowe dane zawiera powyższa tabela.

Ponadto w latach 2015-2019 średnio każdego roku składanych było 462 wniosków o dofinansowanie ze środków PFRON w ramach rehabilitacji społecznej. Liczba ta utrzymywała się na przestrzeni lat na zbliżonym poziomie, z wyjątkiem 2019 roku, kiedy to wyraźnie wzrosła. Biorąc pod uwagę liczbę zrealizowanych wniosków w niniejszym obszarze należy zauważyć, że statystycznie każdego roku realizowanych było przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łędzinach około 267 wniosków. Patrząc jednak przez pryzmat badanego okresu zauważa się lekką tendencję spadkową liczby zrealizowanych wniosków. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tablica nr 30 – Liczba wniosków o dofinansowanie ze środków PFRON w latach 2015 - 2019

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba złożonych wniosków	429	456	437	450	538
Liczba zrealizowanych wniosków	278	318	288	215	238

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR

3.3.5 Bezrobocie

Problem bezrobocia został szeroko omówiony w rozdziale 3.2 – Rynek pracy i bezrobocie. Obecnie zjawisko to zostanie zaprezentowane w aspekcie ilości rodzin, które z powodu bezrobocia zostały objęte wsparciem systemu pomocy społecznej. W ujęciu tym widoczna jest tendencja spadkowa na przestrzeni lat 2017-2019 we wszystkich gminach powiatu. Jednakże z uwagi na wysokie wartości zaprezentowane w poniższej tabeli, problem bezrobocia pozostaje wciąż bardzo istotny i wymagający podejmowania działań ze strony zarówno służb pomocy społecznej jak również rynku pracy. Statystycznie w analizowanym okresie, na terenie całego powiatu w rodzinach dotkniętych problemem bezrobocia zamieszkiwało średnio 444 osoby każdego roku.

Tablica nr 31 – Problem bezrobocia na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2017-2019

gmina	BEZROBOCIE		
	Liczba rodzin		
	2017	2018	2019
Bieruń	71	60	43
Bojszowy	27	20	13
Chełm Śląski	39	28	22
Imielin	31	34	25
Lędziny	87	70	56
Suma końcowa	255	212	159

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

3.3.6 Potrzeba ochrony macierzyństwa

Kolejnym obszarem, który w strukturze problemów społecznych powiatu bieruńsko-lędzkiego ma znaczący udział jest potrzeba ochrony macierzyństwa. Analizując to zagadnienie na przestrzeni lat 2017-2019, biorąc pod uwagę liczbę rodzin, które otrzymały pomoc w tym zakresie, należy stwierdzić, że ich liczba zmniejszyła się z 90 do 74 na koniec 2019 roku. Oznacza to spadek o prawie 18% w skali trzech lat. Dokonując podobnej analizy w zakresie liczby osób w tych rodzinach, odnotowujemy również spadek z 406 osób w 2017 roku do 328 na koniec 2019 roku w skali całego powiatu. Odpowiada to nieco szybszemu spadkowi tej wielkości, bowiem o 19% w skali trzech badanych lat. Niewątpliwie tendencje te mogą być efektem oddziaływania Programu Rodzina 500 plus. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tablica nr 32 – Problem ochrony macierzyństwa na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego w latach 2017-2019

gmina	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba osób w rodzinach			Liczba rodzin		
		2017	Rok 2018	2019	2017	Rok 2018	2019
Bieruń	POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	85	73	46	18	13	11
	w tym WIELODZIETNOŚĆ	65	58	30	12	10	5
Bojszowy	POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	56	96	70	12	19	12
	w tym WIELODZIETNOŚĆ	41	47	61	8	8	11
Chełm Śląski	POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	41	94	74	11	23	18
	w tym WIELODZIETNOŚĆ	25	29	26	5	6	5
Imielin	POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	128	134	84	27	32	20
	w tym WIELODZIETNOŚĆ	84	58	49	14	10	9
Lędziny	POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	96	78	54	22	17	13
	w tym WIELODZIETNOŚĆ	34	37	13	6	6	2
Suma końcowa		406	475	328	90	104	74

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Udział rodzin wielodzietnych, objętych działaniami w obszarze ochrony macierzyństwa, na przestrzeni lat 2017-2019 oscyluje w przedziale 15-92% w poszczególnych gminach. Jednostkowe dane dla gmin zostały zawarte w poniższej tabeli. Największy udział rodzin wielodzietnych, otrzymujących pomoc w zakresie ochrony macierzyństwa w 2017 roku odnotowały gminy: Bieruń, Bojszowy oraz Imielin. Jednak na koniec 2019 roku zwiększony udział rodzin wielodzietnych dotyczył już tylko gminy Bojszowy. Natomiast najmniejszy udział rodzin wielodzietnych charakterystyczny jest dla gmin: Chełm Śląski oraz Lędziny, mieścił się on w przedziale 15-45% w analizowanym okresie, zachowując jednak tendencję spadkową. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tablica nr 33 - Udział rodzin wielodzietnych w ogólnej liczbie rodzin doświadczających problemów w zakresie potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2017-2019

gmina	POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	Rok		
		2017	2018	2019
Bieruń	udział rodzin wielodzietnych	67%	77%	45%
Bojszowy		67%	42%	92%
Chełm		45%	26%	28%
Śląski		52%	31%	45%
Imielin		27%	35%	15%
Lędziny				

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

3.3.7 Przemoc w rodzinie

Kolejnym zagadnieniem, które w katalogu problemów społecznych na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego odgrywa coraz większe znaczenie, jest zjawisko przemocy w rodzinie. Analizując dane ośrodków pomocy społecznej w zakresie udzielanej pomocy z tego właśnie powodu, dostrzegamy, że w latach 2017-2019 utrzymywała się stała tendencja wzrostowa zarówno w zakresie liczby rodzin i osób w tych rodzinach. Z danych zaprezentowanych w poniższej tabeli jednoznacznie wynika, że najintensywniej problem przemocy w rodzinie występuje na terenie gminy Imielin. Biorąc pod uwagę liczbę rodzin doświadczających przemocy widzimy, że od 2017 roku ich liczba zwiększyła się o prawie 30%. Podobna tendencja występuje w przypadku liczby osób w tych rodzinach. Na terenie pozostałych gmin powiatu bieruńsko-lędzińskiego zjawisko przemocy w rodzinie, patrząc przez pryzmat przyznawanych świadczeń z pomocy społecznej nie przyjmuje dużych rozmiarów.

Tablica nr 34 - Zjawisko przemocy w rodzinie na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego w latach 2017-2019

gmina	PRZEMOC W RODZINIE					
	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2017	Rok 2018	2019	2017	Rok 2018	2019
Bieruń	1	0	0	1	0	0
Bojszowy	1	0	1	3	0	5
Chełm Śląski	0	1	2	0	4	6
Imielin	22	11	31	78	61	117
Lędziny	3	4	1	12	15	6
Suma końcowa	27	16	35	94	80	134

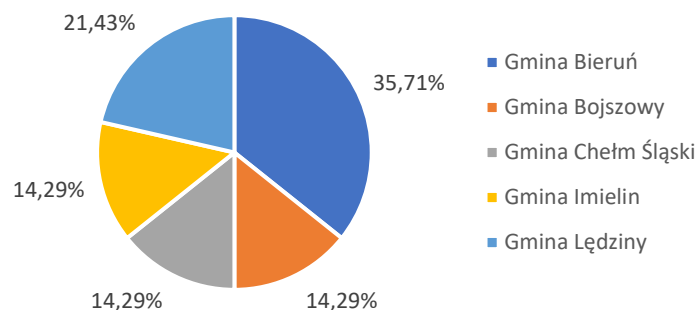
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Analizując natomiast liczbę rodzin, w których prowadzona była procedura Niebieskiej Karty w poszczególnych gminach powiatu bieruńsko-lędzkiego w 2019 roku zauważamy, że było ich łącznie 162. Największy udział przypadł, w tym właśnie roku, gminom: Lędziny (30%), Bieruń (29%) i Imielin (19%). Warto podkreślić, że w gminie Bieruń w okresie 2016-2019 zmniejszyła się o 22% liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty, podczas gdy w tym samym przedziale czasowych na terenach gmin: Imielin i Chełm Śląski ich liczba wzrosła odpowiednio o 138% i 114%. Oznacza to wzrost, w przypadku gminy Imielin z 13 do 31 rodzin, a w gminie Chełm Śląski z 7 do 15 rodzin. W skali całego powiatu bieruńsko-lędzkiego od 2016 do końca 2019 roku liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty zwiększyła się o 8%.

W celu pogłębienia diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego przeprowadzono w dniach 25 sierpnia – 8 września 2020 roku anonimowe badanie ankietowe wśród pracowników socjalnych ośrodków pomocy społecznej.

W badaniu wzięło udział czternastu pracowników i obejmowało ono okres od 2017 do końca pierwszego kwartału 2020 roku. Badanie prowadzone było metodą CAWI⁷. Rozkład odpowiedzi pracowników socjalnych w porównaniu do obszaru na jakim pracują został zaprezentowany na poniższym schemacie.

Schemat nr 5 - Udział procentowy udzielonych odpowiedzi w badaniu ankietowym wg obszaru działania pracowników socjalnych

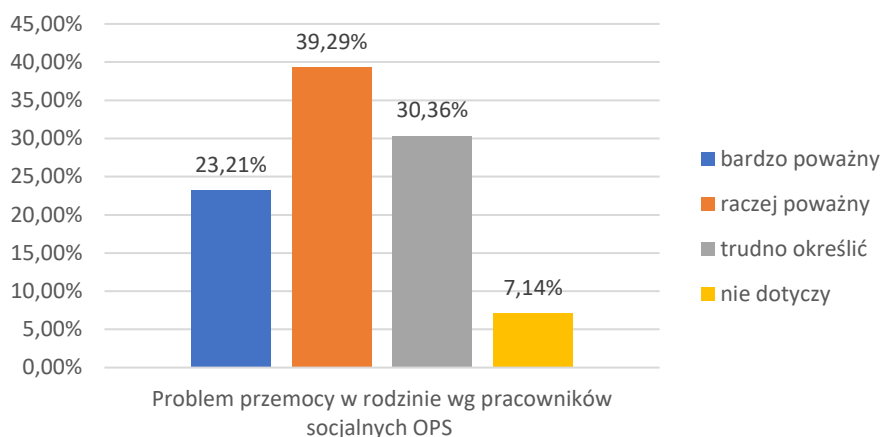

Źródło: opracowanie własne

W trakcie prowadzonych badań poproszono pracowników socjalnych o ocenę skali występowania problemu przemocy w rodzinie na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego. Większość pracowników ocenia to zjawisko jako raczej poważne i bardzo poważne, pozostała część pracowników socjalnych nie potrafiła określić jego skali lub uważała, że zjawisko to nie występuje na terenie ich gminy.

⁷ ang. Computer-Assisted Web Interview – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW

Schemat nr 6 - Skala problemu przemocy w rodzinie na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego według pracowników socjalnych w latach 2017-2020 I kw.

Źródło: opracowanie własne

Pracownicy socjalni kwalifikując formy przemocy z jakimi spotykają się w trakcie swojej pracy najczęściej wymieniali przemoc fizyczną lub psychiczną, tego zdania była jedna trzecia badanych. Niemniej rzadziej, bo co piąty pracownik socjalnych wskazywał na stosowanie przemocy mieszanej. Oprócz tego, jeden na dziesięciu wskazywał na występowanie zjawiska przemocy: seksualnej, ekonomicznej oraz zaniedbanie.

Zbadano również z jakich źródeł informacji korzystają pracownicy socjalni pozyskując dane na temat stosowania przemocy w rodzinie na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego. Ze zgromadzonych danych wynika, że w latach od 2017 do końca pierwszego półrocza 2020 roku najczęstszym źródłem informacji na ten temat były: policja i rodzina. Pracownicy socjalni wskazywali również w 11% na kuratorów sądowych i pedagogów szkolnych, jako źródło informacji o stosowaniu przemocy w rodzinie.

Badając opinię pracowników socjalnych na temat osób stosujących przemoc w rodzinie, dochodzimy do wniosku, że najczęściej stosowali ją: mężowie, ojcowie (ojczymowie) w stosunku do pozostałych członków rodziny. Zdarzały się również przypadki stosowania przemocy przez innego członka rodziny lub osobę niespokrewnioną, jednak sytuacje te występowały nieporównywalnie rzadziej.

W badaniu dokonano również klasyfikacji osób doświadczających przemocy w rodzinie na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego. Według opinii pracowników socjalnych najczęściej przemocy doznawały kobiety, uważało tak prawie siedmiu na dziesięciu badanych. Co dziesiąty pracownik socjalny wskazywał również dzieci do 13 roku życia oraz nieletnich powyżej 13 roku życia, jako najczęściej doświadczających przemocy w rodzinie.

Badanie prowadzone na grupie pracowników socjalnych z terenu powiatu bieruńsko-lędzińskiego pokazało również, że podczas niesienia pomocy osobom doświadczającym przestępstw związanych ze stosowaniem przemocy w rodzinie, napotykają oni na bariery, które utrudniają dotarcie z pomocą. Najczęściej wskazywali w tym zakresie na lęk ofiary przed stosującym przemoc, uważał tak co czwarty badany. Jeden na dziesięciu pracowników socjalnych skarżył się na brak współpracy ze sprawcą przemocy. Niewiele mniej, bo 9%

respondentów wskazywało na braki w infrastrukturze (hostele, mieszkania chronione), niską świadomość społeczną, odległość od Zespołu Interwencji Kryzysowej i poradnictwa specjalistycznego.

3.3.8 Alkoholizm

Problem alkoholizmu w powiecie bieruńsko-lędzińskim należy do jednego z ośmiu najistotniejszych zagadnień, w których w ciągu najbliższych lat służby pomocy społecznej będą musiały angażować swoje zasoby. Poniższa tabela prezentuje liczbę osób i rodzin, które korzystały z pomocy społecznej na skutek alkoholizmu w poszczególnych gminach na przestrzeni lat 2017-2019. Dane pokazują, że w gminie Imielin nominalnie najwięcej, spośród wszystkich pozostałych gmin, udzielanej było pomocy związanej problemem alkoholizmu. Jednakże, tak jak w pozostałych gminach powiatu, zarysowuje się widoczna tendencja spadkowa w tym zakresie. Należy równocześnie podkreślić, że spośród wszystkich gmin powiatu bieruńsko-lędzińskiego, ponad 70% rodzin, które doświadczały problemów związanych z alkoholizmem w 2019 roku zogniskowane było w gminach: Imielin i Lędziny.

Tablica nr 35 – Problem alkoholizmu na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego w latach 2017-2019

gmina	ALKOHOLIZM					
	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Bieruń	5	10	7	6	14	10
Bojszowy	7	6	4	16	14	12
Chełm Śląski	2	1	0	2	2	0
Imielin	23	19	18	34	22	21
Lędziny	12	15	11	16	21	13
Suma końcowa	49	51	40	74	73	56

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Patrząc na problem alkoholizmu przez pryzmat działań gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych charakterystycznym jest, że w latach od 2017 do końca pierwszego półrocza 2020 roku, średnio tylko jeden na pięć wniosków jakie wpłynęły do GKRPA, przesłanych zostało do sądu celem zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tablica nr 36 - Wnioski GKRPA z terenu powiatu bieruńsko-lędzińskiego w latach 2017-2020 (II kwartał)

gmina	Rok			
	2017	2018	2019	2020 II kw.
Wnioski do GKRPA o skierowanie na leczenie odwykowe				
Bieruń	32	17	35	19
Bojszowy	10	14	15	5
Chełm Śląski	5	4	4	2
Imielin	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Lędziny	50	53	47	5
Wnioski GKRPA przesłane do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego				
Bieruń	20	10	7	5
Bojszowy	0	2	0	0
Chełm Śląski	0	1	2	0
Imielin	1	0	1	0
Lędziny	17	8	11	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GKRPA

Kompleksowa ocena leczenia osób uzależnionych na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego jest utrudniona, ponieważ w przypadku dwóch na pięć gmin, nie zostały przekazane dane w zakresie sposobu i skali podejmowania form leczenia odwykowego. W związku z powyższym utrudnione jest kształtowanie wniosków opisujących niniejsze działania na terenie całego powiatu. Natomiast z całą pewnością można stwierdzić, że w stosunku do wydanych sądowych nakazów leczenia, wielokrotnie więcej odnotowywanych jest przypadków dobrowolnego poddania się leczeniu odwykowemu. Sytuacja taka występuje przede wszystkim na terenie gminy Lędziny. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Pomimo, iż z danych zaprezentowanych powyżej wynika, że zarysowuje się tendencja spadkowa w zakresie występowania problemu alkoholizmu na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego, to skala jego jest wciąż znacząca. **Biorąc to pod uwagę należy stwierdzić, że w skali całego powiatu problem alkoholizmu należy do grupy obszarów, które w ciągu najbliższych lat powinny zostać objęte szczególnie intensywnymi działaniami ze strony służb pomocy społecznej i ochrony zdrowia.**

Tablica nr 37 – Leczenie odwykowe w poszczególnych gminach powiatu bieruńsko-lędzińskiego w latach 2017-2020 II kw.

gmina	Rok			
	2017	2018	2019	2020 II kw.
Ilość osób z wydanym nakazem sądowym kierującym na przymusowe leczenie odwykowe				
Bieruń	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Bojszowy	0	0	0	0
Chełm Śląski	0	0	0	0

gmina	Rok			
	2017	2018	2019	2020 II kw.
Imielin	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Lędziny	14	7	8	1
Ilość osób, które dobrowolnie poddały się terapii odwykowej				
Bieruń	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Bojszowy	0	0	0	0
Chełm Śląski	1	1	3	0
Imielin	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Lędziny	31	31	36	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GKRPA

3.4 Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie bieruńsko-lędzińskim jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Uchwałą nr XLIII/220/17 Rada Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego w dniu 23 listopada 2017 r. przyjęła trzyletni Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej. W latach 2018-2020 głównym jego celem było wspieranie zastępczej formy opieki oraz zapewnienie dzieciom i pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej warunków do prawidłowego rozwoju. W programie przyjęto katalog celów szczegółowych, wśród których należy wymienić:

- 1) Pomoc rodzinom w wypełnianiu funkcji rodziny zastępczej,
- 2) Propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego oraz rozwijanie zastępczej opieki rodzinnej,
- 3) Wspieranie osób pełnoletnich przebywających w pieczy zastępczej,
- 4) Tworzenie instytucjonalnych form pomocy dziecku i rodzinie,
- 5) Tworzenie i realizowanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka.

Przeprowadzona przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie analiza podejmowanych działań przez szeroki krąg podmiotów na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego wykazała, że we wszystkich gminach zostały uchwalone przez rady gminy programy wspierania rodziny. Stwierdzono występowanie zbieżności problemów związanych z funkcjonowaniem rodzin zagrożonych kryzysem i wymagających wsparcia. Uznano więc, że cele postawione do realizacji w ramach wszystkich programów ukierunkowane są na podobne działania. Główne założenie programów to ukierunkowanie na prace z rodziną w połączeniu z jej własną aktywnością. Wspieranie rodziny powinno opierać się na eliminowaniu sytuacji, w których dziecko musi opuścić rodzinę biologiczną, a tym samym na podejmowaniu działań profilaktycznych, poprzez współpracę różnych instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny, w tym jednostek gminnych, powiatowych, organizacji pozarządowych i oświatowych. W przypadku, gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka

w pieczy zastępczej, praca z rodziną biologiczną powinna uwzględniać działania związane z jak najszybszym powrotem dziecka do rodziny. Realizacja programów przez gminy odbywa się w oparciu o środki własne, jak również poprzez pozyskiwanie dotacji z budżetu państwa, programy rządowe z zakresu wspierania rodziny oraz fundusze Unii Europejskiej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie opracuje nowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na nową trzyletnią perspektywę. Uwzględniając wnioski i doświadczenia z realizacji dotychczasowych programów będzie on w swojej treści odpowiedzią na istniejące i nowe wyzwania stojące przed powiatowym systemem pieczy zastępczej.

3.4.1 Struktura systemu pieczy zastępczej

W powiecie bieruńsko-lędzińskim funkcjonuje system pieczy zastępczej, na który składają się rodziny zastępcze: spokrewnione, niezawodowe, zawodowe i rodzinne domy dziecka. Szczegółowe zestawienie i liczbę rodzin dla obszaru powiatu za lata 2017-2019 zawiera poniższa tabela. Najliczniejszą grupę stanowiły rodziny spokrewnione i niezawodowe. Dostrzegalną jest lekka tendencja rosnąca liczby rodzin spokrewnionych na przestrzeni analizowanego okresu, przy jednoczesnym spadku liczby rodzin niezawodowych. Liczba rodzin zawodowych, według stanów na koniec roku, nie uległa zmianie. Natomiast liczebność rodzinnych domów dziecka podwoiła się w ciągu lat 2017-2019.

Tablica nr 38 - Informacja statystyczna na temat rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2017-2019

Wyszczególnienie	Liczba rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka (ogółem)					
	Rok					
	2017		2018		2019	
	I półrocze	II półrocze	I półrocze	II półrocze	I półrocze	II półrocze
Rodziny zastępcze spokrewnione, z tego:	17	17	18	17	18	21
z 1 przyjętym dzieckiem	14	14	14	14	14	17
z 2 przyjętych dzieci	2	2	2	2	2	1
z 3 i więcej przyjętych dzieci	1	1	2	1	2	3
Rodziny zastępcze niezawodowe, z tego:	19	19	21	18	18	14
z 1 przyjętym dzieckiem	12	11	14	12	15	10
z 2 przyjętych dzieci	4	5	5	4	1	3
z 3 przyjętych dzieci	2	2	1	2	2	-
z 4 i więcej przyjętych dzieci	1	1	1	-	-	1
Rodziny zastępcze zawodowe, z tego:	1	1	1	1	2	1

Wyszczególnienie	Liczba rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka (ogółem)					
	2017		Rok 2018		2019	
	I półrocze	II półrocze	I półrocze	II półrocze	I półrocze	II półrocze
z 4 i więcej przyjętych dzieci	1	1	1	1	2	1
Rodzinne domy dziecka, z tego:	1	-	-	1	1	2
z 4-8 przebywających dzieci	1	-	-	1	1	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR

Analizując strukturę pieczy zastępczej na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego, patrząc z perspektywy liczby dzieci należy stwierdzić, że najliczniej umieszczane były w rodzinach zastępczych niezawodowych. Niespełna co drugie dziecko trafiało właśnie do tego typu rodzin na przestrzeni lat 2017-2019, najczęściej były to dzieci pomiędzy siódmym a siedemnastym rokiem życia.

Kolejną pod względem liczebności były grupa dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych spokrewnionych. Statystycznie prawie co drugie dziecko najczęściej w wieku 14-17 lat umieszczane było w tego typu rodzinach na przestrzeni analizowanego okresu.

Na trzecim miejscu, pod względem liczby umieszczanych dzieci, znajdowała się forma pieczy zastępczej realizowana przez rodziny zawodowe i rodzinne domy dziecka. W tego typu formach umieszczanych było statystycznie jedno na dziesięć dzieci na przestrzeni badanych lat. Najczęściej występującą grupą wiekową pojawiającą się w rodzinach zawodowych, były dzieci w wieku 7-13 lat, natomiast w rodzinnych domach dziecka był to przedział wiekowy 7-17 lat.

Należy ponadto zauważyć, że w okresie od 2017-2019 roku średnia liczba dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej wzrosła o 11%. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tablica nr 39 - Liczba dzieci w pieczy zastępczej z uwzględnieniem grup wiekowych - wartości uśrednione

Wyszczególnienie		Rok		
Forma pieczy zastępczej	Wiek dzieci	2017	2018	2019
		[średnia liczba dzieci]		
Dzieci w pieczy zastępczej w wieku:		23	25	28
Rodziny zastępcze spokrewnione	poniżej 1 roku	-	1	-
	od 1 roku do 3 lat	-	-	2
	4- 6 lat	-	1	2
	7-13 lat	8	8	9
	14-17 lat	12	10	12
	18-24 lat	3	6	4

Wyszczególnienie		Rok		
		2017	2018	2019
Forma pieczy zastępczej	Wiek dzieci	[średnia liczba dzieci]		
Rodziny zastępcze niezawodowe	Dzieci w pieczy zastępczej w wieku:	32	29	22
	od 1 roku do 3 lat	2	3	-
	4- 6 lat	1	2	3
	7-13 lat	12	9	9
	14-17 lat	12	12	7
	18-24 lat	5	4	4
Rodziny zastępcze zawodowe	Dzieci w pieczy zastępczej w wieku:	5	5	8
	poniżej 1 roku	-	1	2
	od 1 roku do 3 lat	1	1	1
	4- 6 lat	-	-	1
	7-13 lat	2	2	2
	14-17 lat	1	-	1
Rodzinne domy dziecka	Dzieci w pieczy zastępczej w wieku:	3	4	12
	od 1 roku do 3 lat	-	-	1
	4- 6 lat	1	1	3
	7-13 lat	1	2	5
	14-17 lat	1	2	4
	18-24 lat	1	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR

Umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej podyktowane jest najczęściej zewnętrznymi czynnikami społecznymi, które powodują, że rodziny biologiczne tracą okresowo lub na stałe swoje zdolności opiekuńcze i wychowawcze. Szczegółowe zestawienie przyczyn umieszczeń dzieci w pieczy zastępczej dla obszaru powiatu bieruńsko-lędzińskiego za okres 2017-2019 roku zawiera poniższa tabela.

Tablica nr 40 - Liczba dzieci w pieczy zastępczej z uwzględnieniem przyczyn umieszczenia - wartości uśrednione

Wyszczególnienie		Rok		
		2017	2018	2019
Forma pieczy zastępczej	Przyczyna umieszczenia	[średnia liczba dzieci]		
Rodziny zastępcze spokrewnione	Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej, z tego na skutek:	23	25	28
	pólsieroctwa	1	1	2
	uzależnienia rodziców, w tym:	2	2	1
	od alkoholu	2	2	1
	bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	8	9	11

Forma pieczy zastępczej	Wyszczególnienie Przyczyna umieszczenia	Rok		
		2017	2018	2019
		[średnia liczba dzieci]		
	długotrwałej lub ciężkiej choroby co najmniej jednego z rodziców	1	3	1
	nieodpowiednich warunków mieszkaniowych	1	1	1
	pobytu za granicą co najmniej jednego z rodziców (praca zarobkowa)	1	1	1
	inne	9	9	12
Rodziny zastępcze niezawodowe	Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej, z tego na skutek:	32	29	22
	pólsieroctwa	2	2	1
	uzależnienia rodziców, w tym:	9	6	5
	od alkoholu	9	6	5
	przemocy w rodzinie	1	1	1
	bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	11	11	8
	ubóstwa	1	1	1
	nieodpowiednich warunków mieszkaniowych	1	1	1
	inne	7	8	5
Rodziny zastępcze zawodowe	Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej, z tego na skutek:	5	5	8
	uzależnienia rodziców, w tym:	4	4	7
	od alkoholu	4	4	7
	długotrwałej lub ciężkiej choroby co najmniej jednego z rodziców	1	1	1
Rodzinne domy dziecka	Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej, z tego na skutek:	3	4	12
	uzależnienia rodziców, w tym:	1	4	9
	od alkoholu	1	4	9
	przemocy w rodzinie	-	1	1
	bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	2	-	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR

Wśród głównych przyczyn umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2017-2019 należy wymienić: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz uzależnienie rodziców. W pierwszym przypadku ponad trzy na dziesięć dzieci było umieszczanych w pieczy zastępczej z uwagi na występującą bezradność rodziców biologicznych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Natomiast ponad co czwarte dziecko umieszczane było w pieczy zastępczej z powodu uzależnienia rodziców. We wszystkich tych przypadkach było to uzależnienie od alkoholu. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tablica nr 41 - Główne przyczyny umieszczania dzieci w pieczy zastępczej w latach 2017-2019

powiat bieruńsko-lędziński	Udział procentowy w całości
Przyczyna umieszczenia w pieczy zastępczej	
bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	32%
uzależnienia rodziców, w tym: od alkoholu	27%
pólsieroctwa	5%
długotrwałej lub ciężkiej choroby co najmniej jednego z rodziców	4%
nieodpowiednich warunków mieszkaniowych	3%
przemocy w rodzinie	2%
ubóstwa	2%
pobytu za granicą co najmniej jednego z rodziców (praca zarobkowa)	2%
inne	25%
Suma końcowa	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR

3.4.2 Wydatki ponoszone przez powiat bieruńsko-lędziński w ramach systemu pieczy zastępczej

Opisując wydatki ponoszone w ramach działania systemu rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej można przede wszystkim wyróżnić trzy grupy podstawowe, którymi są:

- wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- wydatki na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie.

Analiza rozkładu wyżej wymienionych wydatków została zaprezentowana w poniższych tabelach. Skala przyznawanych i wypłacanych świadczeń, w latach 2017-2019, jest wprost proporcjonalna do liczby rodzin i dzieci objętych systemem rodzinnej pieczy zastępczej. Należy zwrócić uwagę, że zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gminy właściwe ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, zobowiązane są do współfinansowania wydatków w tym zakresie.

Tablica nr 42 - Liczba świadczeń ogółem w obszarze rodzinnej pieczy zastępczej powiatu bieruńsko-lędzińskiego w latach 2017-2019

Wyszczególnienie	Rok		
	2017	2018	2019
	[liczba świadczeń ogółem]		
Świadczenia dla rodzin zastępczych lub osób prowadzących rodzinny dom dziecka, z tego:			
Rodziny zastępcze spokrewnione	332	325	374
Rodziny zastępcze niezawodowe	300	290	183
Rodziny zastępcze zawodowe	64	65	89
Rodzinny dom dziecka	44	16	141
Pomoc dla osoby usamodzielnianej, z tego:			
Rodziny zastępcze spokrewnione	57	50	11
Rodziny zastępcze niezawodowe	60	42	56
Rodziny zastępcze zawodowe	15	10	0
Rodzinny dom dziecka	1	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR

Tablica nr 43 – Liczba świadczeń na opiekę i wychowanie dziecka pokrytych przez gminę właściwą ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego w latach 2017-2019

Wyszczególnienie	Rok		
	2017	2018	2019
	[liczba świadczeń ogółem]		
Wysokość wydatków na opiekę i wychowanie dziecka pokrytych przez gminę właściwą ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, z tego poniesione w wysokości:			
Rodziny zastępcze spokrewnione	189	193	250
Rodziny zastępcze niezawodowe	110	179	115
Rodziny zastępcze zawodowe	33	40	71
Rodzinny dom dziecka	44	11	124

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR

Tablica nr 44 - Wysokość wydatków na świadczenia w obszarze rodzinnej pieczy zastępczej powiatu bieruńsko-lędzińskiego w latach 2017-2019

Wyszczególnienie	Rok		
	2017	2018	2019
	[Wydatki w złotych]		
Świadczenia dla rodzin zastępczych lub osób prowadzących rodzinny dom dziecka, z tego:			
Rodziny zastępcze spokrewnione	216 418	210 633	253 674

Wyszczególnienie	Rok		
	2017	2018	2019
	[Wydatki w złotych]		
Rodziny zastępcze niezawodowe	285 712	275 204	186 770
Rodziny zastępcze zawodowe	70 863	63 302	55 684
Rodzinny dom dziecka	46 973	19 717	135 443
Pomoc dla osoby usamodzielnianej, z tego:			
Rodziny zastępcze spokrewnione	27 583	32 625	6 041
Rodziny zastępcze niezawodowe	27 000	21 702	30 270
Rodziny zastępcze zawodowe	7 339	5 079	-
Rodzinny dom dziecka	6 600	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR

Tablica nr 45 - Wysokość wydatków na opiekę i wychowanie dziecka współfinansowanych przez gminę właściwą ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego w latach 2017-2019

Wyszczególnienie	Rok		
	2017	2018	2019
	[Wydatki w złotych]		
Wysokość wydatków na opiekę i wychowanie dziecka pokrytych przez gminę właściwą ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, z tego poniesione w wysokości:			
Rodziny zastępcze spokrewnione	52 746	56 564	76 188
Rodziny zastępcze niezawodowe	35 849	56 532	46 722
Rodziny zastępcze zawodowe	11 450	26 309	19 211
Rodzinny dom dziecka	19 175	3 318	40 657

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR

Tablica nr 46 - Wysokość wydatków na instytucjonalną pieczę zastępczą na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego w latach 2017-2019

Wyszczególnienie	Rok					
	2017		2018		2019	
	I półrocze	II półrocze	I półrocze	II półrocze	I półrocze	II półrocze
	[wydatki w złotych]					
Placówki opiekuńczo-wychowawcze, z tego typu:	148 454	190 764	213 141	217 427	249 131	396 701
socjalizacyjnego	138 267	190 764	213 141	217 427	249 131	396 701
interwencyjnego	10 187	-	-	-	-	-

Wyszczególnienie	2017		Rok 2018		2019	
	I	II	I	II	I	II
	półrocze	półrocze	półrocze	półrocze	półrocze	półrocze
	[wydatki w złotych]					
Pomoc dla osoby usamodzielnianej, z tego:	6 000	5 500	6 052	2 104	2 367	7 223
na kontynuowanie nauki	6 000	5 500	-	2 104	2 367	2 630
na usamodzielnienie	-	-	6 052	-	-	1 439
na zagospodarowanie	-	-	-	-	-	3 154

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR

Tablica nr 47 - Wysokość średnich miesięcznych wydatków ponoszonych przez gminy na instytucjonalną pieczę zastępczą na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2017-2019

Wyszczególnienie	2017		Rok 2018		2019	
	I	II	I	II	I	II
	półrocze	półrocze	półrocze	półrocze	półrocze	półrocze
	[wydatki w złotych]					
Wysokość średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, poniesionych przez gminę właściwą ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej	14 190	57 445	37 826	76 179	50 572	92 926
Wysokość średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, poniesionych przez gminę właściwą ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej	7 367	14 894	20 458	20 466	27 243	44 363

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR

3.5 System pomocy społecznej powiatu bieruńsko-lędzińskiego w ujęciu instytucjonalnym

Powiat bieruńsko-lędziński dysponował na koniec pierwszego półrocza 2020 roku urozmaiconą strukturą jednostek organizacyjnych działających w ramach systemu pomocy społecznej. W jej skład wchodziły: dwa ośrodki wsparcia, w tym jeden Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz jeden Dzienny Dom Pomocy. Łącznie na terenie powiatu funkcjonują trzy jednostki organizacyjne, zapewniające 128 miejsc w różny sposób sprofilowanych. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tablica nr 48 - Jednostki organizacyjne pomocy społecznej powiatu bieruńsko-lędzińskiego wg stanu na koniec III kw. 2020 roku

Podmiot prowadzący	Wyszczególnienie	liczba jednostek	liczba miejsc	liczba osób korzystających
Powiat	DZIENNE DOMY POMOCY	1	30	22
Bieruńsko-Lędziński	INNE OŚRODKI WSPARCIA	1	58	2
inny podmiot prowadzący	OŚRODKI WSPARCIA DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI - Środowiskowy Dom Samopomocy	1	55	55
Suma		3	143	79

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR

Analiza struktury powiatowych jednostek organizacyjnych wskazuje, że jest adekwatna do aktualnych potrzeb. Funkcjonujące na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego podmioty, świadczące usługi w obszarach: pomocy społecznej oraz rehabilitacji zawodowej i społecznej, tworzą koherentny system oparcia dla mieszkańców powiatu. Należy jednak pamiętać, że postępujący proces starzenia się społeczeństwa powiatu bieruńsko-lędzińskiego będzie wymuszał w przyszłości konieczność zapewnienia na terenie powiatu całodobowego domu pomocy społecznej, który będzie sprofilowany na potrzeby osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chore. Szczegółowe zestawienie jednostek prowadzonych, zleczanych bądź dofinansowywanych przez powiat bieruńsko-lędziński zostało zaprezentowane w poniższej tabeli.

Tablica nr 49 – Jednostki prowadzone, zlecane lub dofinansowane przez powiat bieruńsko-lędzińskiego wg stanu na koniec III kw. 2020 roku

Organ prowadzący	Nazwa	Liczba miejsc	Adres
Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek Błogosławiona Karolina	Świetlica Terapeutyczna	10	43-140 Lędziny, ul. Lędzińska 6
	Środowiskowy Dom Samopomocy	55	43-140 Lędziny, ul. Lędzińska 26, Filia ul. Lędzińska 6

Organ prowadzący	Nazwa	Liczba miejsc	Adres
	Warsztat Terapii Zajęciowej	50	43-140 Łędziny, ul. Łędzińska 6

Źródło: dane PCPR

Ponadto powiat bieruńsko-łędziński dofinansowuje zadania prowadzone przez organizacje pozarządowe, działające w obszarze pomocy społecznej. Szczegółowe zestawienie zawiera poniższa tabela.

Tablica nr 50 – Organizacje pozarządowe dofinansowane przez powiat bieruńsko-łędzińskiego

Nazwa organizacji	Liczba osób objętych działaniami	Adres
Łędzińskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin	130 osób – stan na dzień 12.11.2019 r.	43-143 Łędziny, ul. Hołdunowska 39/5
Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym w Imielinie	99 osób – stan na dzień 14.11.2019 r.	41-47 Imielin, ul. Sapety 8 A
Polski Związek Niewidomych Okręg Śląski Koło w Tychach	25 mieszkańców powiatu bieruńsko-łędzińskiego stan na dzień 14.11.2019 r.	43-100 Tychy ul. Budowlanych 19
Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin	98 osób – stan na dzień 14.11.2019 r.	41-403 Chełm Śląski, ul. Techników 25
Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Radość Życia”	71 mieszkańców gminy Bieruń i 19 mieszkańców Gminy Bojszowy – stan na dzień 13.11.2019 r.	43-155 Bieruń, ul. Warszawska 270

Źródło: dane PCPR

Zaprezentowane powyżej dane pokazują jednostki organizacyjne pomocy społecznej o zasięgu ponad gminnym – prowadzone w ramach zadań własnych lub zleconych z zakresu administracji rządowej ze środków na pomoc, integrację społeczną oraz rehabilitację zawodową lub społeczną.

Jednocześnie w wyraźny sposób zgłaszane jest zapotrzebowanie na uruchomienie zakładu opiekuńczo-leczniczego na terenie powiatu. Ma to niewątpliwie związek z procesem postępującego starzenia się społeczeństwa. Szacunkowe dane wskazują, że w powiecie identyfikowanych jest łącznie 24 osoby, potencjalnie kwalifikujących się do takiej formy wsparcia. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tablica nr 51 - Szacowane potrzeby w zakresie uruchomienia zakładu opiekuńczo-leczniczego

Wyszczególnienie	Gmina	Liczba osób
Szacunkowa liczba osób, które z terenu gminy mogłyby skorzystać z oferty nowo uruchomionego ZOL	Bojszowy	4
	Chełm Śląski	5
	Imielin	5
	Lędziny	10
Suma		24

Źródło: dane OPS

Ponadto z terenu gminy Bojszowy została zgłoszona potrzeba uruchomienia noclegowni lub schroniska dla bezdomnych, jednakże szacunkowa liczba osób potencjalnie korzystających z takiej formy wsparcia została określona na poziomie dwóch. Natomiast ze strony gminy Lędziny został podniesiony problem braku dostępności do ambulatoryjnego leczenia psychiatrycznego dla osób mających trudności w dotarciu do poradni zdrowia psychicznego.

Biorąc pod uwagę sytuację demograficzną powiatu bieruńsko-lędzińskiego dostrzegana jest potrzeba uruchomienia całodobowego domu pomocy społecznej dla osób starszych. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa w kolejnych latach będzie skutkował większym wzrostem zapotrzebowania na tę formę pomocy. Ze strony gminy Imielin zgłoszona została konieczność uruchomienia na terenie powiatu domu pomocy społecznej i swoje potrzeby w tym zakresie szacuje na 5 osób. Należy przypuszczać, że na terenach pozostałych gmin wchodzących w skład powiatu bieruńsko-lędzińskiego potrzeby w tym zakresie z pewnością nie są mniejsze.

W ramach diagnozy instytucji działających w obszarze systemu pomocy społecznej i ochrony zdrowia, poddano również analizie potrzeby w zakresie wsparcia dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Zebrane dane wskazują, że na przestrzeni badanego okresu, tylko w gminie Bieruń udzielono takiej pomocy dla jednej osoby w 2019 roku. Osoba ta uzyskała wsparcie w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Chorzowie. Biorąc pod uwagę skalę występującego problemu, na chwilę obecną, nie znajduje się przesłanek do rozbudowy sieci domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego.

Należy zwrócić również uwagę na brak placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego. Sytuacja taka rodzi konieczność ponoszenia znaczących wydatków na utrzymanie wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej, będących w niej umieszczonych poza terenem powiatu. Uruchomienie powiatowej placówki opiekuńczo-wychowawczej z pewnością przyczyni się do:

- utrzymywania lepszych relacji wychowanków z rodzinami biologicznymi,
- poprawy współpracy asystentów rodziny z pracownikami instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- przyśpieszenia powrotu do rodzin biologicznych dzieci umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

4. Prognoza zmian najistotniejszych czynników społeczno-ekonomicznych na lata 2021-2028

Przeprowadzona diagnoza społeczno-ekonomiczna dla powiatu bieruńsko-lędzińskiego wskazała obszary społeczne, w których należy w ciągu najbliższych lat spodziewać się wzrostów skali ich występowania i problemów im towarzyszących. Prognoza obejmuje również obszary, gdzie nieodnotowywany będzie ich wzrost, jednak spodziewać się należy pozostawania ich na istotnie wysokim poziomie. Z dużą dozą prawdopodobieństwa sytuacja taka może wystąpić w następujących obszarach:

- wzrost liczby mieszkańców w wieku powyżej 65 roku życia,
- utrzymywanie się na niezmiennym poziomie bezrobocia w grupie wiekowej 35-44 lat, przy spadającej jego stopie w pozostałych grupach,
- utrzymywanie się na stosunkowo wysokim poziomie ubóstwa wśród mieszkańców powiatu,
- utrzymywanie się na stosunkowo wysokim poziomie problemu długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- utrzymywanie się na stosunkowo wysokim poziomie problemu niepełnosprawności,
- utrzymywanie się na stosunkowo wysokim poziomie deficytów w zakresie potrzeby ochrony macierzyństwa,
- utrzymywanie się na stosunkowo wysokim poziomie problemu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wśród mieszkańców powiatu,
- utrzymywanie się na stosunkowo wysokim poziomie problemu alkoholizmu,
- utrzymywanie się na stosunkowo wysokim poziomie problemu przemocy w rodzinie.

Dla wskazanych powyżej problemów społecznych wykonana została prognoza ich dalszych zmian z uwzględnieniem tempa i skali występowania. Prognozę wykonano na okres obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bieruńsko-Lędzińskim do 2028 roku. W zależności od rozkładu danych w poszczególnych obszarach, przy prognozowaniu użyto funkcji matematycznych, które wykazywały najbardziej zbliżony przebieg i dopasowanie do danych historycznych.

4.1 Prognozowana zmiana liczby mieszkańców w wieku powyżej 65 roku życia

Diagnoza sytuacji społeczno-ekonomicznej powiatu bieruńsko-lędzińskiego wskazuje jednoznacznie na występujący trend wzrostowy w zakresie liczby mieszkańców w wieku powyżej 65 roku życia. Powiększający się udział tej grupy wiekowej w populacji mieszkańców, będzie na przestrzeni kolejnych lat wymagać podejmowania działań ukierunkowanych na zabezpieczenie potrzeb starzejącego się społeczeństwa.

Szacowany wzrost liczby mieszkańców w tej grupie wiekowej wskazuje, że w stosunku do końca 2019 roku spodziewany przyrost liczby mieszkańców w wieku powyżej 65 roku życia osiągnie poziom w przedziale 34-48%. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

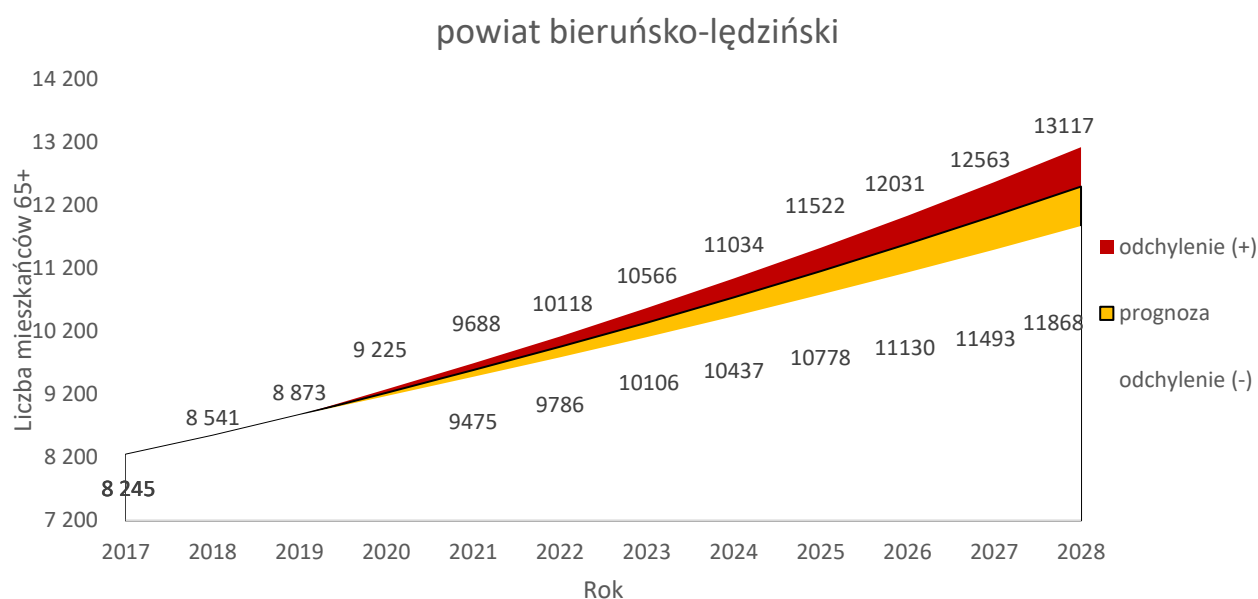
Tablica nr 52 – Prognozowana zmiana liczby mieszkańców w wieku 65 lat i więcej dla powiatu bieruńsko-lędzkiego na okres 2020-2028 roku

obszar	liczba mieszkańców w wieku 65 lat i więcej											
	prognoza											
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
powiat bieruńsko-lędzki	8 245	8 541	8 873	9 225	9 582	9 952	10 336	10 735	11 150	11 581	12 028	12 493

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Prezentacja graficzna prognozowanych zmian liczby mieszkańców w wieku 65+ dla powiatu bieruńsko-lędzkiego na przestrzeni lat 2020-2028 została pokazana na poniższym schemacie.

Schemat nr 7 – Prognozowana zmiana liczby mieszkańców w wieku 65+ dla powiatu bieruńsko-lędzkiego na okres 2020–2028 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.2 Prognozowana zmiana liczby osób bezrobotnych w wieku 35-44 lat

Kolejnym czynnikiem determinującym konieczność podejmowania działań zapobiegawczych jest utrzymujący się na stałym poziomie udział osób bezrobotnych w wieku 35-44 lat w ogólnej liczbie bezrobotnych. Charakterystycznym jest to, że w tej właśnie grupie wiekowej nie odnotowuje się spadku stopy bezrobocia, jak ma to miejsce wśród bezrobotnych należących do pozostałych grup wiekowych. Tendencja taka utrzymywała się nieprzerwanie w okresie od 2013 do 2019 roku, co zostało pokazane we wcześniejszej części opracowania.

Wobec powyższego koniecznym jest koncentrowanie działań, w obszarze rynku pracy, ukierunkowanych na grupę wiekową 35-44 lat w celu aktywizacji tychże osób. Estymacja tego zjawiska przeprowadzona na lata 2020-2028 pokazuje, że nie można się spodziewać znaczącej poprawy tych proporcji na rynku pracy. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

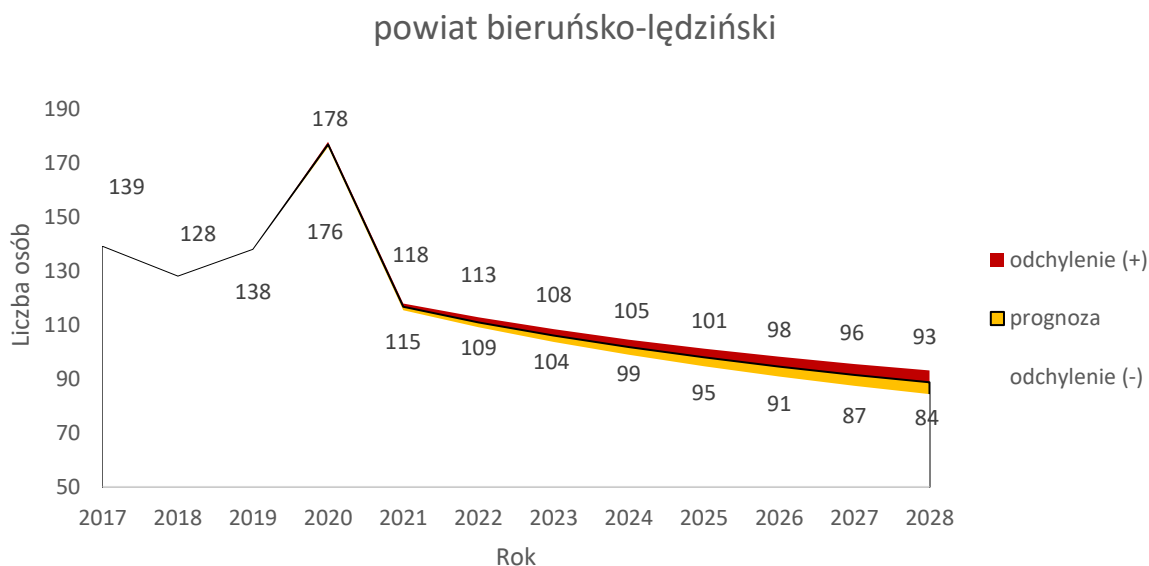
Tablica nr 53 – Prognozowana liczba osób bezrobotnych w wieku 35-44 lat na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2020-2028

bezrobotni w wieku	powiat bieruńsko-lędzki											
	Rok (dane na koniec II kwartału)											
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
							prognoza					
	liczba osób											
35-44 lat	139	128	138	177	117	111	106	102	98	95	92	89

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dane w wartościach bezwzględnych nie wykazują trendu wzrostowego. Jednakże stopniowo obniżająca się stopa bezrobocia powoduje, że proporcjonalny udział bezrobotnych w wieku 35-44 lat stale rośnie w stosunku do ogółu bezrobotnych. Prognozę tego zjawiska w ujęciu graficznym zaprezentowano na poniższym schemacie.

Schemat nr 8 – Prognozowana liczba osób bezrobotnych w wieku 35-44 lat na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2020-2028

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.3 Prognozowana zmiana liczby rodzin dotkniętych ubóstwem

Problem ubóstwa na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego należy do grupy najpowszechniej występujących zjawisk identyfikowanych przez służby pomocy społecznej w poszczególnych gminach. Pomimo, że wykazują one z roku na rok tendencje spadkową, to wymaga szczególnej uwagi i zastosowania odpowiednich działań eliminujących. Prognozując skalę ubóstwa należy stwierdzić, że zauważalny jest we wszystkich gminach wyraźny trend spadkowy w tym obszarze. Przy zachowaniu dotychczas podejmowanych działań na niezmiennym poziomie, skala tego zjawiska powinna w kolejnych latach obowiązywania Strategii tracić na znaczeniu, biorąc pod uwagę ogólną ocenę funkcjonowania całego systemu pomocy społecznej. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

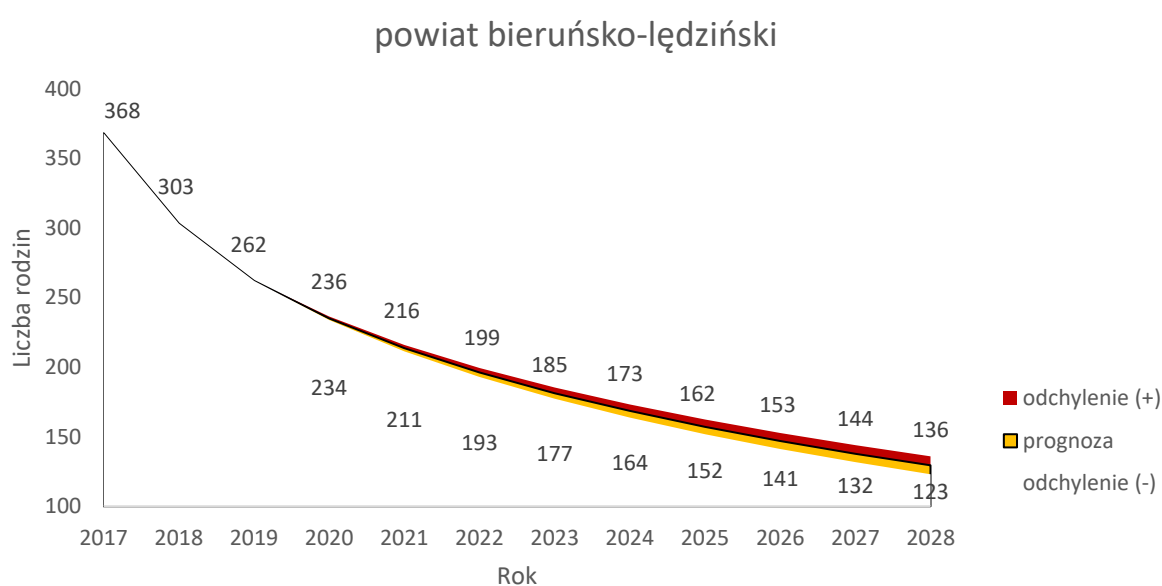
Tablica nr 54 – Prognozowana zmiana liczby rodzin dotkniętych ubóstwem na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego w latach 2020-2028

obszar	LICZBA RODZIN OGÓŁEM											
	UBÓSTWO											
				prognoza								
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
powiat bieruńsko-lędziński	368	303	262	235	214	196	181	168	157	147	138	129

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Ujęcie graficzne prognozy ubóstwa na terenie całego powiatu zostało pokazane na poniższym schemacie.

Schemat nr 9 – Prognozowana zmiana liczby rodzin dotkniętych ubóstwem na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego w latach 2020-2028

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

4.4 Prognozowana zmiana liczby rodzin i osób dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą

Drugim pod względem istotności wśród problemów diagnozowanych na terenie gmin powiatu bieruńsko-lędzińskiego jest zjawisko długotrwałej lub ciężkiej choroby. Podobnie jak ma to miejsce w przypadku niepełnosprawności działania systemu pomocy społecznej oraz służby zdrowia mogą skupiać się jedynie na eliminowaniu niekorzystnych jego skutków. Należy zauważyć, że na terenie powiatu dostrzegalna jest lekka tendencja spadkowa w tym zakresie, jednak skala zjawiska w wartościach bezwzględnych pozostaje na dość wysokim poziomie. Prognoza na lata 2020-2028 dla całego powiatu została zawarta w poniższej tabeli.

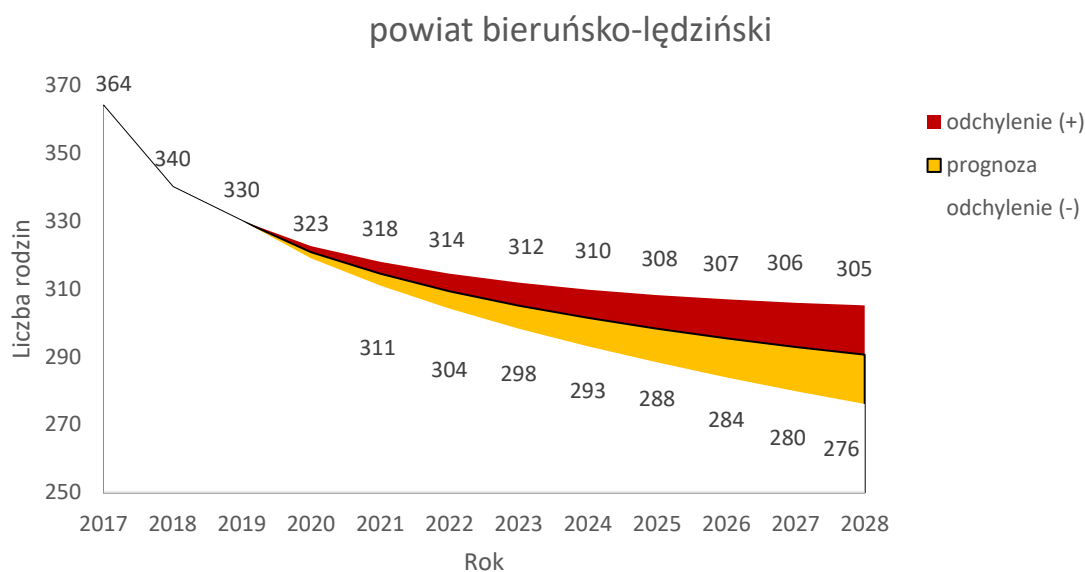
Tablica nr 55 – Prognozowana zmiana liczby rodzin dotkniętych problemem długotrwałej lub ciężkiej choroby na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego w latach 2020-2028

obszar	LICZBA RODZIN OGÓŁEM											
	DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA											
	prognoza											
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
powiat bieruńsko-lędziński	364	340	330	321	314	309	305	301	298	295	293	291

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Ujęcie graficzne prognozy problemu długotrwałej lub ciężkiej choroby dla całego obszaru powiatu bieruńsko-lędzińskiego na lata 2020-2028 zostało zaprezentowane na poniższym schemacie. Widać wyraźnie dostrzegalną lekką tendencję spadkową, jednak przy dużej skali, co z pewnością będzie generować w następnych latach dodatkowe obciążenie dla systemów: pomocy społecznej oraz ochrony zdrowia.

Schemat nr 10 – Prognozowana zmiana liczby rodzin dotkniętych problemem długotrwałej lub ciężkiej choroby na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego w latach 2020-2028

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

4.5 Prognoza zmian zachodzących w zakresie problemów związanych z niepełnosprawnością

Kolejnym zagadnieniem, które zostało ujęte w katalogu obszarów podlegających prognozie jest problem niepełnosprawności. Z racji swojej natury jest on niemożliwy do wyeliminowania, jednak dostępny wachlarz środków stwarza bardzo duże możliwości do niwelowania jego skutków. Na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego problem niepełnosprawności należy do grupy najliczniej występujących i wymagających szczególnej uwagi ze strony systemu pomocy społecznej. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

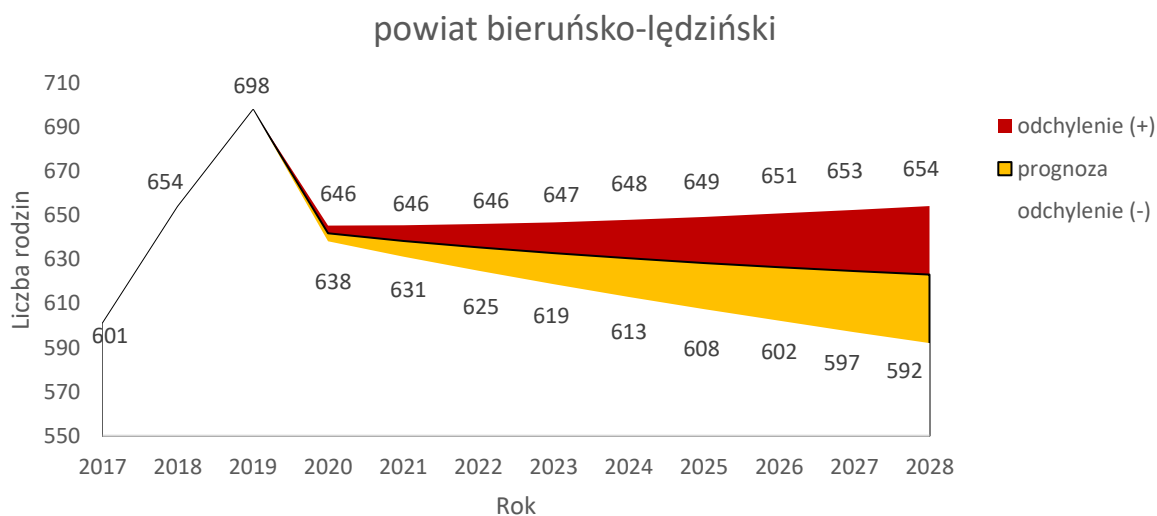
Tablica nr 56 – Prognozowana zmiana liczby osób otrzymujących orzeczenie o niepełnosprawności na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego w latach 2020-2028

obszar	Liczba osób otrzymujących orzeczenie o niepełnosprawności											
	prognoza											
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
powiat bieruńsko-lędziński	601	654	698	642	638	636	633	631	628	627	625	623

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PZON

Estymacja danych dla okresu 2020-2028 w obszarze całego powiatu bieruńsko-lędzkiego została pokazana na poniższym schemacie. Pomimo prognozowanego trendu spadkowego w tym zakresie, nie można mówić o zanikaniu problemu niepełnosprawności. Determinuje to konieczność podejmowania szeroko zakrojonych działań niwelujących jego skutki. Należy ponadto zwrócić uwagę, że liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością, wyrażona w wartościach bezwzględnych, będzie się znajdować na stosunkowo wysokich poziomach.

Schemat nr 11 – Prognozowana zmiana liczby osób otrzymujących orzeczenie o niepełnosprawności na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2020-2028

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PZON

4.6 Prognozowana zmiana liczby rodzin wykazujących potrzebę ochrony macierzyństwa

Wnioski płynące z wykonanej diagnozy problemów społecznych wskazują, że kolejnym obszarem wymagającym intensywnego wsparcia ze strony służb pomocy społecznej w nadchodzących latach będą rodziny wykazujące potrzebę ochrony macierzyństwa. Analiza wykazała, że problem ten znajduje się na szóstym miejscu, pod względem liczby osób zamieszkujących rodziny wykazujące deficyty w tym obszarze. Estymacja wskazuje, że w 2028 roku na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego liczba rodzin odczuwających potrzebę ochrony macierzyństwa będzie się mieścić w przedziale 65-72. Przewidywana jest lekka poprawa w tym zakresie, ponieważ w stosunku do 2019 roku oznacza to zmianę na poziomie od (-3%) do (-12%). Jednakże biorąc pod uwagę stosunkowo dużą częstotliwość występowania problemów towarzyszących ochronie macierzyństwa, należy wykorzystywać dostępne środki i działania przeciwdziałające niekorzystnym skutkom ich występowania.

Szczegółowe dane opisujące liczbę rodzin wykazujących potrzeby w zakresie ochrony macierzyństwa w latach 2020-2028 zostały zaprezentowane w poniższej tabeli.

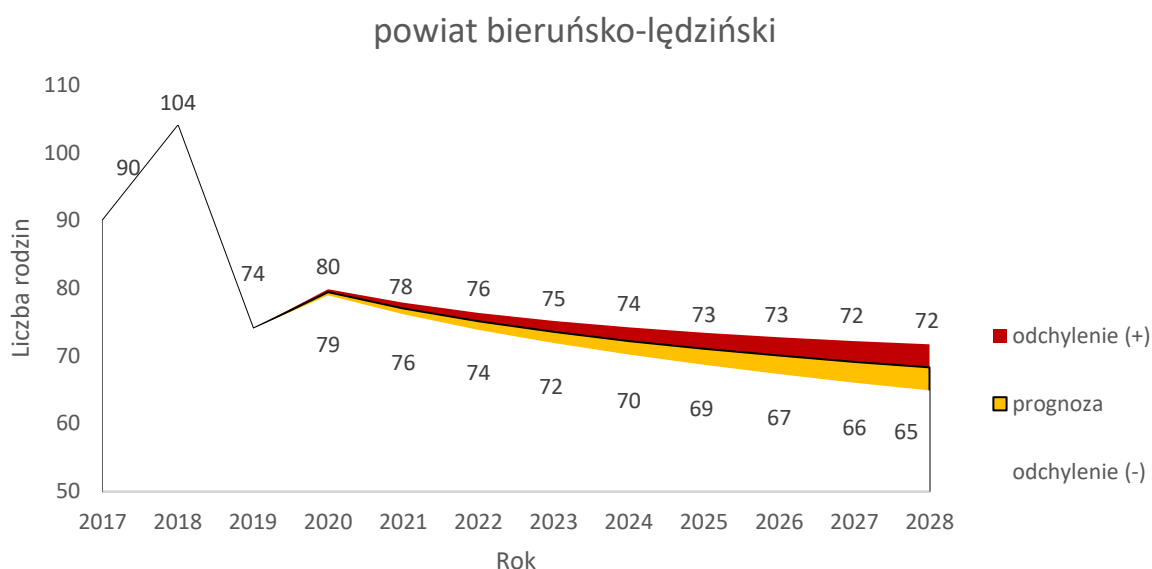
Tablica nr 57 – Prognozowana zmiana liczby rodzin wykazujących potrzebę ochrony macierzyństwa na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2020-2028

obszar	LICZBA RODZIN OGÓŁEM											
	POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA											
				prognoza								
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
powiat bieruńsko-lędzki	90	104	74	79	77	75	74	72	71	70	69	68

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Graficzne ujęcie zmian w obszarze potrzeb ochrony macierzyństwa na terenie powiatu w latach 2020-2028 zostało zaprezentowane na poniższym schemacie.

Schemat nr 12 – Prognozowana zmiana liczby rodzin wykazujących potrzebę ochrony macierzyństwa na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2020-2028

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

4.7 Prognozowana zmiana liczby rodzin dotkniętych bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Kolejnym i zarazem bardzo istotnym problemem, który wymaga zaprojektowania odpowiednich działań na kolejne lata jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Należy przypomnieć, że problem ten jest identyfikowany jako pierwsza najczęściej występująca przyczyna umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego. Ogólna ocena tego zjawiska i prognozowanych jego wielkości skłania do przyjęcia wniosku, że intensywność występowania powinna z roku na rok maleć. Potwierdzają to dane zawarte w poniższej tabeli.

Tablica nr 58 – Prognozowana zmiana liczby rodzin dotkniętych problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego i jego gmin w latach 2020-2028

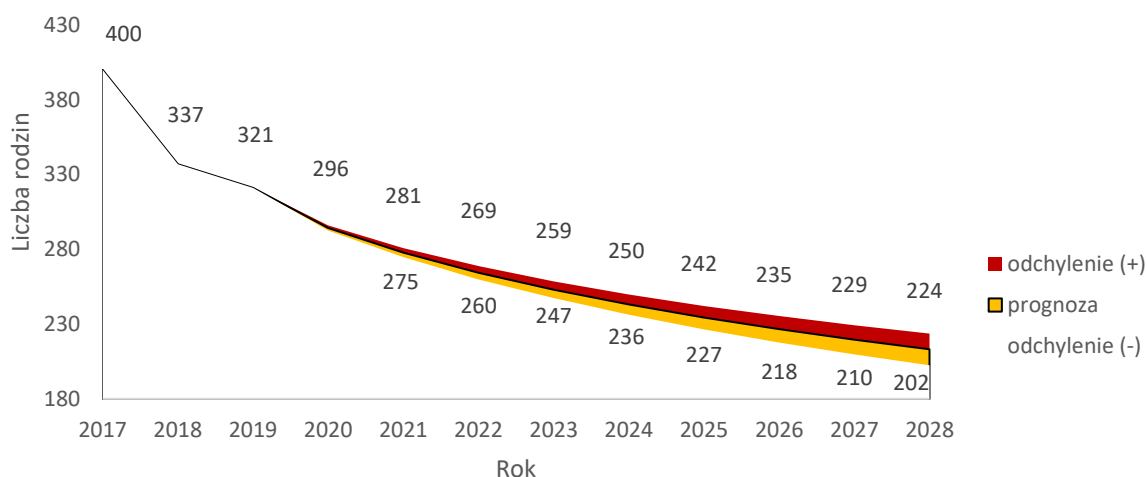
obszar	LICZBA RODZIN OGÓŁEM BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO											
	prognoza											
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
powiat bieruńsko-lędzki	400	337	321	294	278	264	253	243	234	227	220	213

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Analizując zagadnienie bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych z perspektywy całego powiatu widać wyraźną tendencję spadkową, co zostało ukazane na poniższym schemacie.

Schemat nr 13 – Prognozowana zmiana liczby rodzin dotkniętych problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2020-2028

powiat bieruńsko-lędzki

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

4.8 Prognoza zmian zachodzących w zakresie problemów związanych z alkoholizmem

Wnioski płynące z wykonanej diagnozy problemów społecznych wskazują, że kolejnym obszarem wymagającym intensywnego wsparcia ze strony służb pomocy społecznej w nadchodzących latach będą rodziny dotknięte alkoholizmem. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela. Estymacja wskazuje, że w 2028 roku na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego liczba rodzin dotkniętych alkoholizmem będzie się mieścić w przedziale 32-35, co proporcjonalnie przekłada się na umiarkowaną skalę zmian, ponieważ w stosunku do 2019 roku oznacza to spadek w przedziale od -12% do -21%.

W związku z powyższym uzasadniony jest wniosek, że nie można oczekiwać w przeciągu następnych lat znaczącego spadku liczby rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu. Należy również pamiętać, że problem uzależnień rodziców jest jedną z najczęstszych przyczyną umieszczania dzieci w pieczy zastępczej na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego.

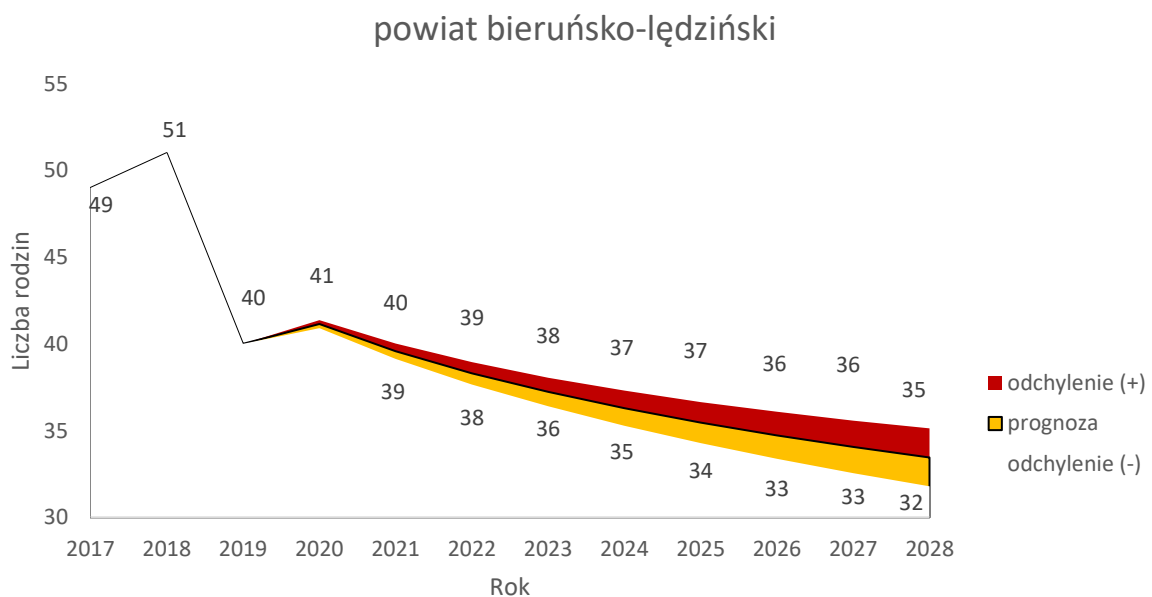
Tablica nr 59 – Prognozowana zmiana liczby rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2020-2028

obszar	LICZBA RODZIN OGÓŁEM ALKOHOLIZM											
	prognoza											
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
powiat bieruńsko-lędzki	49	51	40	41	40	38	37	36	35	35	34	33

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Graficzne ujęcie zmian w obszarze alkoholizmu na terenie powiatu w latach 2020-2028 zostało zaprezentowane na poniższym schemacie.

Schemat nr 14 – Prognozowana zmiana liczby rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2020-2028

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

4.9 Prognoza zmian zachodzących w zakresie problemów związanych z przemocą w rodzinie

Ostatnim zjawiskiem, które zostało poddane estymacji jest problem przemocy w rodzinie występujący na terenie gmin powiatu bieruńsko-lędzkiego. Najczęściej zjawisko

to było identyfikowane przez służby pomocy społecznej na terenie gminy Imielin. Zgromadzone dane wskazują, że na przestrzeni kolejnych lat obowiązywania niniejszej strategii, z dużym prawdopodobieństwem należy spodziewać się lekkiego wzrostu częstotliwości występowania tego problemu. W poniższej tabeli zaprezentowano prawdopodobny przebieg występowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu w okresie do końca 2028 roku.

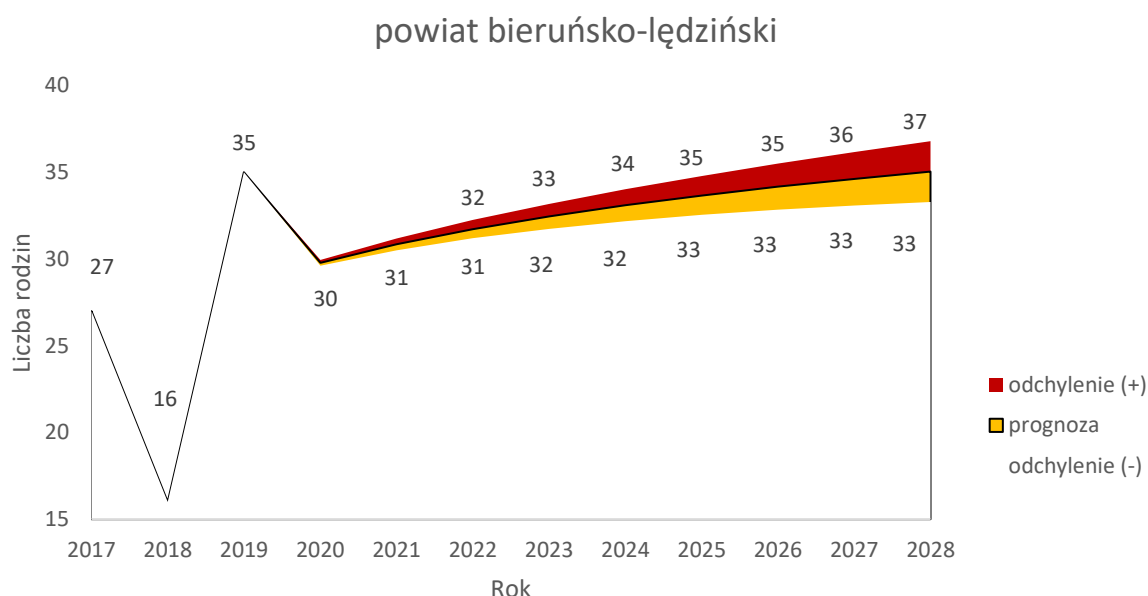
Tablica nr 60 – Prognozowana zmiana liczby rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2020-2028

obszar	LICZBA RODZIN OGÓŁEM PRZEMOC W RODZINIE											
	prognoza											
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
powiat bieruńsko-lędzki	27	16	35	30	31	32	32	33	34	34	35	35

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Graficzną prezentację zmian zachodzących na terenie powiatu w zakresie występowania zjawiska przemocy w rodzinie w okresie do końca 2028 roku zamieszczono w poniższym schemacie.

Schemat nr 15 – Prognozowana zmiana liczby rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2020-2028

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

4.10 Analiza SWOT

Uwzględniając przeprowadzoną diagnozę czynników społeczno-ekonomicznych w połączeniu z prognozą głównych problemów społecznych zidentyfikowanych w powiecie bieruńsko-lędzimskim, została wykonana analiza SWOT. Zadaniem tego narzędzie jest wykazanie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń, w tym przypadku w odniesieniu do zasobów powiatu.

Nazwa przyjętej metody pochodzi od słów:

strengths – mocne strony

weaknesses - słabe strony

opportunities – szanse

threats – zagrożenia.

Mocne strony stanowią czynniki w postaci zasobów ludzkich, rzeczowych i potencjału drzemącego wewnątrz badanego środowiska, na których ukształtowanie organizacja posiada bezpośredni wpływ. Przeciwnieństwem są natomiast słabe strony, które również ukonstytuowane są wewnątrz organizacji, jednak ich występowanie przekłada się na osłabienie pozycji danej organizacja w stosunku do otoczenia.

Szans należy upatrywać poza badanym środowiskiem, w jego otoczeniu. Stanowią je wszystkie czynniki zewnętrzne, które bez udziału organizacji wzmacniają jej pozycję. Zagrożenia, również znajdują się poza organizacją lub badanym środowiskiem, bez możliwości wpływania na nie, stanowią czynniki osłabiające pozycję organizacji w stosunku do otoczenia.

Bazując na wnioskach płynących z diagnozy i wykonanych prognoz, wykorzystując powyżej opisaną metodę, zostały przebadane następujące obszary:

1. System wsparcia dla osób starszych, długotrwale lub ciężko chorych;
2. System wsparcia dla osób niepełnosprawnych;
3. System wspierania rodziny i pieczy zastępczej;
4. System przeciwdziałania, kryzysom, przemocy w rodzinie i uzależnieniom.

Tablica nr 61 - Analiza SWOT

System wsparcia dla osób starszych, długotrwale lub ciężko chorych	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonujący Dzienny Dom Pomocy • Funkcjonujący Klub Seniora • Młoda, chętna do pracy kadra podnosząca swoje kwalifikacje zawodowe • Dostęp do finansowania z Funduszy Unii Europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak całodobowej placówki dla osób potrzebujących stałej opieki • Utrudniony kontakt z rodziną uczestników • Brak dostępu osób starszych do mediów (telefon/ Internet) • Problemy z dojazdem do ośrodków wsparcia • Słaba współpraca pomiędzy różnymi ośrodkami wspierającymi • Brak ZOL na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość zorganizowania dowozu podopiecznych do ośrodków • Pozyskanie środków UE • Wysoki potencjał rozwoju wolontariatu • Rozwój samopomocy wśród osób starszych • Stworzenie nowych miejsc pracy w sektorze oparcia dla osób starszych i długotrwale ciężko chorych • Podjęcie współpracy z organizacjami pozarządowymi • Działania w zakresie opieki wytchnieniowej podejmowanej przez gminy na terenie powiatu 	<ul style="list-style-type: none"> • Proces szybkiego starzenia się społeczeństwa • Niskie świadczenia emerytalne • Utrudniona dostępność do opieki medycznej • Słabe przygotowanie do radzenia sobie w sytuacjach epidemiologicznych – brak specjalistów • Trudności pogodzenia życia zawodowego i rodzinnego z opieką nad osobą niepełnosprawną / starszą
System wsparcia dla osób niepełnosprawnych	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Dostępność do środków finansowych (likwidacja barier technicznych i architektonicznych, dofinansowanie do środków pomocniczych, turnusy rehabilitacyjne) • Organizowanie placówek wsparcia dla osób z niepełnosprawnością • Organizowanie miejsc umożliwiających przygotowanie do samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnością • Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak placówek wsparcia dla osób z niepełnosprawnością • Ograniczona liczba miejsc w placówkach przygotowujących do samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnością • Ograniczona współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych • Ograniczona współpraca ze środowiskiem lokalnym na rzecz osób niepełnosprawnych • Niewystarczająca ilość środków finansowych do zabezpieczenia wszystkich potrzeb osób niepełnosprawnych

<ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja środowiska lokalnego w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych • Realizacja programów które umożliwiają osobom niepełnosprawnym rozwój intelektualny i techniczny • Funkcjonowanie Dziennego Domu Pomocy i Klubu Seniora w Centrum Usług Społecznych • Utworzenie mieszkań chronionych w Centrum Usług Społecznych • Organizowanie igrzysk dla osób niepełnosprawnych • Organizowanie plenerów malarskich dla osób niepełnosprawnych 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Aplikowanie o pozyskanie środków finansowych • Tworzenie placówek wsparcia dla osób z niepełnosprawnością • Zwiększenie ilości grup oraz zatrudnienie odpowiedniej liczby opiekunów w celu zwiększenia ilości grup, w których prowadzone będą przygotowania do samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych • Zwiększenie dotacji udzielnych organizacjom pozarządowym działającym na rzecz osób niepełnosprawnych • Chęć współpracy ze strony lokalnych środowisk na rzecz osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak programów wspierających osoby niepełnosprawne • Brak środków finansowych na tworzenie placówek dla osób z niepełnosprawnością • Braki lokalowe • Niska dostępność odpowiednio wyszkolonych opiekunów • Niewystarczająca wysokość środków finansowych na dotacje udzielane organizacjom pozarządowym działającym na rzecz osób niepełnosprawnych • Duży odsetek nieprawidłowo wypełnionych wniosków przez osoby niepełnosprawne • Niska dbałość o własne interesy osób niepełnosprawnych
System wspierania rodziny i pieczy zastępczej	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Dobra współpraca z niektórymi szkołami • Dobra współpraca z psychologiem • Chęć podnoszenia kwalifikacji przez pracowników pieczy zastępczej • Dobra współpraca z niektórymi rodzinami zastępczymi • Chęć uczestniczenia ze strony pracowników pieczy zastępczej w posiedzeniach sądu • Elastyczne dostosowanie czasu pracy do potrzeb rodzin zastępczych 	<ul style="list-style-type: none"> • Trudności współpracy z niektórymi szkołami • Brak grup wsparcia dla rodzin zastępczych • Niewystarczająca ilość szkoleń dla rodzin zastępczych • Niewystarczająca ilość szkoleń dla pracowników pieczy zastępczej • Utrudniona współpraca z niektórymi rodzinami zastępczymi • Brak uczestnictwa w posiedzeniach sądu

<ul style="list-style-type: none"> • Praca z rodziną w jej naturalnym środowisku • Dobra współpraca z niektórymi dzielnicowymi 	<ul style="list-style-type: none"> • Niska chęć poprawienia umiejętności wychowawczych przez rodziców zastępczych • Brak współpracy z niektórymi dzielnicowym • Brak współpracy z poradnią psychologiczno-pedagogiczną
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość uczestnictwa w posiedzeniach sądu • Zwiększenie ilości szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze • Zwiększenie ilości szkoleń dla pracowników pieczy zastępczej • Regularna współpraca z psychologiem • Budowa placówki opiekuńczo-wychowawczej • Wykształcona kadra pracująca w obszarze pieczy zastępczej • Rosnąca liczba rodzin spokrewnionych wykazujących deficyty wychowawcze. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak współpracy z sądami • Opieszałość sądów • Brak współpracy z kuratorami i asystentami rodziny • Niska liczba dzieci kwalifikowanych do adopcji • Brak chętnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej (zawodowej i niezawodowej) • Rosnąca liczba rodzin spokrewnionych, nieprzygotowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej • Niewłaściwa motywacja do pełnienia funkcji rodziny zastępczej (chęć czerpania korzyści finansowych, głównie przez rodziny spokrewnione) • Brak pogotowia opiekuńczego i placówki opiekuńczo-wychowawczej • Zbyt mało szkoleń dla kandydatów na rodzinę zastępczą
System przeciwdziałania, kryzysom, przemocy w rodzinie i uzależnieniom	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Satysfakcjonująca współpraca pomiędzy Zespołami Interdyscyplinarnymi na terenie Powiatu • Procedury dotyczące pomocy w sytuacjach kryzysowych opracowane przez Dział Zarządzania Kryzysowego • Nowe mieszkania chronione w Centrum Usług Społecznych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie • Wysoki poziom kompetencji osób wykonujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej • Realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych i korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na tle danych dot. województwa śląskiego • Dostępność do leczenia uzależnień 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak instrumentów do motywowania osób stosujących przemoc do zmiany • Niska świadomość dotycząca skuteczności pomocy • Niska dostępność pomocy psychiatrycznej (brak całodobowej pomocy, długie terminy oczekiwania, problemy z dojazdem) • Różny poziom i zakres realizowanego poradnictwa w poszczególnych gminach powiatu • Niewystarczająca rola organizacji pozarządowych w zakresie przeciwdziałania uzależnień

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Dostęp do specjalistycznych szkoleń dla pracowników wykonujących zadania z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie • Możliwość ubiegania się o środki finansowe z programów ośłonowych na projekty kierowane do grup zwiększonego ryzyka doznawania przemocy • Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi • Możliwość korzystania z czasopism i innych publikacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie • Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> • Trudność separacji ofiary ze sprawcą ze względu na brak możliwości mieszkaniowych • Czynniki kulturowe i stereotypowe postrzegania ról społecznych • Obawy i wstyd o korzystanie z pomocy w sytuacji kryzysowej • Niechęć osób stosujących przemoc do podejmowania terapii i udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych • Ofiary przemocy nie zgłaszają problemu/zagrożenia odpowiednim służbom mogącym udzielić pomocy • Poczucie bezkarności dla części osób stosujących przemoc

Źródło: opracowane własne

5. Cele, kierunki działań i wskaźniki ich realizacji

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego na lata 2021-2028 w swojej treści wskazuje cele strategiczne i operacyjne. Stanowią one podstawę do wyznaczania koniecznych działań podejmowanych w nadchodzących latach. Zapewniając efektywność projektowanych działań przyjmuje się katalog wskaźników powiązanych z poszczególnymi działaniami, których celem jest okresowa ocena ich skuteczności. Wszelkie wysiłki ukierunkowane na osiągnięcie celów i działań strategicznych powiązane są z misją i wizją, realizowanymi przez wszystkie podmioty bezpośrednio zaangażowane w dążenie do wyznaczonych celów.

5.1 Misja i wizja

Powiat bieruńsko-lędziński realizując Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych przyjmuje następującą misję:

„Budowanie efektywnie działającego systemu oparcia społecznego dla mieszkańców powiatu bieruńsko-lędzińskiego, ze szczególnym uwzględnieniem opieki nad dzieckiem, funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych”

Kierując się przyjętą misją powiat bieruńsko-lędziński w perspektywie do 2028 roku będzie dążył do osiągnięcia wizji zakładającej, że:

W powiecie bieruńsko-lędzińskim funkcjonuje sprawna sieć pieczy zastępczej niosąca oparcie dziecku i rodzicom, których zdolności wychowawcze zostały w istotny sposób

ograniczone. Wysiłki poszczególnych osób i instytucji funkcjonujących w systemie pomocy społecznej przyczyniają się do znaczącego skrócenia czasu przebywania dzieci w zastępczych formach opieki, a rodzice otrzymują wsparcie i pomoc wyposażającą ich w umiejętności radzenia sobie z deficytami.

Osoby starsze na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego znajdują oparcie w istniejącej sieci instytucji i organizacji działających na ich rzecz. Budowane i realizowane są programy aktywizujące osoby w podeszłym wieku, które oprócz niesienia pomocy potrafią zaktywizować ich beneficjentów w kierunku otwierania się i integrowania ze środowiskiem, dając im jednocześnie możliwość pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym. Działania te w dużej mierze wykorzystują ideę wolontariatu, który oprócz wymiernych korzyści materialnych niesie ze sobą ogromny potencjał oddziaływań społecznych.

Osoby niepełnosprawne i ich opiekunowie wyposażeni są w dostępność do różnych form pomocy osobistej i instytucjonalnej na różnych etapach ich życia. Poczynając od okresu wczesnej edukacji po funkcjonowanie w życiu dorosłym. Oparcie kierowane do osób niepełnosprawnych zapewnia nie tylko uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym, ale przede wszystkim możliwość aktywnego korzystania z rehabilitacji społecznej i zawodowej.

Ponadto osoby starsze i niepełnosprawne posiadają nieograniczony dostęp do szeroko rozumianej oferty publicznej ze szczególnym uwzględnieniem likwidacji barier architektonicznych oraz tworzeniem przyjaznej infrastruktury dla seniorów i ich opiekunów.

5.2 Cele strategiczne, operacyjne, działania i mierniki

W ramach prac nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego została wykonana diagnoza czynników społeczno-ekonomicznej oraz przeprowadzona prognoza dla głównych obszarów, które w najbliższych latach będą miały decydujący wpływ na kształtowanie polityki społecznej. Ponadto przeprowadzona została analiza SWOT, która wskazuje mocne i słabe strony, jak również szanse i zagrożenia identyfikowane w niniejszych obszarach. Na bazie wniosków płynących z analiz zaprezentowanych we wcześniejszej części niniejszego opracowania przyjęto dziewięć celów strategicznych, których otrzymały następujące brzmienie:

1. Poprawa warunków funkcjonowania osób starszych i długotrwale ciężko chorych w powiecie
2. Usprawnienie funkcjonowania systemu pomocy społecznej
3. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym możliwości pełnego uczestnictwa w życiu społecznym
4. Aktywizacja środowiska lokalnego w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych
5. Rozwój współpracy z podmiotami działającymi w obszarze pieczy zastępczej
6. Promowanie zastępczej formy opieki
7. Budowanie systemu pomocy dla osób pełnoletnich przebywających w pieczy zastępczej

8. Rozwój rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej
9. Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, sytuacjom kryzysowym i uzależnieniom

Wskazane powyżej cele strategiczne są dodatkowo opisane powiązanymi z nimi celami operacyjnymi i działaniami, do których to przyporządkowano mierniki ich realizacji. Szczegółową prezentację tych elementów zawiera poniższa tabela, w której wskazano również, dla każdego z działań, podmioty angażujące się w ich wykonanie.

Tablica nr 62 - Cele strategiczne, operacyjne i działania przyjęte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Działania	Mierniki	Podmioty realizujące	
SRPS.1. Poprawa warunków funkcjonowania osób starszych i długotrwale ciężko chorych w powiecie	SRPS.1.1. Rozbudowa sieci ośrodków wsparcia dla osób starszych, długotrwale ciężko chorych	SRPS.1.1.1. Utworzenie placówki całodobowej opieki dla osób starszych	SRPS.1.1.1.1. Liczba działających placówek całodobowej opieki dla osób starszych	Powiat, Gminy, NGO	
			SRPS.1.1.1.2. Liczba osób korzystających z placówek całodobowej opieki dla osób starszych	Powiat, Gminy, NGO	
		SRPS.1.1.2. Utworzenie ZOL na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego	SRPS.1.1.2.1. Liczba działających ZOL na terenie powiatu	Powiat, Gminy, NGO	
			SRPS.1.1.2.2. Liczba osób korzystających z ZOL	Powiat, Gminy, NGO	
	SRPS.1.2. Aktywizacja i integracja osób starszych	SRPS.1.2.1. Organizacja imprez integracyjnych dla osób starszych		SRPS.1.2.1.1. Liczba zorganizowanych imprez integracyjnych dla osób starszych	PCPR, Gmina, NGO
				SRPS.1.2.1.2. Liczba osób uczestniczących w imprezach integracyjnych	PCPR, Gmina, NGO
				SRPS.1.2.1.3. Kwota wydatków poniesionych na realizację imprez integracyjnych dla osób starszych [w złotych]	PCPR, Gmina, NGO
		SRPS.1.2.2. Organizacja szkoleń dla osób starszych i ich rodzin (opiekunów)		SRPS.1.2.2.1. Liczba szkoleń	Powiat, Gminy, NGO
				SRPS.1.2.2.2. Liczba osób korzystających ze szkoleń	Powiat, Gminy, NGO
	SRPS.1.3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych	SRPS.1.3.1. Przywrócenie osób starszych do społeczności lokalnej	SRPS.1.3.1.1. Liczba osób korzystających z ośrodków wsparcia dla osób starszych	PCPR, Gmina	
	SRPS.1.4. Podejmowanie kampanii informacyjnych w obszarze działań na	SRPS.1.4.1. Tworzenie spotów reklamowych, kampanii	SRPS.1.4.1.1. Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych	Powiat, Gminy, NGO	

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Działania	Mierniki	Podmioty realizujące
	rzecz osób starszych		SRPS.1.4.1.2. Kwota wydatków poniesionych na realizację kampanii [w złotych]	Powiat, Gminy, NGO
	SRPS.1.5. Rozwój poradnictwa specjalistycznego	SRPS.1.5.1. Tworzenie punktów porad specjalistycznych dla osób starszych, długotrwale ciężko chorych	SRPS.1.5.1.1. Liczba osób korzystających z pomocy psychologicznej	PCPR, OPS
			SRPS.1.5.1.2. Liczba spotkań z psychologiem	PCPR, OPS
SRPS.2. Usprawnienie funkcjonowania systemu pomocy społecznej	SRPS.2.1. Wzrost jakości usług pomocy społecznej	SRPS.2.1.1. Rozwój kompetencji służb pomocy społecznej, wymiana doświadczeń z jednostkami, zdobywanie i pogłębianie kwalifikacji udział w szkoleniach, kursach i warsztatach	SRPS.2.1.1.1. Liczba szkoleń i warsztatów	PCPR, OPS
			SRPS.2.1.1.2. Liczba uczestników szkoleń i warsztatów	PCPR, OPS
		SRPS.2.1.2. Poprawa stanu infrastruktury oraz optymalizacja warunków bytowych w obiektach dla osób wykluczonych	SRPS.2.1.2.1. Liczba zrealizowanych remontów	PCPR, OPS
			SRPS.2.1.2.2. Wartość zrealizowanych remontów [w złotych]	PCPR, OPS
SRPS.3. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym możliwości pełnego uczestnictwa w życiu społecznym	SRPS.3.1. Wsparcie osób niepełnosprawnych dające im zdolność do możliwie największej samodzielnej egzystencji	SRPS.3.1.1. Uruchomienie ośrodka wsparcia dla osób niepełnosprawnych	SRPS.3.1.1.1. Liczba działających ośrodków wsparcia dla osób niepełnosprawnych	Powiat, Gminy
		SRPS.3.1.2. Rozwój rehabilitacji społecznej realizowanej przez Warsztaty Terapii Zajęciowej	SRPS.3.1.2.1. Liczba osób uczestniczących w WTZ	Powiat
			SRPS.3.1.2.2. Kwota wydatkowanych środków finansowych na dofinansowanie WTZ [w złotych]	Powiat
		SRPS.3.1.3. Rozwój sieci ośrodków wsparcia dla osób niepełnosprawnych funkcjonującej w formie Środowiskowych Domów Samopomocy	SRPS.3.1.3.1. Liczba osób, uczestniczących w ŚDS	Powiat

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Działania	Mienniki	Podmioty realizujące
			SRPS.3.1.3.2. Kwota wydatkowanych środków na działalność ŚDS [w złotych]	Powiat
		SRPS.3.1.4. Rozwój innych typów ośrodków wsparcia na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego, m.in. w formie świetlic terapeutycznych	SRPS.3.1.4.1. Liczba osób, uczestniczących w ośrodku wsparcia	Powiat
			SRPS.3.1.4.2. Kwota wydatkowanych środków na działalność ośrodka [w złotych]	Powiat
		SRPS.3.1.5. Zapewnienie uczestnictwa osobom niepełnosprawnym w turnusach rehabilitacyjnych	SRPS.3.1.5.1. Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie do turnusu rehabilitacyjnego	PCPR
			SRPS.3.1.5.2. Kwota wydatkowanych środków finansowych na dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych [w złotych]	PCPR
			SRPS.3.1.5.3. Liczba odrzuconych wniosków m.in. ze względu na brak środków finansowych	PCPR
		SRPS.3.1.6. Dążenie do pełnej likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb mieszkańców powiatu, będących osobami niepełnosprawnymi	SRPS.3.1.6.1. Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania	PCPR
			SRPS.3.1.6.2. Kwota wydatkowanych środków finansowych na dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych [w złotych]	PCPR
			SRPS.3.1.6.3. Liczba odrzuconych wniosków m.in. ze względu na brak środków finansowych	PCPR
		SRPS.3.1.7. Zapewnienie efektywnego zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	SRPS.3.1.7.1. Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie do likwidacji barier technicznych	PCPR

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Działania	Mierniki	Podmioty realizujące
		przyznawane osobom niepełnosprawnym		
			SRPS.3.1.7.2. Kwota wydatkowanych środków finansowych na dofinansowanie do likwidacji barier technicznych [w złotych]	PCPR
			SRPS.3.1.7.3. Liczba odrzuconych wniosków m.in. ze względu na brak środków finansowych	PCPR
		SRPS.3.1.8. Zapewnienie odpowiednich warunków funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami narządów mowy i słuchu poprzez dofinansowanie usług: tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika	SRPS.3.1.8.1. Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie do usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika	PCPR
			SRPS.3.1.8.2. Kwota wydatkowanych środków finansowych na dofinansowanie do usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika [w złotych]	PCPR
			SRPS.3.1.8.3. Liczba odrzuconych wniosków m.in. ze względu na brak środków finansowych	PCPR
		SRPS.3.1.9. Zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych dla osób niepełnosprawnych, których dotychczasowe lokum nie odpowiada potrzebom wynikającym z rodzaju niepełnosprawności, a którego przystosowanie byłoby nieracjonalne ekonomicznie	SRPS.3.1.9.1. Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie do zmiany samodzielnego lokalu mieszkalnego	PCPR
			SRPS.3.1.9.2. Kwota wydatkowanych środków finansowych na dofinansowanie do zmiany samodzielnego lokalu mieszkalnego [w złotych]	PCPR
			SRPS.3.1.9.3. Liczba odrzuconych wniosków m.in. ze względu na brak środków finansowych	PCPR

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Działania	Mierniki	Podmioty realizujące
		SRPS.3.1.10. Zapewnienie adekwatnej do potrzeb rehabilitacji zawodowej dla niepełnosprawnych mieszkańców powiatu	SRPS.3.1.10.1. Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie z zakresu rehabilitacji zawodowej	PUP
			SRPS.3.1.10.2. Kwota wydatkowanych środków finansowych na dofinansowanie rehabilitacji zawodowej [w złotych]	PUP
			SRPS.3.1.10.3. Liczba odrzuconych wniosków m.in. ze względu na brak środków finansowych	PUP
		SRPS.3.1.11. Utworzenie mieszkań chronionych/treningowych dla osób z niepełnosprawnością	SRPS.3.1.11.1. Liczba osób, które zamieszkają w utworzonych mieszkaniach chronionych/treningowych	Powiat, Gminy
SRPS.4. Aktywizacja środowiska lokalnego w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych	SRPS.4.1. Zwiększenie świadomości środowisk lokalnych na potrzeby osób niepełnosprawnych	SRPS.4.1.1. Utrzymanie zatrudnienia na stanowisku doradcy ds. osób niepełnosprawnych	SRPS.4.1.1.1. Liczba osób posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe do pełnienia funkcji doradcy ds. osób niepełnosprawnych	PCPR, OPS
			SRPS.4.1.1.2. Liczba udzielonych porad osobom niepełnosprawnym	PCPR, OPS
		SRPS.4.1.2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnością, z terenu powiatu bieruńsko-lędzkiego	SRPS.4.1.2.1. Liczba Stowarzyszeń, które zostały objęte pomocą finansową	PCPR, OPS
			SRPS.4.1.2.2. Kwota wydatkowanych środków finansowych na realizację programów [w złotych]	PCPR, OPS
SRPS.5. Rozwój współpracy z podmiotami działającymi w obszarze pieczy zastępczej	SRPS.5.1. Rozwój współpracy ze szkołami i poradniami psychologiczno-pedagogicznymi	SRPS.5.1.1. Uzyskiwanie i analiza informacji na temat funkcjonowania dziecka w środowisku szkolnym	SRPS.5.1.1.1. Liczba konsultacji	PCPR
	SRPS.5.2. Rozwój współpracy z rodzinami zastępczymi	SRPS.5.2.1. Monitorowanie sytuacji i bieżąca współpraca z rodziną zastępczą	SRPS.5.2.1.1. Liczba spotkań z rodziną	PCPR
			SRPS.5.2.1.2. Liczba udzielonych porad	PCPR
			SRPS.5.2.1.3. Liczba wydanych opinii	PCPR

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Działania	Mierniki	Podmioty realizujące
		SRPS.5.2.2. Uregulowanie sytuacji prawnej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej	SRPS.5.2.2.1. Liczba uregulowanych sytuacji prawnych	PCPR
		SRPS.5.2.3. Organizacja szkoleń specjalistycznych dla rodzin zastępczych	SRPS.5.2.3.1. Liczba szkoleń	PCPR
		SRPS.5.2.4. Zapewnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla rodzin zastępczych	SRPS.5.2.4.1. Liczba spotkań	PCPR
		SRPS.5.2.5. Prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych	SRPS.5.2.5.1. Liczba spotkań grup wsparcia	PCPR
		SRPS.5.2.6. Zwiększenie dostępności do specjalistów dla rodzin zastępczych	SRPS.5.2.6.1. Liczba udzielonych konsultacji specjalistycznych	PCPR
		SRPS.5.2.7. Organizowanie zajęć warsztatowych dla dzieci i młodzieży umieszczonych w pieczy zastępczej	SRPS.5.2.7.1. Liczba przeprowadzonych warsztatów	PCPR
		SRPS.5.2.8. Organizowanie pikników, spotkań i wyjazdów szkoleniowych dla rodzin zastępczych	SRPS.5.2.8.1. Liczba pikników, spotkań i wyjazdów szkoleniowych	PCPR
		SRPS.5.3. Rozwój współpracy z asystentem rodziny, kuratorem, dzielnicowym.	SRPS.5.3.1. Uzyskiwanie i analiza informacji na temat funkcjonowania rodziny biologicznej	SRPS.5.3.1.1. Liczba konsultacji
SRPS.6. Promowanie zastępczej formy opieki	SRPS.6.1. Propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego oraz rozwijania opieki zastępczej	SRPS.6.1.1. Stworzenie kampanii mającej na celu poszukiwanie kandydatów na rodziny zastępcze	SRPS.6.1.1.1. Liczba kampanii	PCPR, OPS
		SRPS.6.1.2. Szkolenia kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	SRPS.6.1.2.1. Liczba szkoleń	PCPR
		SRPS.6.1.3. Tworzenie zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych	SRPS.6.1.3.1. Liczba nowych rodzin	PCPR
SRPS.7. Budowanie systemu pomocy dla osób pełnoletnich przebywających w pieczy zastępczej	SRPS.7.1. Tworzenie warunków do startu życiowego dla osób pełnoletnich przebywających w pieczy zastępczej	SRPS.7.1.1. Udzielanie pomocy w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych, przygotowanie do wejścia na rynek pracy	SRPS.7.1.1.1. Liczba udzielonych porad	PCPR
		SRPS.7.1.2. Zapewnienie pomocy psychologicznej i prawnej dla osób	SRPS.7.1.2.1. Liczba udzielonych porad	PCPR

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Działania	Mierniki	Podmioty realizujące
		pełnoletnich przebywających w pieczy zastępczej		
		SRPS.7.1.3. Pomoc w pozyskaniu mieszkania osobom pełnoletnim przebywającym w pieczy zastępczej	SRPS.7.1.3.1. Liczba udzielonych porad	PCPR
		SRPS.7.1.4. Utworzenie mieszkań chronionych dla osób pełnoletnich przebywających w pieczy zastępczej	SRPS.7.1.4.1. Liczba mieszkań chronionych	PCPR
		SRPS.7.1.5. Wsparcie finansowe pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej	SRPS.7.1.5.1. Liczba wydanych decyzji przyznających pomoc	PCPR
SRPS.8. Rozwój rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej	SRPS.8.1. Tworzenie instytucjonalnych form pomocy dziecku i rodzinie	SRPS.8.1.1. Utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego	SRPS.8.1.1.1. Liczba działających placówek opiekuńczo-wychowawczych	Powiat
	SRPS.8.2. Tworzenie rodzinnej formy pomocy dziecku i rodzinie	SRPS.8.2.1. Utworzenie jednorodzinnych domów dla rodzin zastępczych zawodowych w formie wioski dziecięcej	SRPS.8.2.1.1. Liczba czynnych domów jednorodzinnych dla zawodowych rodzin zastępczych	Powiat
SRPS.9. Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, sytuacjom kryzysowym i uzależnieniom	SRPS.9.1. Podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, sytuacji kryzysowych i uzależnień	SRPS.9.1.1. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze powiatu	SRPS.9.1.1.1. Liczba diagnoz	PCPR, OPS, Policja
		SRPS.9.1.2. Prowadzenie edukacyjnych kampanii społecznych dotyczących problematyki przemocy w rodzinie, sytuacji kryzysowych i uzależnień	SRPS.9.1.2.1. Liczba kampanii	PCPR, placówki oświaty, placówki wsparcia seniorów, OPS, Policja
		SRPS.9.1.3. Współpraca instytucji powiatowych z parafiami, przekazywanie informatorów dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie do wykorzystania w ramach działania poradni prowadzonych przez kościoły lub związki	SRPS.9.1.3.1. Liczba podjętych inicjatyw	PCPR, OPS, Powiat, Gminy, Parafie

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Działania	Mierniki	Podmioty realizujące
		wyznaniowe lub do programów nauk przedmatżeńskich		
			SRPS.9.1.3.2. Liczba osób, którym udzielono informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie	PCPR, OPS, Policja, Parafie
		SRPS.9.1.4. Włączenie psychoedukacji i profilaktyki przeciwdziałania przemocy domowej i uzależnieniom do realizowanych programów dla osób pokrzywdzonych przemocą w rodzinie i dla osób stosujących przemoc w rodzinie	SRPS.9.1.4.1. Liczba programów	PCPR, OPS, placówki oświatowe, Policja
			SRPS.9.1.4.2. Liczba osób, którym udzielono pomocy	PCPR, OPS, placówki oświatowe, Policja
	SRPS.9.2. Zwiększenie ochrony i wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie	SRPS.9.2.1. Poszerzenie oferty pomocy Punktu Interwencji Kryzysowej poprzez wprowadzenie psychoterapii dla osób dotkniętych przemocą	SRPS.9.2.1.1. Liczba osób korzystających z psychoterapii	PCPR
		SRPS.9.2.2. Rozwijanie współpracy z instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie i problemem uzależnień	SRPS.9.2.2.1. Liczba zleczonych lub wspólnie realizowanych inicjatyw	PCPR, OPS, ZI, NGO
		SRPS.9.2.3. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej	SRPS.9.2.3.1. Liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych	PCPR, OPS, ZI, NGO
		SRPS.9.2.4. Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie podstaw prawnych i/lub zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie	SRPS.9.2.4.1. Liczba zajęć dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	PCPR, OPS, ZI

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Działania	Mierniki	Podmioty realizujące
			SRPS.9.2.4.2. Liczba osób uczestniczących w zajęciach edukacyjnych	PCPR, OPS, ZI
		SRPS.9.2.5. Poradnictwo socjalne, psychologiczne, prawne i rodzinne	SRPS.9.2.5.1. Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa	PCPR, OPS
		SRPS.9.2.6. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc całodobowych w mieszkaniach chronionych Centrum Usług Społecznych w Lędzinach	SRPS.9.2.6.1. Liczba miejsc w mieszkaniach chronionych dla osób dotkniętych przemocą	PCPR, Powiat, OPS
			SRPS.9.2.6.2. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsca w mieszkaniach chronionych	PCPR, Powiat, OPS
		SRPS.9.2.7. Informowanie o ogólnopolskich i wojewódzkich telefonach zaufania, interwencyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	SRPS.9.2.7.1. Liczba prowadzonych telefonów	PCPR, OPS, NGO
		SRPS.9.2.8. Informowanie i udostępnianie lokalnych telefonów informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	SRPS.9.2.8.1. Czas dostępności telefonu [godzin/dobę]	PCPR, OPS, NGO
		SRPS.9.2.9. Prowadzenie lokalnego telefonu informacyjnego dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	SRPS.9.2.9.1. Liczba przeprowadzonych rozmów	PCPR, OPS, NGO
		SRPS.9.2.10. Współpraca z policją i sądami na rzecz wzmocnienia ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie w toku postępowania karnego	SRPS.9.2.10.1. Liczba przyjaznych pokoi przestupców	PCPR, Komenda Powiatowa Policji i Sądy
		SRPS.9.2.11. Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	SRPS.9.2.11.1. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej przez PCPR, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie	PCPR

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Działania	Mierniki	Podmioty realizujące
		SRPS.9.2.12. Opracowanie i realizacja programu terapeutycznego i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	SRPS.9.2.12.1. Liczba osób uczestniczących w programie	PCPR
		SRPS.9.2.13. Monitoring skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą poprzez sporządzanie corocznego raportu czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą. Raport stanowił będzie element ewaluacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Programu Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.	SRPS.9.2.13.1. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie	PCPR, OPS, ZI
			SRPS.9.2.13.2. Liczba osób monitorowanych po opuszczeniu specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, u których przemoc w rodzinie ustała	PCPR, OPS, ZI
			SRPS.9.2.13.3. Liczba grup wsparcia	PCPR, OPS, ZI
	SRPS.9.3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, oraz rozwijanie kompetencji w relacjach rodzinnych bez stosowania przemocy	SRPS.9.3.1. Interweniowanie i reagowanie na stosowanie przemocy w rodzinie w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”	SRPS.9.3.1.1. Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę	PCPR, OPS, Policja, ochrona zdrowia, GKRPA, ZI
			SRPS.9.3.1.2. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”	PCPR, OPS, Policja, ochrona zdrowia, GKRPA, ZI
		SRPS.9.3.2. Realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	SRPS.9.3.2.1. Liczba osób, które przystąpiły do programów psychologiczno-terapeutycznych	PCPR
			SRPS.9.3.2.2. Liczba osób, które ukończyły programy	PCPR

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Działania	Mierniki	Podmioty realizujące	
			psychologiczno-terapeutyczne		
		SRPS.9.3.3. Realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	SRPS.9.3.3.1. Liczba programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych	PCPR	
			SRPS.9.3.3.2. Liczba osób przystępujących do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych	PCPR	
			SRPS.9.3.3.3. Liczba osób, które ukończyły programy korekcyjno-edukacyjne	PCPR	
	SRPS.9.4. Zwiększenie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie		SRPS.9.4.1. Wsparcie osób pracujących bezpośrednio z rodzinami dotkniętymi przemocą i uzależnieniami jako problemem współistniejącym, w formie szkoleń i/lub, superwizji, lub/i interwizji	SRPS.9.4.1.1. Liczba osób uczestniczących w formach wsparcia	PCPR, ZI
			SRPS.9.4.2. Prenumerata prasy specjalistycznej z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	SRPS.9.4.2.1. Liczba prenumerowanych tytułów prasowych i wydawnictw	PCPR, OPS, ZI
				SRPS.9.4.2.2. Tytuły prenumerowanych pozycji prasowych i wydawnictw	PCPR, OPS, ZI

Źródło: opracowanie własne

Wykaz użytych skrótów:

- DDP - Dzienny Dom Pomocy
- GKRPA - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- NGO - Organizacje Pozarządowe
- OPS - Ośrodek Pomocy Społecznej
- PCPR - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- PUP - Powiatowy Urząd Pracy
- ZI - Zespół Interdyscyplinarny

5.3 Wartości referencyjne mierników

Mierniki przyjęte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, będą w kolejnych latach jej obowiązywania, służyły ocenie skuteczności podejmowanych działań. Zapewniając efektywność wdrażanych rozwiązań opracowana została tabela wartości bazowych i referencyjnych dla wszystkich wskaźników. Wartości bazowe dla mierników

zostały wyznaczone na podstawie ich odczytów za okres 2019 roku. Wprowadzona została również wartość referencyjna, która określa ich kierunek zmian lub wartość graniczną. Wartości referencyjne wyrażane są odrębnie dla każdego miernika i przyjmują następujące postaci: rosnący, malejący, maksimum lub minimum. Należy je odczytywać jako wartości pożądane w trakcie realizacji procesów będących pochodnymi celów i działań przyjętych w Strategii. Szczegółowe wartości bazowe i referencyjne mierników zostały zamieszczone w poniższej tabeli.

Tablica nr 63 - Wartości bazowe i referencyjne mierników

Działania	Mierniki	Wartości bazowe	Wartości referencyjne	Okres
SRPS.1.1.1. Utworzenie placówki całodobowej opieki dla osób starszych	SRPS.1.1.1.1. Liczba działających placówek całodobowej opieki dla osób starszych	1	minimum	2021-2028
	SRPS.1.1.1.2. Liczba osób korzystających z placówek całodobowej opieki dla osób starszych	50	minimum	każdego roku
SRPS.1.1.2. Utworzenie ZOL na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego	SRPS.1.1.2.1. Liczba działających ZOL na terenie powiatu	2	minimum	2021-2028
	SRPS.1.1.2.2. Liczba osób korzystających z ZOL	50	minimum	każdego roku
SRPS.1.2.1. Organizacja imprez integracyjnych dla osób starszych	SRPS.1.2.1.1. Liczba zorganizowanych imprez integracyjnych dla osób starszych	10	minimum	każdego roku
	SRPS.1.2.1.2. Liczba osób uczestniczących w imprezach integracyjnych	650	minimum	każdego roku
	SRPS.1.2.1.3. Kwota wydatków poniesionych na realizację imprez integracyjnych dla osób starszych [w złotych]	40.000	minimum	każdego roku
SRPS.1.2.2. Organizacja szkoleń dla osób starszych i ich rodzin (opiekunów)	SRPS.1.2.2.1. Liczba szkoleń	5	minimum	każdego roku
	SRPS.1.2.2.2. Liczba osób korzystających ze szkoleń	40	minimum	każdego roku
SRPS.1.3.1. Przywrócenie osób starszych do społeczności lokalnej	SRPS.1.3.1.1. Liczba osób korzystających z ośrodków wsparcia dla osób starszych	50	minimum	każdego roku
SRPS.1.4.1. Tworzenie spotów reklamowych, kampanii	SRPS.1.4.1.1. Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych	5	minimum	każdego roku
	SRPS.1.4.1.2. Kwota wydatków poniesionych na	1.500	minimum	każdego roku

Działania	Mierniki	Wartości bazowe	Wartości referencyjne	Okres
	realizację kampanii [w złotych]			
SRPS.1.5.1. Tworzenie punktów porad specjalistycznych dla osób starszych, długotrwale ciężko chorych	SRPS.1.5.1.1. Liczba osób korzystających z pomocy psychologicznej	9	minimum	każdego roku
	SRPS.1.5.1.2. Liczba spotkań z psychologiem	9	minimum	każdego roku
SRPS.2.1.1. Rozwój kompetencji służb pomocy społecznej, wymiana doświadczeń z jednostkami, zdobywanie i pogłębianie kwalifikacji udział w szkoleniach, kursach i warsztatach	SRPS.2.1.1.1. Liczba szkoleń i warsztatów	20	minimum	każdego roku
	SRPS.2.1.1.2. Liczba uczestników szkoleń i warsztatów	20	minimum	każdego roku
SRPS.2.1.2. Poprawa stanu infrastruktury oraz optymalizacja warunków bytowych w obiektach dla osób wykluczonych	SRPS.2.1.2.1. Liczba zrealizowanych remontów	1	minimum	2021-2028
	SRPS.2.1.2.2. Wartość zrealizowanych remontów [w złotych]	10.000	minimum	2021-2028
SRPS.3.1.1. Uruchomienie ośrodka wsparcia dla osób niepełnosprawnych	SRPS.3.1.1.1. Liczba działających ośrodków wsparcia dla osób niepełnosprawnych	3	minimum	każdego roku
SRPS.3.1.2. Rozwój rehabilitacji społecznej realizowanej przez Warsztaty Terapii Zajęciowej	SRPS.3.1.2.1. Liczba osób uczestniczących w WTZ	50	minimum	każdego roku
	SRPS.3.1.2.2. Kwota wydatkowanych środków finansowych na dofinansowanie WTZ [w złotych]	800.000	minimum	każdego roku
SRPS.3.1.3. Rozwój sieci ośrodków wsparcia dla osób niepełnosprawnych funkcjonującej w formie Środowiskowych Domów Samopomocy	SRPS.3.1.3.1. Liczba osób, uczestniczących w ŚDS	55	minimum	każdego roku
	SRPS.3.1.3.2. Kwota wydatkowanych środków na działalność ŚDS [w złotych]	800.000	minimum	każdego roku
SRPS.3.1.4. Rozwój innych typów ośrodków wsparcia na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego, m.in. w formie świetlic terapeutycznych	SRPS.3.1.4.1. Liczba osób, uczestniczących w ośrodku wsparcia	10	minimum	każdego roku
	SRPS.3.1.4.2. Kwota wydatkowanych środków na działalność ośrodka [w złotych]	50.000	minimum	każdego roku
SRPS.3.1.5. Zapewnienie uczestnictwa osobom niepełnosprawnym	SRPS.3.1.5.1. Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie do turnusu rehabilitacyjnego	40	minimum	każdego roku

Działania	Mierniki	Wartości bazowe	Wartości referencyjne	Okres
w turnusach rehabilitacyjnych	SRPS.3.1.5.2. Kwota wydatkowanych środków finansowych na dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych [w złotych]	39.000	minimum	każdego roku
	SRPS.3.1.5.3. Liczba odrzuconych wniosków m.in. ze względu na brak środków finansowych	90	maksimum	każdego roku
SRPS.3.1.6. Dążenie do pełnej likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb mieszkańców powiatu, będących osobami niepełnosprawnymi	SRPS.3.1.6.1. Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania	5	minimum	każdego roku
	SRPS.3.1.6.2. Kwota wydatkowanych środków finansowych na dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych [w złotych]	40.000	minimum	każdego roku
	SRPS.3.1.6.3. Liczba odrzuconych wniosków m.in. ze względu na brak środków finansowych	20	maksimum	każdego roku
SRPS.3.1.7. Zapewnienie efektywnego zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym	SRPS.3.1.7.1. Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie do likwidacji barier technicznych	4	minimum	każdego roku
	SRPS.3.1.7.2. Kwota wydatkowanych środków finansowych na dofinansowanie do likwidacji barier technicznych [w złotych]	5.000	minimum	każdego roku
	SRPS.3.1.7.3. Liczba odrzuconych wniosków m.in. ze względu na brak środków finansowych	5	maksimum	każdego roku
SRPS.3.1.8. Zapewnienie odpowiednich warunków funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami narządów mowy i słuchu poprzez dofinansowanie usług: tłumacza języka	SRPS.3.1.8.1. Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie do usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika	1	minimum	2021-2028
	SRPS.3.1.8.2. Kwota wydatkowanych środków	1.000	minimum	2021-2028

Działania	Mierniki	Wartości bazowe	Wartości referencyjne	Okres
migowego lub tłumacza przewodnika	finansowych na dofinansowanie do usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika [w złotych]			
	SRPS.3.1.8.3. Liczba odrzuconych wniosków m.in. ze względu na brak środków finansowych	0	maksimum	każdego roku
SRPS.3.1.9. Zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych dla osób niepełnosprawnych, których dotychczasowe lokum nie odpowiada potrzebom wynikającym z rodzaju niepełnosprawności, a którego przystosowanie byłoby nieracjonalne ekonomicznie	SRPS.3.1.9.1. Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie do zmiany samodzielnego lokalu mieszkalnego	1	minimum	2021-2028
	SRPS.3.1.9.2. Kwota wydatkowanych środków finansowych na dofinansowanie do zmiany samodzielnego lokalu mieszkalnego [w złotych]	10 000	minimum	2021-2028
	SRPS.3.1.9.3. Liczba odrzuconych wniosków m.in. ze względu na brak środków finansowych	0	maksimum	2021-2028
SRPS.3.1.10. Zapewnienie adekwatnej do potrzeb rehabilitacji zawodowej dla niepełnosprawnych mieszkańców powiatu	SRPS.3.1.10.1. Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie z zakresu rehabilitacji zawodowej	1	minimum	każdego roku
	SRPS.3.1.10.2. Kwota wydatkowanych środków finansowych na dofinansowanie rehabilitacji zawodowej [w złotych]	30 000	minimum	każdego roku
	SRPS.3.1.10.3. Liczba odrzuconych wniosków m.in. ze względu na brak środków finansowych	0	maksimum	każdego roku
SRPS.3.1.11. Utworzenie mieszkań chronionych/treningowych dla osób z niepełnosprawnością	SRPS.3.1.11.1. Liczba osób, które zamieszkają w utworzonych mieszkaniach chronionych/treningowych	8	maksimum	każdego roku
SRPS.4.1.1. Utrzymanie zatrudnienia na stanowisku doradcy ds. osób niepełnosprawnych	SRPS.4.1.1.1. Liczba osób posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe do pełnienia funkcji doradcy ds. osób niepełnosprawnych	1	minimum	każdego roku

Działania	Mierniki	Wartości bazowe	Wartości referencyjne	Okres
	SRPS.4.1.1.2. Liczba udzielonych porad osobom niepełnosprawnym	30	minimum	każdego roku
SRPS.4.1.2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnością, z terenu powiatu bieruńsko-lędzkiego	SRPS.4.1.2.1. Liczba Stowarzyszeń, które zostały objęte pomocą finansową	5	minimum	każdego roku
	SRPS.4.1.2.2. Kwota wydatkowanych środków finansowych na realizację programów [w złotych]	300.000	minimum	każdego roku
SRPS.5.1.1. Uzyskiwanie i analiza informacji na temat funkcjonowania dziecka w środowisku szkolnym	SRPS.5.1.1.1. Liczba konsultacji	100	minimum	każdego roku
SRPS.5.2.1. Monitorowanie sytuacji i bieżąca współpraca z rodziną zastępczą	SRPS.5.2.1.1. Liczba spotkań z rodziną	200	minimum	każdego roku
	SRPS.5.2.1.2. Liczba udzielonych porad	180	minimum	każdego roku
	SRPS.5.2.1.3. Liczba wydanych opinii	100	minimum	każdego roku
SRPS.5.2.2. Uregulowywanie sytuacji prawnej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej	SRPS.5.2.2.1. Liczba uregulowanych sytuacji prawnych	5	minimum	każdego roku
SRPS.5.2.3. Organizacja szkoleń specjalistycznych dla rodzin zastępczych	SRPS.5.2.3.1. Liczba szkoleń	1	minimum	każdego roku
SRPS.5.2.4. Zapewnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla rodzin zastępczych	SRPS.5.2.4.1. Liczba spotkań	50	minimum	każdego roku
SRPS.5.2.5. Prowadzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych	SRPS.5.2.5.1. Liczba spotkań grup wsparcia	4	minimum	każdego roku
SRPS.5.2.6. Zwiększenie dostępności do specjalistów dla rodzin zastępczych	SRPS.5.2.6.1. Liczba udzielonych konsultacji specjalistycznych	10	minimum	każdego roku
SRPS.5.2.7. Organizowanie zajęć warsztatowych dla dzieci i młodzieży umieszczonych w pieczy zastępczej	SRPS.5.2.7.1. Liczba przeprowadzonych warsztatów	1	minimum	każdego roku
SRPS.5.2.8. Organizowanie pikników, spotkań i wyjazdów szkoleniowych dla rodzin zastępczych	SRPS.5.2.8.1. Liczba pikników, spotkań i wyjazdów szkoleniowych	1	minimum	każdego roku

Działania	Mierniki	Wartości bazowe	Wartości referencyjne	Okres
SRPS.5.3.1. Uzyskiwanie i analiza informacji na temat funkcjonowania rodziny biologicznej	SRPS.5.3.1.1. Liczba konsultacji	100	minimum	każdego roku
SRPS.6.1.1. Stworzenie kampanii mającej na celu poszukiwanie kandydatów na rodziny zastępcze	SRPS.6.1.1.1. Liczba kampanii	1	minimum	każdego roku
SRPS.6.1.2. Szkolenia kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	SRPS.6.1.2.1. Liczba szkoleń	2	minimum	każdego roku
SRPS.6.1.3. Tworzenie zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych	SRPS.6.1.3.1. Liczba nowych rodzin	2	minimum	każdego roku
SRPS.7.1.1. Udzielanie pomocy w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych, przygotowanie do wejścia na rynek pracy	SRPS.7.1.1.1. Liczba udzielonych porad	1	minimum	każdego roku
SRPS.7.1.2. Zapewnienie pomocy psychologicznej i prawnej dla osób pełnoletnich przebywających w pieczy zastępczej	SRPS.7.1.2.1. Liczba udzielonych porad	1	minimum	każdego roku
SRPS.7.1.3. Pomoc w pozyskaniu mieszkania osobom pełnoletnim przebywającym w pieczy zastępczej	SRPS.7.1.3.1. Liczba udzielonych porad	1	minimum	każdego roku
SRPS.7.1.4. Utworzenie mieszkań chronionych dla osób pełnoletnich przebywających w pieczy zastępczej	SRPS.7.1.4.1. Liczba mieszkań chronionych	1	minimum	2021-2028
SRPS.7.1.5. Wsparcie finansowe pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej	SRPS.7.1.5.1. Liczba wydanych decyzji przyznających pomoc	5	minimum	każdego roku
SRPS.8.1.1. Utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego	SRPS.8.1.1.1. Liczba działających placówek opiekuńczo-wychowawczych	1	minimum	2021-2028
SRPS.8.2.1. Utworzenie jednorodzinnych domów dla rodzin zastępczych	SRPS.8.2.1.1. Liczba czynnych domów jednorodzinnych dla	1	minimum	2021-2028

Działania	Mierniki	Wartości bazowe	Wartości referencyjne	Okres
zawodowych w formie wioski dziecięcej	zawodowych rodzin zastępczych			
SRPS.9.1.1. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze powiatu	SRPS.9.1.1.1. Liczba diagnoz	3	minimum	każdego roku
SRPS.9.1.2. Prowadzenie edukacyjnych kampanii społecznych dotyczących problematyki przemocy w rodzinie, sytuacji kryzysowych i uzależnień	SRPS.9.1.2.1. Liczba kampanii	5	minimum	każdego roku
SRPS.9.1.3. Współpraca instytucji powiatowych z parafiami, przekazywanie informatorów dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie do wykorzystania w ramach działania poradni prowadzonych przez kościoły lub związki wyznaniowe lub do programów nauk przedmażeńskich	SRPS.9.1.3.1. Liczba podjętych inicjatyw	1	minimum	każdego roku
	SRPS.9.1.3.2. Liczba osób, którym udzielono informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie	5	minimum	każdego roku
SRPS.9.1.4. Włączenie psychoedukacji i profilaktyki przeciwdziałania przemocy domowej i uzależnieniom do realizowanych programów dla osób pokrzywdzonych przemocą w rodzinie i dla osób stosujących przemoc w rodzinie	SRPS.9.1.4.1. Liczba programów	10	minimum	każdego roku
	SRPS.9.1.4.2. Liczba osób, którym udzielono pomocy	300	minimum	każdego roku
SRPS.9.2.1. Poszerzenie oferty pomocy Punktu Interwencji Kryzysowej poprzez wprowadzenie psychoterapii dla osób dotkniętych przemocą	SRPS.9.2.1.1. Liczba osób korzystających z psychoterapii	7	minimum	każdego roku
SRPS.9.2.2. Rozwijanie współpracy z instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie	SRPS.9.2.2.1. Liczba zlecanych lub wspólnie realizowanych inicjatyw	5	minimum	każdego roku

Działania	Mierniki	Wartości bazowe	Wartości referencyjne	Okres
pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie i problemem uzależnień				
SRPS.9.2.3. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej	SRPS.9.2.3.1. Liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych	5	minimum	każdego roku
SRPS.9.2.4. Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie podstaw prawnych i/lub zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie	SRPS.9.2.4.1. Liczba zajęć dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	1	minimum	każdego roku
	SRPS.9.2.4.2. Liczba osób uczestniczących w zajęciach edukacyjnych	30	minimum	każdego roku
SRPS.9.2.5. Poradnictwo socjalne, psychologiczne, prawne i rodzinne	SRPS.9.2.5.1. Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa	450	minimum	każdego roku
SRPS.9.2.6. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc całodobowych w mieszkaniach chronionych Centrum Usług Społecznych w Łędzinach	SRPS.9.2.6.1. Liczba miejsc w mieszkaniach chronionych dla osób dotkniętych przemocą	3	minimum	każdego roku
	SRPS.9.2.6.2. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsca w mieszkaniach chronionych	3	minimum	każdego roku
SRPS.9.2.7. Informowanie o ogólnopolskich i wojewódzkich telefonach zaufania, interwencyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	SRPS.9.2.7.1. Liczba prowadzonych telefonów	2	minimum	każdego roku
SRPS.9.2.8. Informowanie i udostępnianie lokalnych telefonów informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	SRPS.9.2.8.1. Czas dostępności telefonu [godzin/dobę]	8	minimum	każdego roku
SRPS.9.2.9. Prowadzenie lokalnego telefonu informacyjnego dla osób	SRPS.9.2.9.1. Liczba przeprowadzonych rozmów	10	minimum	każdego roku

Działania	Mierniki	Wartości bazowe	Wartości referencyjne	Okres
dotkniętych przemocą w rodzinie				
SRPS.9.2.10. Współpraca z policją i sądami na rzecz wzmocnienia ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie w toku postępowania karnego	SRPS.9.2.10.1. Liczba przyjaznych pokoi przesłuchań	1	minimum	każdego roku
SRPS.9.2.11. Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.	SRPS.9.2.11.1. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej przez PCPR, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie	2	maksimum	każdego roku
SRPS.9.2.12. Opracowanie i realizacja programu terapeutycznego i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	SRPS.9.2.12.1. Liczba osób uczestniczących w programie	7	minimum	każdego roku
SRPS.9.2.13. Monitoring skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą poprzez sporządzanie corocznego raportu czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą. Raport stanowił będzie element ewaluacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Programu Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.	SRPS.9.2.13.1. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie	80	minimum	każdego roku
	SRPS.9.2.13.2. Liczba osób monitorowanych po opuszczeniu specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, u których przemoc w rodzinie ustała	1	minimum	każdego roku
	SRPS.9.2.13.3. Liczba grup wsparcia	1	minimum	każdego roku
SRPS.9.3.1. Interweniowanie i reagowanie na stosowanie przemocy w rodzinie w oparciu	SRPS.9.3.1.1. Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę	220	maksimum	każdego roku

Działania	Mierniki	Wartości bazowe	Wartości referencyjne	Okres
o procedurę „Niebieskie Karty”	SRPS.9.3.1.2. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”	350	maksimum	każdego roku
SRPS.9.3.2. Realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	SRPS.9.3.2.1. Liczba osób, które przystąpiły do programów psychologiczno-terapeutycznych	5	minimum	każdego roku
	SRPS.9.3.2.2. Liczba osób, które ukończyły programy psychologiczno-terapeutyczne	5	minimum	każdego roku
SRPS.9.3.3. Realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	SRPS.9.3.3.1. Liczba programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych	1	minimum	każdego roku
	SRPS.9.3.3.2. Liczba osób przystępujących do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych	10	minimum	każdego roku
	SRPS.9.3.3.3. Liczba osób, które ukończyły programy korekcyjno-edukacyjne	5	minimum	każdego roku
SRPS.9.4.1. Wsparcie osób pracujących bezpośrednio z rodzinami dotkniętymi przemocą i uzależnieniami jako problemem współistniejącym, w formie szkoleń i/lub, superwizji, lub/i interwizji	SRPS.9.4.1.1. Liczba osób uczestniczących w formach wsparcia	15	minimum	każdego roku
SRPS.9.4.2. Prenumerata prasy specjalistycznej z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	SRPS.9.4.2.1. Liczba prenumerowanych tytułów prasowych i wydawnictw	1	minimum	każdego roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR

6. Sposobu realizacji Strategii oraz jej ramy finansowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego realizowana będzie dzięki oddziaływaniom kształtowanym m.in. przez następujące programy:

1. Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023, który będzie opracowywany w okresach trzyletnich przez cały okres obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych;
2. Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2024, który będzie opracowywany w okresach czteroletnich przez cały okres obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych;
3. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024, który będzie opracowywany w okresach czteroletnich przez cały okres obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych;
4. Program współpracy powiatu bieruńsko-lędzińskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi uprawnionymi podmiotami na rok 2021 oraz kolejne lata w trakcie obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych;
5. Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Zawodowej na lata 2017-2020 oraz kolejne okresy w trakcie obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Realizacja Strategii w ujęciu ram finansowych opiera się o następujące źródła finansowa:

1. środki własne powiatu,
2. środki własne gmin,
3. dotacje z budżetu państwa,
4. środki krajowych funduszy celowych (np. PFRON, Fundusz Pracy),
5. środki pomocowych funduszy Unii Europejskiej,
6. środki rządowych lub pozarządowych programów celowych.

Konstruując ramy finanse dla budowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bieruńsko-Lędzińskim na lata 2021-2028 przyjęto jako odniesienie wydatki w działach: 801 – oświata i wychowanie, 851 - ochrona zdrowia, 852 – pomoc społeczna, 853 - pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, 854 - edukacyjna opieka wychowawcza oraz 855 – rodzina za okres od 2017 roku do końca pierwszej połowy 2020 roku.

Dział 801 – oświata i wychowanie obejmuje następujące rozdziały:

- 80115 Technika
- 80116 Szkoły policealne
- 80117 Branżowe szkoły I i II stopnia
- 80120 Licea ogólnokształcące
- 80130 Szkoły zawodowe
- 80140 Placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego
- 80146 Doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli

- 80148 Stołówki szkolne i przedszkolne
- 80150 Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych
- 80151 Kwalifikacyjne kursy zawodowe
- 80152 Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w gimnazjach, klasach dotychczasowego gimnazjum prowadzonych w szkołach innego typu, liceach ogólnokształcących, technikach, szkołach policealnych, branżowych szkołach I i II stopnia i klasach dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej prowadzonych w branżowych szkołach I stopnia oraz szkołach artystycznych
- 80195 Pozostała działalność

Dział 851 – ochrona zdrowia obejmuje następujące rozdziały:

- 85111 Szpitale ogólne
- 85149 Programy polityki zdrowotnej
- 85156 Składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego⁸

Dział 852 – pomoc społeczna obejmuje następujące rozdziały:

- 85203 Ośrodki wsparcia
- 85205 Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- 85218 Powiatowe centra pomocy rodzinie
- 85220 Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej
- 85295 Pozostała działalność

Dział 853 - pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej obejmuje następujące rozdziały:

- 85311 Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych (wydatki ponoszone na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej przez jednostki samorządu terytorialnego z ich dochodów własnych)
- 85321 Zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności
- 85324 Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
- 85333 Powiatowe urzędy pracy
- 85395 Pozostała działalność

Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza obejmuje następujące rozdziały:

- 85406 Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym poradnie specjalistyczne
- 85419 Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze

---

⁸ W rozdziale tym nie ujmuje się składek na ubezpieczenie zdrowotne, dla których utworzono odrębne rozdziały w działach "852 - Pomoc społeczna" oraz "855 - Rodzina"

85446 Doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli
85495 Pozostała działalność

Dział 855 - Rodzina

85504 Wspieranie rodziny
85508 Rodziny zastępcze
85510 Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych

Wyznaczając ramy finansowe na lata 2021-2028, które służyć będą realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego uwzględniono czynniki ryzyka w postaci zmieniających się przepisów prawa oraz bieżącej projekcji wskaźnika inflacji CPI⁹, która zakłada, że osiągnie on odpowiednio: 3,4% w 2020 roku; 2,6% w 2021 roku oraz 2,7% w 2022 roku. Ponadto uwzględniono również dotychczasowy poziom wydatków w działach: 801, 851, 852, 853, 854, 855, jak również konieczność zapewnienia stałego wzrostu jakości świadczonych usług. Średnioroczny wzrost wydatków powiatu bieruńsko-lędzińskiego w działach: 801, 851, 852, 853, 854, 855 w okresie od 2017 do 2020 roku wyniósł 11% (r/r). Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tablica nr 64 - Wydatki powiatu bieruńsko-lędzińskiego w latach 2017 – 2020 wg działów klasyfikacji budżetowej: 801, 851, 852, 853, 854, 855.

Rok	Suma planu po zmianach w działach 801, 851, 852, 853, 854, 855	Zmiana (r/r)
	kwota w zł	[%]
2017	22 502 596	-
2018	28 603 060	27%
2019	31 232 736	9%
2020 ¹⁰	30 255 572	-3%
średnia		11%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Rb-285 powiatu bieruńsko-lędzińskiego

Biorąc pod uwagę wszystkie wyżej wymienione czynniki, przyjęto prognozowany roczny wzrost wydatków w niniejszych działach na poziomie 3,5% rocznie w latach 2021 - 2028. Prognozowana wielkość środków publicznych w tymże okresie, w działach: 801 – oświata i wychowanie, 851 - ochrona zdrowia, 852 – pomoc społeczna, 853 - pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, 854 - edukacyjna opieka wychowawcza oraz 855 – rodzina,

⁹ Bieżąca projekcja inflacji i PKB (opublikowana 10 października 2020 r.), źródło: https://www.nbp.pl/home.aspx?f=/polityka_pieniezna/dokumenty/projekcja_inflacji.html

¹⁰ Plan po zmianach według stanu na koniec pierwszego półrocza 2020 roku

została zaprezentowana w poniższej tabeli. Jako bazowy przyjęto plan finansowy po zmianach na 2020 rok, według stanu na koniec pierwszego półrocza 2020 roku.

Tablica nr 65 - Ramy finansowe dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bieruńsko-Lędzińskim na lata 2021 – 2028 w działach klasyfikacji budżetowej: 801, 851, 852, 853, 854, 855

Rok	Prognozowane wydatki w działach 801, 851, 852, 853, 854, 855
	kwota w zł
2020	30 255 572
2021	31 314 518
2022	32 410 526
2023	33 544 894
2024	34 718 965
2025	35 934 129
2026	37 191 824
2027	38 493 537
2028	39 840 811

Źródło: opracowanie własne

Określając ramy finansowe dla realizacji SRPS uwzględniono również wydatki na zadania finansowane z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Jako bazę dla prognozy na lata 2021-2028 przyjęto poziom planowanych środków w 2020 roku, w obszarze następujących elementów:

- Algorytm,
- Aktywny Samorząd,
- Wyrównywanie Różnic Między Regionami,
- Dofinansowanie ze środków Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego zakupu wózków inwalidzkich o napędzie elektrycznym.

Powyżej wskazane zadania charakteryzują się powtarzalnością ich realizacji na przestrzeni badanego okresu. Szczegółowe zestawienie zrealizowanych wydatków w tym obszarze zawiera poniższa tabela.

Tablica nr 66 - Wydatki z PFRON powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2017-2020

Rok	Zadania	Plan	Realizacja
2017	Algorytm	935 503,00	934 276,07
	Aktywny Samorząd	183 022,54	173 595,67
	Wyrównywanie Różnic Między Regionami	-	-
	Suma	1 118 525,54	1 107 871,74
2018	Algorytm	946 168,00	946 160,75
	Aktywny Samorząd	118 253,03	109 050,08
	Wyrównywanie Różnic Między Regionami	144 392,29	74 892,31
	Dofinansowanie ze środków powiatu bieruńsko-lędzkiego zakupu wózków inwalidzkich o napędzie elektrycznym	42 330,00	27 330,00
	Suma	1 251 143,32	1 157 433,14
2019	Algorytm	1 015 770,00	1 015 770,00
	Aktywny Samorząd	179 340,00	171 301,88
	Wyrównywanie Różnic Między Regionami	217 916,00	80000,00 (umowa przedłużona do 21 grudnia 2020 r. - w grudniu planowane jest przekazanie pozostałej kwoty dofinansowania)
	Dofinansowanie ze środków powiatu bieruńsko-lędzkiego zakupu wózków inwalidzkich o napędzie elektrycznym	45 000,00	41 175,00
	Suma	1 458 026,00	1 308 246,88
2020 stan na 30.06.2020	Algorytm	1 336 533,00	673 452,00
	Aktywny Samorząd	150 166,22	-
	Wyrównywanie Różnic Między Regionami	-	-
	Dofinansowanie ze środków powiatu bieruńsko-lędzkiego zakupu wózków inwalidzkich o napędzie elektrycznym	45 000,00	-
	Suma	1 531 699,22	673 452,00

Źródło: dane PCPR

Biorąc pod uwagę, że dynamika przyrostu wydatków z PFRON nie koreluje z innymi czynnikami kształtującymi poziom wydatków w obszarze polityki społecznej, przyjęto jako wskaźnik korygujący odczyty bieżącej projekcji wskaźnika inflacji CPI¹¹, która zakłada, że osiągnie on odpowiednio: 3,4% w 2020 roku; 2,6% w 2021 roku oraz 2,7% w 2022 roku.

¹¹ Bieżąca projekcja inflacji i PKB (opublikowana 10 października 2020 r.), źródło: https://www.nbp.pl/home.aspx?f=/polityka_pieniezna/dokumenty/projekcja_inflacji.html

W okresie 2021-2028 przyjęto średnik poziom wskaźnika inflacji odnoszący się do wyżej wskazanych prognoz, którego wartość obliczono na 2,9%. Uwzględniając powyższe parametry określono kształt prognozowanych ram finansowych PFRON na lata 2021-2028, który został zaprezentowany w poniższej tabeli.

Tablica nr 67 - Ramy finansowe dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bieruńsko-Lędzińskim na lata 2021 – 2028 dla zadań finansowanych z PFRON.

Rok	Prognoza wydatków na zadania finansowane z PFRON
	kwoty w [zł]
2020	1 531 699
2021	1 576 118
2022	1 621 826
2023	1 668 859
2024	1 717 256
2025	1 767 056
2026	1 818 301
2027	1 871 032
2028	1 925 291

Źródło: opracowanie własne

7. Monitoring i ewaluacja Strategii

Zapewnienie realizacji Strategii w sposób gwarantujący osiągnięcie zakładanych rezultatów możliwe jest tylko w sytuacji, kiedy na etapie wykonywania przyjętych zadań badamy ich postępy i efekty. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem o charakterze długo okresowym, z tego też powodu mogą wystąpić w trakcie jej realizacji trudności, których nie przewidywaliśmy w momencie jej budowania. Nierzadko zdarza się też, że czynniki płynące z otoczenia uległy zmianie, co może powodować zakłócenia w realizacji Strategii. Występowanie tzw. czynników ryzyka jest jedną z istotnych przyczyn wpływających na nieosiągnięcie zakładanych celów. Dlatego budując SRPS należy na każdym etapie jej realizacji brać je pod uwagę i odpowiednio reagować na niedopasowania wewnętrzne i zewnętrzne, zakłócające osiągnięcie spodziewanych rezultatów.

Mechanizmem, którego zadaniem jest zapewnienie osiągnięcia celów strategicznych oraz operacyjnych i odpowiednio wczesne reagowanie na wewnętrzne i zewnętrzne czynniki ryzyka jest ewaluacja. Głównym jej zadaniem jest polepszenie efektywności i wydajności wdrażanych działań, co bezpośrednio przyczynia się do zapewnienia realizacji celów przyjętych w Strategii. Ponadto wyszczególnia się inne, bardziej specyficzne cele ewaluacji, wśród których można wymienić m.in.

- określenie efektów podjętych działań,

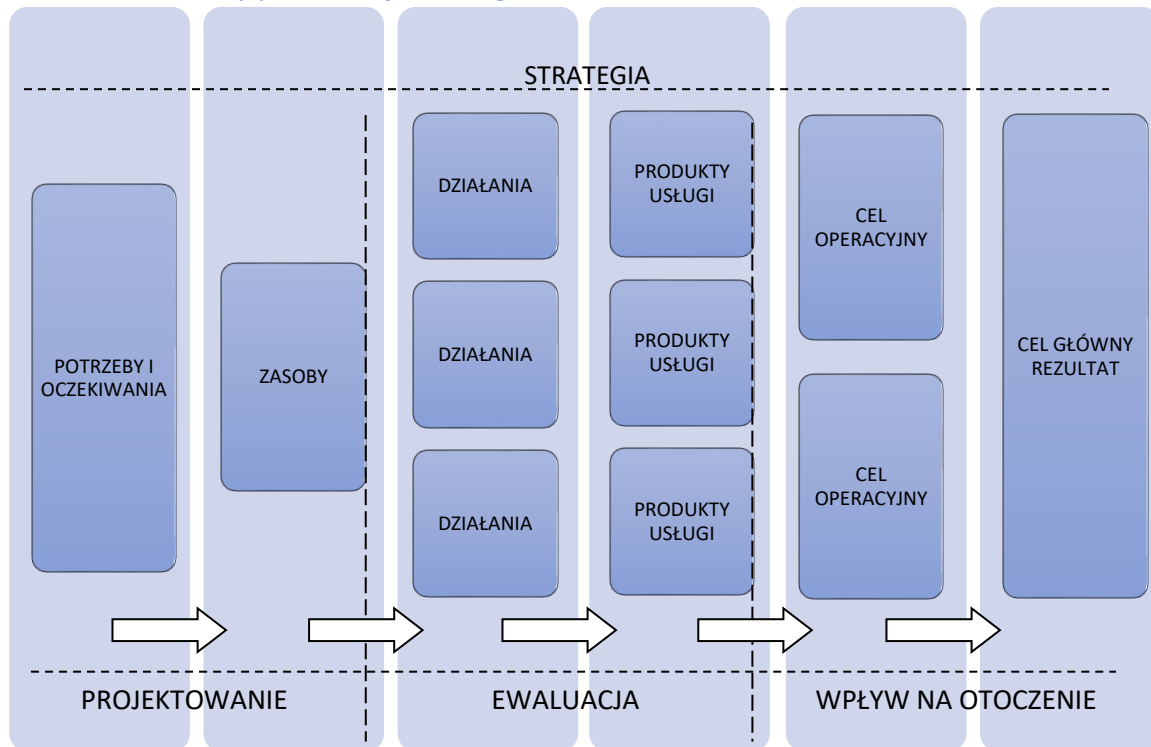
- zapewnienie lepszego zaspokojenia oczekiwań odbiorców końcowych programów lub działań,
- poprawa jakości programów,
- podniesienie kompetencji zawodowych osób realizujących programy lub zadania,
- dostarczenie informacji koniecznych do podejmowania decyzji i oceny skutków,
- pogłębienie odpowiedzialności za realizację programów i zadań wśród wszystkich podmiotów realizujących,
- poprawa procedur i eliminowanie działań nieefektywnych.

Ewaluacja jest mechanizmem, który zapewnia utrzymanie jakości podejmowanych działań i przyczynia się do skutecznego osiągania zakładanych celów. Każda organizacja dostarczająca produkty czy usługi musi pracować nad swoją konkurencyjnością w otaczającej ją rzeczywistości. Zagadnienie konkurencyjności nie dotyczy tylko podmiotów komercyjnych. Organizacje publiczne, wśród których należy wymienić: szkoły, szpitale czy choćby nawet starostwa powiatowe lub urzędy gmin nieustannie stają przed koniecznością wprowadzania strategicznych zmian w organizacji, co nazywamy zarządzaniem konkurencyjnością. W przypadku starostw czy urzędów gmin również mamy do czynienia z koniecznością zarządzania konkurencyjnością. Jednak konkurencyjność tą będziemy pojmować w sposób odmienny, niż ma to miejsce w przypadku podmiotów komercyjnych. Instytucje tego typu świadczą usługi, jednak z uwagi na uregulowania prawne i podział administracyjny w sposób naturalny nie posiadają konkurentów w pełnym słowa tego znaczeniu. Jak twierdzi P. Drucker „[...] każda instytucja potrzebuje przemyślenia, w czym jest mocna. Czy jest mocna w tym, czego naprawdę potrzeba temu właśnie biznesowi (przedsięwzięciu - przyp. aut.)? I czy wystarczająco [...] rozmieszcza swoje siły tam, gdzie przyniosą wyniki? I co dokładnie jest „rynkiem” dla tego konkretnego biznesu, teraz i na najbliższe lata?”¹² Przenosząc te rozważania na grunt SRPS musimy jednoznacznie stwierdzić, że właściwie przeprowadzona ewaluacja zapewnia odpowiedni dobór środków i działań, których efektem będzie osiągnięcie zakładanych rezultatów.

Chcąc zobrazować graficznie proces ewaluacji podejmowanych działań lub wdrażanych programów posłużymy się poniższą grafiką, która umiejscawia go w przebiegu realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

¹² M. Bednarczyk, *Organizacje publiczne – zarządzanie konkurencyjnością*, Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa – Kraków 2001, s. 181

Schemat nr 16- Etapy realizacji strategii

Źródło: opracowanie własne

Projektując proces ewaluacji należy określić jej podstawowy zakres, tzn. dokładnie wskazać obszary obejmowane badaniem ewaluacyjnym. Ważnym na tym etapie jest wybór istotnych elementów z punktu widzenia realizacji Strategii. Ewaluacja musi skupić się na czynnikach zewnętrznych oraz wewnętrznych, które decydują o powodzeniu w osiągnięciu przyjętych celów i rezultatów. Nie wydaje się zasadnym prowadzenie ewaluacji na elementach i obszarach, które z punktu widzenia realizacji Strategii są mało znaczące lub nie wpływają istotnie w bezpośredni sposób na osiągnięte cele. Ważną jest również częstotliwość prowadzenia badań ewaluacyjnych, odnosząc to zagadnienie do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przyjmujemy, że badania takie będą prowadzone w następujących okresach: po upływie czterech lat obowiązywania Strategii – ewaluacja częściowa oraz po zakończeniu okresu obowiązywania Strategii – ewaluacja końcowa.

W ramach ewaluacji zostaną wykonane następujące czynności:

- określenie przedmiotu badań,
- wybór metodologii i przeprowadzenie badań,
- analiza wyników badań,
- przyjęcie wniosków i rekomendacji.

Na etapie projektowania ewaluacji osoby kluczowe dla realizacji SRPS określą, w jaki sposób przyjęte zostaną dane bazowe, które będą stanowiły punkt odniesienia dla prowadzonych badań ewaluacyjnych. Naturalnym w tej sytuacji jest posłużenie się przyjętymi miernikami (wskaźnikami), określonymi w Strategii, jednak dla zapewnienia elastyczności i właściwego reagowania na zmieniające się otoczenie dopuszczalnym jest

skonstruowanie nowego benchmark'u, który w ramach realizowanych zdań będzie lepiej opisywał rezultaty i ich wpływ na otoczenie.

Całość prac związanych z procesem ewaluacji podsumowana zostanie w raporcie ewaluacji, stanowiącym dokument oceniający rezultaty podejmowanych dotychczas działań oraz wskazujący czynniki ryzyka i działania korygujące w sytuacji, gdy osiągnięcie celów strategicznych może być zagrożone. Raport ewaluacyjny sporządzany jest i przedkładany Zarządowi Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego w terminie do końca kwietnia roku następującego po badanym okresie.

Ponadto, co roku prowadzony będzie monitoring, którego celem jest bieżące badanie czy realizacja Strategii przebiega we właściwy sposób oraz czy nie występują zakłócenia zmniejszające szanse osiągnięcia zakładanych rezultatów. Zakres badania monitoringowego obejmuje zespół mierników (wskaźników) opisanych w strategii. Okresowy monitoring kończy się raportem zawierającym: wnioski i podsumowanie. Raport z monitoringu przygotowywany jest przez zespół odpowiedzialny za realizację Strategii i w terminie do końca kwietnia następującego po badanym roku, przedkładany jest Zarządowi Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego. Kluczowym pytaniem, na które musi znaleźć odpowiedź niniejszy zespół brzmi: czy działania realizowane w roku poprzednim przyczyniły się do osiągnięcia zakładanych celów? W roku kalendarzowym, w którym realizowane są badania ewaluacyjne odstępują się od obowiązku sporządzenia raportu z monitoringu. Jednakże dla zachowania ciągłości łańcuch danych koniecznym jest przeprowadzenie badań w zakresie przyjętych mierników.

Spis tablic

Tablica nr 1 – Podmioty wykonujące działalność leczniczą na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego.....	25
Tablica nr 2 – Ochotnicza straż pożarna na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego	30
Tablica nr 3 – Organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego ...	32
Tablica nr 4 - Rozkład ludności Województwa Śląskiego wg stanu na koniec 2019 roku	35
Tablica nr 5 - Stan ludności wg miejsca zamieszkania i płci (stan na koniec roku)	36
Tablica nr 6 – Liczba mieszkańców powiatu bieruńsko-lędzkiego wg miejsca zamieszkania w podziale na gminy w latach 2017-2019 (stan na koniec roku)	37
Tablica nr 7 – Dynamika zmian liczby mieszkańców w poszczególnych gminach za lata 2017-2019 (stan na koniec roku).....	37
Tablica nr 8 – Liczba mieszkańców powiatu bieruńsko-lędzkiego, z podziałem na gminy, w wieku 65 lat i więcej w latach 2017 - 2019.....	38
Tablica nr 9 – Dynamika przyrostu mieszkańców w wieku 65 lat i więcej w ujęciu terytorialnym powiatu bieruńsko-lędzkiego	39
Tablica nr 10 – Ludność powiatu bieruńsko-lędzkiego w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny w latach 2017-2019	40
Tablica nr 11 - Wskaźniki obciążenia demograficznego w latach 2014-2019	41
Tablica nr 12 - Przyrost naturalny na 1000 ludności wg miejsca zamieszkania w latach 2015 - 2019	42
Tablica nr 13 – Migracja wewnętrzna ludności powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2016-2019.....	43
Tablica nr 14 - Migracja zagraniczna mieszkańców powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2016-2019.....	44
Tablica nr 15 – Liczba pracujących w poszczególnych sektorach gospodarki w latach 2014-2018	45
Tablica nr 16 - Stopa bezrobocia rejestrowanego wg stanu na koniec roku w latach 2013-2019..	45
Tablica nr 17 - Bezrobotni zarejestrowani wg płci w latach 2015-2019	46
Tablica nr 18 - Bezrobotni zarejestrowani wg wieku w latach 2015-2019 (według stanu na koniec drugiego kwartału).....	46
Tablica nr 19 - Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia w latach 2016-2020 (stan na koniec drugiego kwartału)	48
Tablica nr 20 - Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok w latach 2015-2019.....	48
Tablica nr 21 - Niepełnosprawni zarejestrowani w urzędzie pracy wg płci w latach 2015-2019....	49
Tablica nr 22 - Bezrobotni zarejestrowani wg stażu pracy w okresie 2016-2020 (według stanu na koniec drugiego półrocza)	49
Tablica nr 23 – Powody przyznania pomocy w latach 2017-2020 na terenie gmin powiatu bieruńsko-lędzkiego.....	50

Tablica nr 24 - Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w poszczególnych gminach powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2017-2019	52
Tablica nr 25 – Problem długotrwałej lub ciężkiej choroby na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2017-2019	53
Tablica nr 26 – Problem ubóstwa na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2017-2019	54
Tablica nr 27 – Liczba osób w rodzinach, które otrzymały wsparcie gmin z tytułu niepełnosprawności na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2017-2019	55
Tablica nr 28 – Liczba osób niepełnosprawnych w wieku powyżej 16 roku życia na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego otrzymujących orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w latach 2015-2019.....	55
Tablica nr 29 – Łączna liczba osób niepełnosprawnych na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego otrzymujących orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w latach 2015-2019.....	56
Tablica nr 30 – Liczba wniosków o dofinansowanie ze środków PFRON w latach 2015 - 2019.....	56
Tablica nr 31 – Problem bezrobocia na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2017-2019.....	57
Tablica nr 32 – Problem ochrony macierzyństwa na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2017-2019.....	58
Tablica nr 33 - Udział rodzin wielodzietnych w ogólnej liczbie rodzin doświadczających problemów w zakresie potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2017-2019	59
Tablica nr 34 - Zjawisko przemocy w rodzinie na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2017-2019	59
Tablica nr 35 – Problem alkoholizmu na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2017-2019.....	62
Tablica nr 36 - Wnioski GKRPA z terenu powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2017-2020 (I kwartał)	63
Tablica nr 37 – Leczenie odwykowe w poszczególnych gminach powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2017-2020 II kw.	63
Tablica nr 38 - Informacja statystyczna na temat rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2017-2019	65
Tablica nr 39 - Liczba dzieci w pieczy zastępczej z uwzględnieniem grup wiekowych - wartości uśrednione	66
Tablica nr 40 - Liczba dzieci w pieczy zastępczej z uwzględnieniem przyczyn umieszczenia - wartości uśrednione.....	67
Tablica nr 41 - Główne przyczyny umieszczania dzieci w pieczy zastępczej w latach 2017-2019 ..	69
Tablica nr 42 - Liczba świadczeń ogółem w obszarze rodzinnej pieczy zastępczej powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2017-2019.....	70
Tablica nr 43 – Liczba świadczeń na opiekę i wychowanie dziecka pokrytych przez gminę właściwą ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz	

pierwszy w pieczy zastępczej na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2017-2019	70
Tablica nr 44 - Wysokość wydatków na świadczenia w obszarze rodzinnej pieczy zastępczej powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2017-2019.....	70
Tablica nr 45 - Wysokość wydatków na opiekę i wychowanie dziecka współfinansowanych przez gminę właściwą ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2017-2019.....	71
Tablica nr 46 - Wysokość wydatków na instytucjonalną pieczę zastępczą na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2017-2019.....	71
Tablica nr 47 - Wysokość średnich miesięcznych wydatków ponoszonych przez gminy na instytucjonalną pieczę zastępczą na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2017-2019.....	72
Tablica nr 48 - Jednostki organizacyjne pomocy społecznej powiatu bieruńsko-lędzkiego wg stanu na koniec pierwszego półrocza 2020 roku	73
Tablica nr 49 – Jednostki prowadzone, zlecane lub dofinansowane przez powiat bieruńsko-lędzkiego wg stanu na koniec I półrocza 2020 roku	73
Tablica nr 50 – Organizacje pozarządowe dofinansowane przez powiat bieruńsko-lędzkiego ..	74
Tablica nr 51 - Szacowane potrzeby w zakresie uruchomienia zakładu opiekuńczo-leczniczego ...	75
Tablica nr 52 – Prognozowana zmiana liczby mieszkańców w wieku 65 lat i więcej dla powiatu bieruńsko-lędzkiego na okres 2020 – 2028 roku.....	77
Tablica nr 53 – Prognozowana liczba osób bezrobotnych w wieku 35-44 lat na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2020-2028.....	78
Tablica nr 54 – Prognozowana zmiana liczby rodzin dotkniętych ubóstwem na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2020-2028.....	79
Tablica nr 55 – Prognozowana zmiana liczby rodzin dotkniętych problemem długotrwałej lub ciężkiej choroby na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2020-2028	80
Tablica nr 56 – Prognozowana zmiana liczby osób otrzymujących orzeczenie o niepełnosprawności na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2020-2028	81
Tablica nr 57 – Prognozowana zmiana liczby rodzin wykazujących potrzebę ochrony macierzyństwa na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2020-2028	83
Tablica nr 58 – Prognozowana zmiana liczby rodzin dotkniętych problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego i jego gmin w latach 2020-2028	84
Tablica nr 59 – Prognozowana zmiana liczby rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2020-2028	86
Tablica nr 60 – Prognozowana zmiana liczby rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2020-2028	87
Tablica nr 61 - Analiza SWOT.....	89

Tablica nr 62 - Cele strategiczne, operacyjne i działania przyjęte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	94
Tablica nr 63 - Wartości bazowe i referencyjne mierników.....	105
Tablica nr 64 - Wydatki powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2017 – 2020 wg działów klasyfikacji budżetowej: 801, 851, 852, 853, 854, 855.	117
Tablica nr 65 - Ramy finansowe dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bieruńsko-Lędzkim na lata 2021 – 2028 w działach klasyfikacji budżetowej: 801, 851, 852, 853, 854, 855.....	118
Tablica nr 66 - Wydatki z PFRON powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2017-2020	119
Tablica nr 67 - Ramy finansowe dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bieruńsko-Lędzkim na lata 2021 – 2028 dla zadań finansowanych z PFRON.....	120

Spis schematów

Schemat nr 1 - Usytuowanie powiatu bieruńsko-lędzkiego względem powiatów sąsiadujących 16	
Schemat nr 2 - Gminy znajdujące się na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego.....	17
Schemat nr 3 - Przyrost naturalny na 1000 ludności wg miejsca zamieszkania w latach 2015 - 2019	43
Schemat nr 4 – Udział bezrobotnych zarejestrowanych na powiatu bieruńsko-lędzkiego wg grup wiekowych w latach 2016-2020 (stan na koniec drugiego kwartału).....	47
Schemat nr 5 - Udział procentowy udzielonych odpowiedzi w badaniu ankietowym wg obszaru działania pracowników socjalnych.....	60
Schemat nr 6 - Skala problemu przemocy w rodzinie na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego według pracowników socjalnych w latach 2017-2020 I kw.	61
Schemat nr 7 – Prognozowana zmiana liczby mieszkańców w wieku 65+ dla powiatu bieruńsko-lędzkiego na okres 2020 – 2028 roku.....	77
Schemat nr 8 – Prognozowana liczba osób bezrobotnych w wieku 35-44 lat na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2020-2028.....	78
Schemat nr 9 – Prognozowana zmiana liczby rodzin dotkniętych ubóstwem na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2020-2028.....	79
Schemat nr 10 – Prognozowana zmiana liczby rodzin dotkniętych problemem długotrwałej lub ciężkiej choroby na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2020-2028	81
Schemat nr 11 – Prognozowana zmiana liczby osób otrzymujących orzeczenie o niepełnosprawności na terenie powiatu bieruńsko-lędzkiego w latach 2020-2028.....	82

Schemat nr 12 – Prognozowana zmiana liczby rodzin wykazujących potrzebę ochrony macierzyństwa na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego w latach 2020-2028	83
Schemat nr 13 – Prognozowana zmiana liczby rodzin dotkniętych problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego w latach 2020-2028	85
Schemat nr 14 – Prognozowana zmiana liczby rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego w latach 2020-2028	86
Schemat nr 15 – Prognozowana zmiana liczby rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego w latach 2020-2028	87
Schemat nr 16- Etapy realizacji strategii	122